

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Strategický plán mikroregionu Rajhradsko

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Autor: Bc. Michal Urbič

Vedoucí: doc. Ing. Gabriela Chmelíková, Ph.D.

Brno 2015

TENTO LIST BUDE PŘI VAZBĚ NAHRAZEN ZADÁNÍM

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci: „*Strategický plán mikroregionu Rajhradsko*“ vypracoval samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací. Jsem si vědom, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně, dne 22. května 2015

.....

podpis

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí práce paní doc. Ing. Gabriele Chmelíkové, Ph.D. za ochotu a pomoc, která mi byla poskytnuta během zpracování této práce. Také bych chtěl poděkovat zastupitelům jednotlivých obcí mikroregionu Rajhradsko za vyplnění dotazníku. Největší poděkování pak patří mé rodině, která mě podporovala po celou dobu zpracování této práce.

ANOTACE

URBIČ, M.: *Strategický plán mikroregionu Rajhradsko*. Diplomová práce. Brno, 2015.

Diplomová práce se zabývá zpracováním strategického plánu mikroregionu Rajhradsko. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je zejména popsán postup pro zpracování strategického plánu. V praktické části je vytvořena situační analýza daného mikroregionu, která slouží k následnému vypracování SWOT analýzy. Na základě vypracované SWOT analýzy je provedeno dotazníkové šetření, které má za cíl zjistit názor zastupitelů členských obcí na samotný rozvoj mikroregionu. V závěrečné části práce je navržen strategický plán mikroregionu Rajhradsko.

Klíčová slova: mikroregion, strategický plán, situační analýza, SWOT analýza, dotazníkové šetření, akční plán

ANNOTATION

URBIČ, M.: *Strategic plan of microregion Rajhradsko*. Thesis. Brno, 2015.

This thesis deals with the processing of a strategic plan of microregion Rajhradsko. The work is divided into theoretical and practical part. The theoretical part mainly describes the procedure for processing the strategic plan. In the practical part is created situational analysis of the microregion which is used for subsequent SWOT analysis. On the basis of SWOT analysis is conducted a questionnaire survey which aims to determine the opinion of representatives of member municipalities on the actual development of the microregion. In the final part is designed strategic plan microregion Rajhradsko.

Key words: microregion, strategic plan, situational analysis, SWOT analysis, questionnaire survey, action plan

OBSAH

1	ÚVOD	8
2	CÍL A METODIKA	10
3	LITERÁRNÍ REŠERŠE	12
3.1	Regionální rozvoj	12
3.2	Mikroregion.....	13
3.2.1	Vymezení pojmu mikroregion	13
3.2.2	Důvody vzniku mikroregionů.....	14
3.2.3	Typologie mikroregionů	15
3.2.4	Management rozvoje mikroregionu.....	16
3.3	Strategické plánování	17
3.4	Strategický plán mikroregionu.....	19
3.4.1	Přístupy ke zpracování strategického plánu.....	21
3.4.2	Postup zpracování strategického plánu.....	22
3.4.3	Časový rámec.....	28
3.4.4	Financování rozvoje mikroregionů.....	30
3.4.5	Veřejné projednání, schvalování a aktualizace strategického plánu.....	31
3.4.6	Evaluaace a monitoring	32
3.4.7	Vazby mezi plánovacími dokumenty	34
4	VLASTNÍ PRÁCE.....	38
4.1	Smlouva o vytvoření DSO a předmět jeho činnosti.....	38
4.2	Základní charakteristika a typologie mikroregionu	39
4.3	Analytická část	40
4.3.1	Situační analýza	40
4.3.2	Environmentální pilíř.....	41
4.3.3	Sociální pilíř.....	45
4.3.4	Ekonomický pilíř	56
4.4	Související dokumenty a širší vztahy mikroregionu	64
4.5	Aktéři regionálního rozvoje mikroregionu.....	65
4.6	SWOT analýza	65

5	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	67
6	NÁVRHOVÁ ČÁST	78
6.1	Vize mikroregionu Rajhradsko	78
6.1.1	Oblasti rozvoje	79
6.2	Stanovení priorit, opatření a aktivit	79
7	IMPLEMENTAČNÍ ČÁST	85
7.1	Akční plán	86
8	DOPORUČENÍ	95
9	ZÁVĚR	96
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	97
	SEZNAM GRAFŮ, OBRÁZKŮ, TABULEK A PŘÍLOH	103
	PŘÍLOHY	105

1 ÚVOD

V současnosti se na území České republiky nachází více než 6 240 obcí. U některých obcí se tak zvyšuje pravděpodobnost, že jako samostatné jednotky nebudou schopny zajišťovat základní služby pro své obyvatele. Na základě této skutečnosti hledají představitelé jednotlivých obcí řešení ve vytváření užších spoluprací s ostatními obcemi, a to převážně ve formě dobrovolných svazků, nebo-li mikroregionů. Motivace obcí pro vstup do těchto mikroregionů společně s dalšími obcemi spočívá především v úspoře nákladů a možnostech získání dotačních prostředků na konkrétní rozvojové projekty. Obecný cíl mikroregionů pak spočívá zejména ve společném rozvoji dobrovolných svazků obcí. V současnosti je ovšem potenciál rozvoje většiny mikroregionů v České republice nedostatečně využitý a to především z několika důvodů. Prvním důvodem je skutečnost, že mikroregiony nedisponují určitým rozvojovým dokumentem, který by určoval směr jejich dalšího rozvoje. Pokud mikroregiony mají vypracovaný rozvojový dokument, tak ve většině případů vyjde najevo, že je vypracován nekvalitně a nereaguje tak na aktuální vývoj v mikroregionu. V neposlední řadě je důvodem nedostatečného využití potenciálu mikroregionů skutečnost, že i když má mikroregion kvalitně vypracovaný rozvojový dokument, tak následně nedochází k jeho aktualizaci, což je problémem většiny mikroregionů v České republice.

Potenciál mikroregionů lze tedy zvýšit prostřednictvím kvalitně vypracovaného strategického dokumentu, který bude obsahovat vizi a oblasti rozvoje, na které se chtějí členské obce mikroregionu zaměřit a společně jich v určitém časovém úseku dosáhnout. Kvalitně vypracovaný strategický plán pak povede k rozvoji mikroregionu na základě vypracované situační analýzy, na kterou následně navazuje analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb, nebo-li SWOT analýza. Nesmíme ale zapomínat, že úspěšný rozvoj mikroregionu závisí také na vzájemné spolupráci zastupitelů členských obcí, zapojení obyvatelů do rozvojových projektů v území, stejně tak místních podnikatelů a dalších subjektů, které mají zájem se podílet na řešení společných problémů mikroregionu.

Pro zpracování této diplomové práce byl vybrán mikroregion Rajhradsko. Jedná se o dobrovolné sdružení pěti obcí: Holasice, Opatovice, Popovice, Rajhrad a Rajhradice. Důvodem pro výběr mikroregionu byla znalost řešeného území a skutečnost, že mikroregion nemá v současnosti vypracovaný aktualizovaný rozvojový dokument, který by reagoval na současný vývoj v mikroregionu a pomohl tak v jeho dalším rozvoji. Samotná práce je rozdělena na literární rešerši a vlastní práci. Literární rešerše je zaměřena na popis rozvoje mikroregionu a tvorby strategického plánu. Vlastní práce se zaměřuje na vytvoření strategické analýzy, prostřednictvím které dojde k návrhu strategického plánu mikroregionu Rajhradsko. Při tvorbě strategického plánu bude zohledněn názor zastupitelů členských obcí mikroregionu, zjištěný prostřednictvím dotazníkového šetření.

2 CÍL A METODIKA

Hlavní cíl této práce spočívá ve vytvoření strategického plánu mikroregionu Rajhradsko, který je podložen strategickou analýzou tohoto území. K naplnění hlavního cíle práce vede několik cílů dílčích. Dílčí cíle práce spočívají především v provedení rešerše literatury, vytvoření situační analýzy na základě sběru informací o mikroregionu Rajhradsko, vytvoření SWOT analýzy na základě poznatků ze situační analýzy, vytvoření dotazníku a následnému provedení dotazníkového šetření mezi zastupiteli členských obcí mikroregionu, a na závěr práce v provedení návrhové a implementační části. Motivem pro výběr tématu, jak už bylo zmíněno v úvodu této práce, je osobní zájem na zjištění aktuální situace v území a skutečnost, že mikroregion nemá v současné době zpracovaný aktualizovaný rozvojový dokument.

Metodika zpracování diplomové práce je zaměřena na studium potřebné literatury týkající se problematiky řešeného tématu. Zjištěné údaje jsou v práci zpracovány především metodou analýzy a následně syntézy. Práce je rozdělena na dvě, na sebe navazující části, a to literární rešerši a vlastní práci. V literární rešerši je pozornost věnována zejména pojmům mikroregion a strategický plán. Zdrojem informací pro zpracování literární rešerše jsou knižní publikace i internetové zdroje, které jsou citovány podle bibliografické normy ČSN ISO 690. Pro zpracování situační analýzy jsou čerpány potřebné informace především z dat Českého statistického úřadu, Regionálního informačního servisu a oficiálních webových stránek mikroregionu Rajhradsko.

Součástí vlastní práce je situační analýza rozdělená na analýzu mikroregionu z hlediska environmentálního, sociálního a ekonomického. Na základě situační analýzy je následně provedena SWOT analýza, která se zaměřuje na silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby mikroregionu. Na základě informací ze SWOT analýzy je sestaven dotazník pro zastupitele jednotlivých obcí mikroregionu, jehož výsledky jsou zpracovány v textové formě a vyhodnoceny ve formě grafů. Na základě získaných informací ze situační analýzy, SWOT analýzy, výsledků dotazníkové šetření a vlastních zkušeností s územím je sestavena návrhová část strategického plánu, ve které

je stanovena vize mikroregionu, oblasti rozvoje, priority, opatření a konkrétní aktivity rozvoje. Rozvojové aktivity jsou zpracovány v zásobníku rozvojových projektů dle pořadí v konkrétní oblasti rozvoje. V poslední části práce je vytvořen akční plán, který je sestaven z konkrétních rozvojových projektů obsahující podrobnější popis a přínos, stanovení časového rámce předpokládané realizace, finanční náročnost a potenciální zdroje financování.

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 Regionální rozvoj

Regionální rozvoj regionu je proces – probíhající děj, realizovaný za účelem zvýšení kvality života v regionu. Obecně tedy platí, že úspěšný regionální rozvoj zvyšuje kvalitu života v regionu. (Minařík, Borůvková a Vystrčil, 2013, s. 17)

Jak uvádí Wokoun a kol. (2008), lze regionální rozvoj chápat ve dvou základních přístupech, a to přístupu praktickém nebo akademickém. Podle praktického přístupu je regionální rozvoj zaměřen na vyšší využívání a zvyšování potenciálu vymezeného území vznikající v důsledku využití přírodních zdrojů a prostorové optimalizace socioekonomických aktivit. Akademický přístup vymezuje regionální rozvoj jako aplikaci nauk (ekonomie, geografie a sociologie), které řeší procesy a vztahy vymezeného území, ovlivněné přírodně-geografickými, sociálními a ekonomickými podmínkami v daném regionu. Praktické pojetí regionálního rozvoje využívá poznatky, vytvořené pro regionální politiku akademickým pojetím regionálního rozvoje.

V České republice specifikuje oblasti podpory regionálního rozvoje, vybrané nástroje a působnosti hlavních subjektů, zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. (Metodická podpora regionálního rozvoje, 2015)

Jedná se o komplex procesů probíhajících uvnitř regionů týkajících se pozitivních proměn z environmentálního, sociálního a ekonomického hlediska. Pro regionální rozvoj je důležitý koncepční a koordinovaný přístup k řešení problémů, jakým je zejména vzájemná spolupráce jednotlivých aktérů regionálního rozvoje. Základním koncepčním dokumentem v oblasti regionálního rozvoje je Strategie regionálního rozvoje 2014-2020, která dle již uvedeného zákona formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje. Dosažení vyváženého rozvoje regionů lze dosáhnout zachováním rovnováhy mezi třemi pilíři, a to pilířem environmentálním, sociálním a ekonomickým. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2013) Toto rozdělení pilířů rozvoje bude posléze použito v praktické části práce.

3.2 Mikroregion

Základem pro udržitelnost a přidanou hodnotu v podobě synergických efektů je koordinace a vzájemná spolupráce různých subjektů při rozvoji území. V současné době působí na území České republiky velký počet různých subjektů a forem jejich spolupráce, která se nejvíce projevuje na lokální úrovni. V roce 2010 existovalo v České republice 555 mikroregionů (dobrovolných svazků obcí zaměřujících se na komplexní rozvoj svého území) do jejichž činnosti bylo zapojeno přibližně 86 % obcí České republiky. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2013)

3.2.1 Vymezení pojmu mikroregion

Jako mikroregion je chápán především dobrovolný svazek obcí - právnická osoba ustanovená v souladu s § 49 až § 53 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Vzniká pro územně ucelenou oblast vymezenou přirozenými přírodními, technickými nebo historickými hranicemi nebo pojíci prvky. V obecné rovině se jedná o spádové území, které využívá principu soudržnosti, kde více obcí propojuje a provazuje své zájmy a záměry jednotlivých akcí a aktivit s cílem vymezení a realizování žádoucích změn ve všech obcích nebo části obcí takto vymezeného území. Za mikroregiony jsou rovněž považována zájmová sdružení právnických osob se soukromoprávními subjekty dle (§ 20 f až § 20 j) občanského zákoníku. (Labounková a Půček, 2009, s. 7)

Škrabal (2006) definuje mikroregion jako sdružení obcí s různou právní formou subjektivity, jejichž cílem je společný rozvoj území vymezený společným katastrálním územím jednotlivých členských obcí. Na strategickém plánování a realizaci jednotlivých rozvojových projektů se podílejí volené orgány mikroregionu.

Optimální počet spolupracujících obcí v rámci mikroregionu souvisí s rozsahem spolupráce mezi obcemi. Členů mikroregionu by mělo být proto takové množství, kolik jich je schopných spolupracovat a dohodnout se na společných cílech. Fungování mikroregionu usnadňuje, pokud spolupracující obce tvoří tzv. přirozený

region, který je charakteristický užšími vnitřními vazbami mezi obcemi v mikroregionu. (Bínek, Galvasová, Svobodová, Chabičovská a Holeček, 2012)

3.2.2 Důvody vzniku mikroregionů

Úlohou mikroregionů je koncepční a výkonná činnost samosprávných orgánů obcí v oblasti místního rozvoje, jejich iniciační činnost v oblasti řešení mikroregionálních problémů a definování mikroregionálních programů a aktivit a jejich účast na realizaci regionálních programů. Pro identifikaci potřeb, určení směrů rozvoje, rozvojových aktivit a strategické rozhodování zpracovávají mikroregiony rozvojové strategie. (Labounková a Půček, 2009, s. 7)

V minulosti vznikaly především jednorázově zaměřené mikroregiony. Tyto mikroregiony většinou po splnění účelu, za kterým byly vytvořeny, dále nepokračovaly v další vzájemné spolupráci. Ovšem některé mikroregiony, založené za jednorázovým účelem, pokračovaly i v další spolupráci a svém komplexním rozvoji. V současnosti převažují v České republice mikroregiony s komplexním charakterem vznikající zdola, zatímco monofunkční mikroregiony jsou méně četné. (Ústav územního rozvoje, 2013)

Cíl spolupráce obcí by neměl spočívat jen ve vypracování rozvojového dokumentu, ale měl by především spočívat ve skutečné spolupráci při překonávání různých překážek rozvoje. (Perlín, Bičík, 2006)

Jak uvádí Galvasová et al. (2007), pro mikroregiony, hospodařící s vlastními finančními prostředky na realizaci projektů v rámci strategie rozvoje mikroregionu, je hlavním důvodem vzájemné spolupráce členských obcí synergický efekt. Tento efekt umožní i malým obcím, v rámci mikroregionu, dosáhnout na větší dotační prostředky. Problémem ovšem je skutečnost, že jen malá část realizovaných projektů v rámci mikroregionu se týká všech obcí ve stejné míře. Většinou tak vznikají projekty s přímým dopadem jen pro určitou část spolupracujících obcí, což má za následek klesající ochotu ostatních členů zapojovat se do rozvojových projektů, které jim nepřinášejí okamžitý užitek. Tyto obce si neuvědomují dlouhodobost spolupráce

a namísto toho upřednostňují projekty s viditelnými výsledky dosažitelnými v relativně krátké době.

Podle Chobotkové (2004) spočívá význam mikroregionu zejména ve vypracování projektů pro řešení infrastruktury obcí, zvýšení kvality životní úrovně obyvatel mikroregionu, dále ke společnému získávání informací pro další rozvoj území a také výměně zkušeností mezi mikroregiony.

Mezi důvody zakládání mikroregionů patří dle Khendriche Trhlínové (2014) možnost získání dotací na konkrétně stanovený účel a v podílení se na nákladech a rizicích spojených s jednotlivými rozvojovými projekty. Vzájemná spolupráce členských obcí tak přináší snižování nákladů na rozvojové projekty.

Jak uvádí Škrabal a kol. (2006), spolupráce prostřednictvím založení mikroregionu umožňuje členským obcím dosahovat efektivních výsledků při jejich rozvoji, který je založen na třech principech: dobrovolnosti, solidaritě a účelovosti. Dobrovolnost spolupráce členských obcí v rámci mikroregionu je založena na svobodné politické vůli představitelů samotných obcí. Solidarita souvisí s úsilím o společný komplexní rozvoj, který vychází z uvědomování potřeb a možností celého mikroregionu. Vzájemná spolupráce vzniká za určitým účelem, který je přesně definován na počátku spolupráce obcí. Společné úsilí a prostředky, kterými jsou financovány rozvojové projekty mikroregionu lze rozdělit do dvou rovin - úsilí o růst mikroregionu a snahy dosahování úspor prostřednictvím spolupráce obcí.

3.2.3 Typologie mikroregionů

Podle Škrabala a kol. (2006) lze rozdělit mikroregiony podle následujících tří hledisek:

1. Poměr velikosti první a druhé největší obce mikroregionu:

- Sdružení menších obcí obklopující spádové centrum, které je v rámci mikroregionu jednoznačně větší,
- mikroregiony, které zahrnují větší počet obcí přibližně stejné velikosti nebo významu.

2. *Důvod dobrovolné spolupráce:*

- Mikroregiony, které vznikly a fungují za konkrétním účelem (čistírny odpadních vod, kanalizace, železnice, ad.),
- mikroregiony, jejichž cílem je obecný rozvoj území.

3. *Právní subjektivita/ forma spolupráce:*

- Mikroregiony ve formě dobrovolného svazku obcí dle Zákona o obcích 128/2000 Sb., dle § 46, 48, 49, 50, smluvním podpisem meziobecní spolupráce, a to za účelem řešení konkrétní investiční akce (do budoucna nestabilní), nebo za účelem víceúčelové spolupráce,
- mikroregion s odlišnou právní subjektivitou podloženou platnou legislativou České republiky:
 - dle § 20 f až § 20 j občanského zákoníku - zájmová sdružení právnických osob se soukromoprávními subjekty,
 - dle § 1 odst. 2 ve spojení s § 23 odst. 2 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů - svazek obcí lze vstoupit do a.s. či spol. s.r.o. jako společník,
 - dle zvláštních zákonů - nadační zákon č. 227/1997 Sb.,
 - dle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů,
 - dle zákona č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech,
 - existence mikroregionů jen na základě dobrovolné spolupráce, bez jakéhokoliv právního základu.

3.2.4 Management rozvoje mikroregionu

Jak uvádí Škrabal a kol. (2006), nejvyšším statutárním orgánem mikroregionu je valná hromada, která se schází minimálně dvakrát do roka. Decentralizované orgány, které jsou specifické pro každý z mikroregionů, mají zodpovědnost za rozvoj daného území a komunikaci navenek. Tyto orgány jsou tvořeny především předsedou, místopředsedou a správní radou, a jsou pověřeni výkonnou složkou rozvoje. Mikroregiony mají možnost vytvářet další doplňkové organizační složky, které slouží

k podpoře rozvoje území. Jedná se například o využití služeb manažera rozvoje, servisní organizace, sekretariátu či pracovních skupin k jednotlivým projektům. Celkový přínos managementu mikroregionu spočívá v komplexním zaměření na rozvoj celého území mikroregionu v podobě spolupráce mezi členskými obcemi, podnikatelskou a neziskovou sférou. Management rozvoje mikroregionu je tedy procesním systémem rozvoje, kterého se účastní zástupci veřejné a soukromé sféry, a jehož prostřednictvím jsou vytvářeny rozvojové projekty pro daný mikroregion.

Management rozvoje mikroregionů můžeme rozdělit do čtyř složek:

1. *Složka formálního řízení* - patří sem orgány vytvořené zakládajícími smlouvami mikroregionu (valná hromada, správní rada, apod.),
2. *složka výkonná* - patří sem předseda a místopředseda, kteří mají na starosti rozvoj mikroregionu,
3. *složka iniciační a koordinační* - patří sem doplňkové organizační složky rozvoje mikroregionu (manažer rozvoje, externí poradenská firma, pracovní skupiny, apod.),
4. *složka strategická* - jedná se zejména o širší spolupráci všech zainteresovaných subjektů (podnikatelé a veřejnost) mikroregionu, které se chtějí podílet na jeho budoucím rozvoji.

Obecným cílem managementu rozvoje mikroregionů je zvyšování kvality života v členských obcích takovým způsobem, aby bylo dosaženo rovnováhy ve sféře environmentální, sociální a ekonomické.

3.3 Strategické plánování

Strategické plánování je dle Galvasové (2007) procesem zahrnujícím výběr cílů a činností potřebných k jejich dosažení. Strategické plánování je součástí koncepčního řízení rozvoje, v jehož rámci dochází k vytvoření strategických dokumentů, následně k realizaci strategických cílů a k jejich průběžné aktualizaci. Dále autorka uvádí dva způsoby strategického plánování, které vytvářejí komplexní pohled na řízení

rozvoje: strategický dokument a územně plánovací dokument (například v zahraničí tvoří tento proces často jeden celek). V rámci usměrňování udržitelného rozvoje území jsou aktivními nástroji veřejné správy strategické dokumenty, zatímco regulačními nástroji veřejné správy jsou územně plánovací dokumenty.

Ovšem často dochází k zaměňování významu strategického plánu s územním plánem. Hlavní rozdíl mezi strategickým a územním plánováním lze spatřit ve skutečnosti, že strategické plánování není explicitně uvedeno v české legislativě a ani v jednotlivých nařízeních EU. Další rozdíl lze spatřit v rozdílu charakteru využití území oběma plány. Územní plány mají restriktivní charakter využití území, zatímco strategické plány mají za cíl iniciovat vnitřní i vnější předpoklady pro sociální i ekonomický rozvoj. (Perlín, Bičík, 2009) Oba tyto dokumenty patří k důležitým nástrojům rozvoje území, u nichž je klíčová jejich vzájemná provázanost. Určující jsou pro strategické plánování limity území (zdrojem je územní dokumentace) a pro územní plánování jsou určující záměry využití území (zdrojem může být strategický plán). (Půček, 2009)

Strategické plánování je rozšířený nástroj regionálního rozvoje, který lze definovat jako systematickou formu přípravy budoucí změny územního celku, která bere do úvahy sociálně-ekonomické a environmentální souvislosti. (Khalifipour H. et al., 2012)

Podle Škrabala a kol. (2006) probíhá proces strategického plánování rozvoje mikroregionu ve třech po sobě navazujících fázích (část analytická, strategická a implementační) tvořících jednotný integrovaný celek, který pak tvoří výsledný plán rozvoje. Plánování rozvoje je způsobem jak vytvořit vzájemnou dohodu týkající se rozvoje mikroregionu, stanovit dlouhodobou vizi a vytvořit spolupráci soukromého a neziskového sektoru se sektorem veřejným. Strategické plánování je tedy nástrojem umožňující komplexní rozvoj mikroregionu z hlediska udržitelného rozvoje území.

Strategické plánování rozvoje mikroregionu je procesem hodnotícím současnou situaci v území, stanovující cíle a indikátory rozvoje území, následně vypracovávající strategii k dosažení těchto cílů a indikátorů, a stanovují postupy pro monitorování výsledků a přijímání následných opatření. (Půček, 2009) Dále je také strategické plánování

metodou zajišťující plánování rozvojových cílů, které povedou k rozvoji daného území. V České republice se strategické plánování rozvíjí zejména v důsledku rostoucí diferenciací prostoru, a také kvůli šíření evropského modelu programování a přerozdělování strukturálních fondů. (Hruška, 2011)

Strategické plánování má dvě funkce, a to účast a komunikaci, kdy obě funkce zvyšují životaschopnost strategického plánování. Účast na strategickém plánování má informační a motivační vliv na různé skupiny zavazující se k dosažení společných cílů. Zatímco komunikace ohledně plánování cílů snižuje potenciální nejasnosti, neboť všichni vědí, co je jejich společným cílem. (Jarzabkowski, Balogun, 2009)

Wokoun a kol. (2008) považuje strategické plánování za komplexní proces vytváření a prosazování společného zájmu mikroregionu, jehož součástí je situační analýza, formulace rozvojové vize, stanovení cílů rozvoje a na ně navazujících strategií, vytvoření opatření k dosažení těchto cílů, dále poté následuje samotná realizace, kontrola a aktualizace.

3.4 Strategický plán mikroregionu

Strategický plán rozvoje mikroregionu by měl být klíčovým nástrojem strategického řízení, a jeho vize, cíle, priority a opatření musí být vyjádřením představy všech aktérů v mikroregionu a rozhodnutím zastupitelstva. (Wokoun a kolektiv, 2008, s. 444)

Dále dle Wokouna a kol. (2008), je strategický plán dokumentem určeným k efektivnějšímu využití vnitřních zdrojů mikroregionu a ke konkrétním systémovým krokům vedoucím k povzbuzení místního rozvoje v potřebných oblastech. Proto je důležité vypracovávat strategický plán v regionech, kde je dostatečně silný sociální i ekonomický potenciál, který lze dále rozvíjet, a dále v regionech, kde je vůle všech aktérů místního rozvoje (veřejná správa, podnikatelé a neziskový sektor) se na této společné politice podílet.

Jedná se o koncepční dokument popisující a hodnotící klíčové jevy v mikroregionu a navrhuje k nim dlouhodobé cíle, jejichž následná realizace by měla vést k rozvoji

daného území. Strategický plán mikroregionu je tedy souborem konkrétních kroků, které respektují limity využití přírodního prostředí a směřují tak ke zlepšení socioekonomického prostředí v mikroregionu. (Synková, 2009)

Jak uvádí Škrabal a kol. (2006), strategický plán rozvoje mikroregionu se provádí z důvodu nutnosti reagovat na současné potřeby rozvoje daného území, které jdou ruku v ruce s uplatňovanými politikami. V současnosti musí strategický plán splňovat zejména evropské parametry rozvojových dokumentů, a to včetně začlenění principu trvale udržitelného rozvoje. Strategický plán také musí navazovat na rozvojové dokumenty úrovně vyšších územních celků (evropská, národní a regionální úroveň). V konečné podobě by měl strategický dokument vést k iniciování dlouhodobých procesů, které povedou ke zvýšení kvality životního prostředí a socioekonomických podmínek života v mikroregionu.

Strategický plán lze také chápat jako dohodu o využití současných zdrojů a současně nalezením společného programu, jehož prostřednictvím by se měla vzájemná spolupráce uskutečnit. Úspěšnost strategického plánu lze vidět především v přistoupení na nová inovativní řešení, která zvýší konkurenceschopnost mikroregionu a umožní tak ekonomický a územní rozvoj, který přispěje ke zvýšení kvality života jeho občanů. (Řehoř, 2010)

Tento koncepční dokument popisuje slabé a silné stránky daného území, vymezuje podporované priority rozvoje, stanovuje cíle rozvoje a jednotlivá opatření vedoucí k jejich naplnění. Strategický plán mikroregionu je tedy soubor postupných konkrétních kroků směřujících k udržitelnému rozvoji řešeného území. (Hanzelková, 2009)

Podle Perlína a Bičíka (2009) je velmi obtížné realizovat strategické záměry pro mikroregiony, jejichž cíl spočívá jen v získání dotace z evropských fondů nebo pro velmi malé mikroregiony s nedostatečnou populační nebo ekonomickou silou. Z tohoto důvodu by měl být strategický plán zpracováván pro mikroregiony s dostatečnou ekonomickou i sociální kapacitou, jejichž cílem je vytvářet a realizovat společné rozvojové projekty. I když není strategický plán jednoznačně definován v zákoně, lze definovat, jak by měla vypadat struktura strategického plánu. V obecné

rovině tvoří strategický plán čtyři základní části: analýza řešeného území, identifikace klíčových problémů, strategie vedoucí k dosažení cílového stavu a programy vedoucí k naplnění strategie. Strategický plán musí také splňovat určitá kritéria: dlouhodobost, systematičnost, selektivnost, provázanost, soustavnost, otevřenost a reálnost. Strategický plán je tedy programem rozvoje mikroregionu, který je zaměřen na identifikaci a využití místních zdrojů, a směřující k podpoře požadovaných rozvojových aktivit v mikroregionu.

3.4.1 Přístupy ke zpracování strategického plánu

Jak uvádí Perlín a Bičík (2009), existují dva základní přístupy ke zpracování strategického plánu odlišující se především v míře zapojení místních představitelů a expertů. Jedná se o expertní a komunitní metodu. Jednotliví zpracovatelé vždy kombinují obě metody s cílem upravit postup práce podle daného území, zájmu představitelů mikroregionu a místních podmínek. V důsledku této skutečnosti se jednotlivé strategické dokumenty vždy pouze blíží jedné nebo druhé popsané metodě.

Expertní metoda je charakteristická vysokou mírou odborného přístupu zpracovatele, avšak malou mírou spolupráce s místními odborníky nebo zadavatelem. Strategický dokument vypracovává skupina expertů, kteří se s mikroregionem seznamují v průběhu zpracování. Tato metoda umožňuje jasné definování problému a standardizovaný postup zpracování, a proto je vhodná pouze za předpokladu jasné definovaného způsobu projednání a schvalování. Expertní metodu je možné použít především v mikroregionech s malým potenciálem místních expertů.

Komunitní metoda je naopak založena na opakovaných diskuzích s místními odborníky, kteří se tak pod vedením zpracovatele podílejí na zpracování strategického plánu. Strategický plán je tedy výsledkem diskuze místních expertů, který je pouze moderován vnějším expertem. Pro vznik strategie je základní analýza klíčových problémů mikroregionu a především zaměření se na jeho budoucí rozvoj. Tato metoda je použitelná v oblastech s dřívějšími zkušenostmi v podobě dobrovolného svazku obcí

a v oblastech, kde je zájem o společné řešení budoucnosti daného území místními aktéry rozvoje. Použití komunitní metody lze především ve větších mikroregionech.

Podle Galvasové (2007) představuje expertní metoda relativně uzavřený proces, který je založen na účasti významných představitelů daného mikroregionu. Zatímco komunitní metoda je postavena na otevřeném přístupu, ve všech fázích projektu, k plánování všem subjektům v rámci dané oblasti.

3.4.2 Postup zpracování strategického plánu

Při zpracování strategického dokumentu mikroregionu by se mělo, podle Labounkové a Půčka (2009), vycházet zejména z místních podmínek mikroregionu a zpracování by mělo být přizpůsobeno specifikům tohoto mikroregionu.

Každý strategický plán by měl obsahovat tyto části: analýza, syntéza (SWOT analýza), strategie, programy a monitoring. Z toho vyplývá, že strategický dokument by měl být zpracován takovým způsobem, aby na základě zhodnocení dosavadního vývoje a identifikování hlavních problémů, umožnil najít řešení dosavadních problémů a pomohl formulovat ukazatele umožňující kontrolu a aktualizaci plnění plánu. (Perlín, Bičík, 2009)

Podle Škrabala a kol. (2006) se strategický plán skládá ze tří částí. První je analytická část, která obsahuje souhrnnou situační analýzu a SWOT analýzu daného území. Z druhé části, návrhové (strategické), vyplývají projektové záměry mikroregionu. V třetí, implementační části, je vytvořen akční plán, který vymezuje konkrétní aktivity a projekty určené k realizaci v určitém časovém rámci. Členění strategického plánu:

1. Analytická část:

- Situační analýza,
- SWOT analýza.

2. *Strategická část:*

- Vize,
- priority,
- opatření,
- aktivity.

3. *Implementační část:*

- Akční plán.

3.4.2.1 **Analytická část**

Situační analýza

Strategická analýza vytváří podle Wokouna a kol. (2008) výchozí poznatkovou základnu, která umožňuje pochopení problémů v daném mikroregionu. Účelem strategické analýzy je popsat klíčové vlivy související se současným a budoucím vývojem mikroregionu a dostupné možnosti z hlediska prostředí. Strategická analýza by měla být v každém případě účelová, svým pojetím dynamická a charakterem problémově orientovaná.

Cílem situační analýzy je zhodnotit klíčové aspekty rozvoje území na základě veřejně dostupných statistických dat a dalších zdrojů informací. (Perlín, Bičík, 2009)

Podle Labounkové a Půčka (2009), je situační analýza hlavním podkladem pro všechny další kroky procesu zpracování strategického plánu mikroregionu. Poznatky a informace, získané při zpracování situační analýzy mikroregionu, jsou pak následně hlavním podkladem pro zpracování SWOT analýzy. Provedení situační analýzy vede následně k nalezení charakteristických rysů místní ekonomiky a zhodnocení vývojových trendů na regionální a národní úrovni. Posuzování území mikroregionu by mělo být založeno na komplexním přístupu, který je zaměřen na jeho předcházející vývoj a současnou situaci. Z hlediska dalšího použití, lze získané informace charakterizující mikroregion, strukturovat do následujících kapitol:

1. *Identifikace regionu*

2. *Charakteristika území:*

- a) Obyvatelstvo a sídla,
- b) doprava,
- c) ekologická situace a ochrana životního prostředí,
- d) ekonomická situace mikroregionu a struktura ekonomiky mikroregionu,
- e) komerční služby a maloobchodní sféra,
- f) kultura a ochrana kulturních památek, společenské a sportovní aktivity,
- g) nestátní neziskový sektor,
- h) rekreace a cestovní ruch,
- i) řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, inovace,
- j) sociální a občanská vybavenost,
- k) technická infrastruktura,
- l) těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví,
- m) trh práce,
- n) zemědělství a lesnictví.

3. *Širší vztahy mikroregionu:*

- a) Popis současných dokumentů v rámci mikroregionu,
- b) popis vnějších vazeb mikroregionu (regionální a nadregionální úroveň),
- c) popis návaznosti na ostatní strategické dokumenty.

4. *Aktéři regionálního rozvoje v mikroregionu*

Podle Chobotové (2004) je situační analýza zhodnocením základních východisek pro následnou tvorbu strategie a současně je i kritériem pro budoucí rozvoj daného území. Pro tuto část tvorby strategie bývá nejčastěji využívána SWOT analýza.

SWOT analýza

Jak uvádí Škrabal a kol. (2006), SWOT analýza je proces zahrnující komplexní popis a zhodnocení daného území.

SWOT analýza vychází dle Labounkové a Půčka (2009) z výstupů situační analýzy a představuje základ pro formulaci strategických cílů, priorit a rozvojových aktivit mikroregionu. Tato analýza obsahuje souhrnné hodnocení silných stránek a slabých stránek, příležitostí a hrozeb nutných pro realizaci rozvoje mikroregionu. Silné stránky zahrnují konkurenční výhody mikroregionu v rámci rozvojových aktivit. Slabé stránky limitují nebo ohrožují tyto aktivity uvnitř mikroregionu. Na příležitosti a hrozby mají vliv zejména nástroje strukturální a regionální politiky Evropské unie, České republiky a kraje. Stanovení rozvojového potenciálu mikroregionu spočívá především ve správné identifikaci silných stránek a příležitostí.

V průběhu zpracování SWOT analýzy je třeba odlišit vnitřní analýzu, z které vyplývají silné a slabé stránky mikroregionu, a vnější analýzu, ze které vyplývají příležitosti a hrozby. (Wang K.J. and Hong W.C., 2012)

SWOT analýza je jednou z nejčastěji používaných metod pro kvalifikované utřídění stávajících znalostí o řešené oblasti. SWOT představuje zkratku Strengths (silné stránky), Weaknesses (slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats (hrozby). Silné a slabé stránky tvoří vnitřní analýzu, příležitosti a hrozby tvoří vnější analýzu. Při sestavování SWOT analýzy by měly být jasně formulovány konkrétní body vztahující se k řešenému území a tyto body by měly být rozděleny do jednotlivých částí SWOT analýzy. Tyto jednotlivé body analýzy musí být jasně a konkrétně definovány, a měly by odkazovat na předcházející situační analýzu. (Perlín, Bičík, 2009)

Rozšířená SWOT analýza je pokročilejší metodou začleňující do klasické SWOT analýzy některé další techniky strategické analýzy, které slouží k vytvoření opatření pro eliminaci nepříznivých vlivů nebo podporu příznivých tendencí. Tato pokročilejší metoda identifikuje čtyři východiska pro formulaci rozvojových opatření. V obecné rovině je lze označit jako: SO (maxi–maxi) - strategie využívající co nejvíce silných stránek k zužitkování možných příležitostí, WO (mini–maxi) - strategie zaměřující

se na překonání slabých stránek využitím naskytnutých příležitostí, ST (maxi–mini) - strategie využívající silných stránek pro eliminaci hrozeb, WT (mini–mini) - strategie řešící kumulaci nepříznivých vlivů zaměřením se na minimalizaci negativních efektů. (Metodická podpora regionálního rozvoje, 2015)

3.4.2.2 Návrhová (strategická) část

Jak uvádí Škrabal a kol. (2006), návrhová část je tvořena vizí, oblastmi rozvoje, prioritami, opatřeními a aktivitami.

Jedná se o hlavní část strategického dokumentu, která na základě formulace hlavních problémů a vize rozvoje formuluje cílový stav, kterého chceme dosáhnout. (Perlín, Bičík, 2009)

Hlavní význam strategického dokumentu mikroregionu spočívá, dle Galvasové et al. (2007), ve vyjasnění společných vizí a cílů spolupracujících obcí. V rámci mikroregionu je vhodné soustředit jednotlivé úrovně strategického plánování (strategie, program, plán) do jednoho dokumentu, což podporuje naplňování celkových cílů strategického plánu.

Vize

Vize je dle Škrabala a kol. (2006) obecnou formulací cílového stavu po realizaci opatření stanovených ve strategii.

Jak uvádí Labounková a Půček (2009), vize se výrazně podílí na zaměření strategie rozvoje mikroregionu. Vize by měla být zcela konkrétní a určit cílový stav, kterého chce mikroregion v určitém časovém horizontu dosáhnout.

Oblasti rozvoje

Jak uvádí Škrabal a kol. (2006), patří sem jednotlivé oblasti pokrývající komplexně celou problematiku mikroregionu. Ve většině případů kopírují oblasti použité ve SWOT analýze.

Priority

Podle Škrabala a kol. (2006) priority vymezují jen určité klíčové směry rozvoje společné všem nebo většině obcí mikroregionu. Součástí formulování priorit je také formulace dlouhodobých strategických cílů stanovující cílový stav, kterého chceme dosáhnout pro jednotlivé priority. To znamená konkretizaci obecných priorit na úroveň uchopitelných problémů. Pomocí definování cílů lze využívat měřitelných ukazatelů k vyhodnocení úspěšnosti realizace.

Priorita je hlavní směr řešení pro dosažení konkrétního cíle. Strategický plán mikroregionu může být postaven, ve vztahu k formulování cílů a priorit, buď na posílení silných stránek mikroregionu, nebo na eliminaci slabých stránek. Aplikace jednotlivých priorit je realizována prostřednictvím projektů nebo rozvojových aktivit. (Perlín, Bičík, 2009)

Opatření

Dle Škrabala a kol. (2006) jsou opatření jednotlivé dílčí projekty uskutečněné z důvodu řešení problémů, nebo naopak k využívání pozitivních aspektů mikroregionu. V konečném důsledku by tak měly být následně naplňovány definované priority a cíle mikroregionu. Naplnění strategických cílů lze dosáhnout právě opatřeními, což je soubor konkrétních projektů pro každou prioritu, které směřují k řešení určitého problému.

Jak uvádí Galvasová et al. (2007), opatření již představuje zcela konkrétní nástroj strategického rozvoje. Struktura každého opatření pak může být následující: název opatření, předmět podpory, operační cíle opatření, forma podpory, koneční příjemci, územní zaměření podpory, předpokládaná výše podpory, návrh alokace na opatření. Avšak struktura bodu u jednotlivých opatření může být v různých dokumentech odlišná, neboť závisí na velikosti daného území, podrobnosti zpracování dokumentu a řadě jiných faktorů.

Aktivita

Jak uvádí Škrabal a kol. (2006), každé uskutečnění dílčích aktivit vede k realizaci opatření. Je potřeba, aby aktivity byly zpracovány co nejkonkrétněji, čímž se strategie stane použitelným dokumentem pro kohokoli, kdo s ním bude chtít v budoucnu pracovat.

3.4.2.3 Implementační část

Dle Wokouna a kol. (2008), lze implementaci definovat jako praktické použití stanovených metod za účelem dosažení konkrétního cíle.

Akční plán

Dle Škrabala a kol. (2006) akční plán detailně popisuje aktivity a jejich finanční náročnost. Součástí akčního plánu je i jeho pravidelná aktualizace následující vždy po uplynutí časového období, na které je akční plán sestaven. Zpravidla bývá akční plán aktualizován jednou ročně a měl by obsahovat: název priority (opatření), popis aktivit, určení odpovědnosti, spolupracující subjekty, předpokládanou finanční náročnost na realizaci aktivit, určení potencionálních zdrojů na realizaci aktivit a další předpoklady pro realizaci aktivit.

Jak uvádí Galvasová et al. (2007), plán je krátkodobým dokumentem prováděcího charakteru, který konkretizuje vybraná opatření v podobě projektů nebo aktivit, a je tak důležitým návazným dokumentem na strategii. Dále obsahuje harmonogram a stanovuje provádění financování jednotlivých aktivit a projektů.

3.4.3 Časový rámec

Jak uvádí Perlín a Bičík (2009), u každé ze strategií je nutné, aby byla vypracována v přesně definovaných časových horizontech. Lze vypracovat dlouhodobou strategii

na příštích 10 až 15 let nebo i kratší strategii pro následující volební období. Často se oba tyto přístupy vzájemně prolínají.

3.4.3.1 Dlouhodobá strategie

Jako dlouhodobou strategii lze označit dokument připravovaný s horizontem uskutečnění delším než 10 let. Hlavním cílem dlouhodobé strategie je určit budoucí žádoucí stav a nalézt nástroje vedoucí k jeho naplňování. Dlouhodobé strategie je vhodné použít pro větší řešená území. Typickým příkladem dlouhodobých strategií jsou strategie rozvoje určené na podporu rozvoje podnikání nebo zvyšování kvality životního prostředí. Většina mikroregionů České republiky používá především střednědobé strategie.

3.4.3.2 Střednědobá strategie

Jedná se o dokument s časovým horizontem 5–10 let, ve kterém dochází ke kombinaci dlouhodobých procesů vedoucích ke zlepšení socioekonomických podmínek, a krátkodobých procesů přinášející okamžité zlepšení stavu. Střednědobé strategie mají za cíl umožnit další rozvoj regionu zaměřením se na řešení částečných problémů. Tento typ strategie je vhodný pro formování strategie venkovských mikroregionů.

3.4.3.3 Krátkodobá strategie

Krátkodobé strategie jsou naopak dokumenty předpokládající realizaci strategie rozvoje v horizontu do pěti let (na jedno volební období). Jedná se o soubor konkrétních rozhodnutí spočívající ve změně současného stavu řešeného území takovým způsobem, kterým by bylo možné následně vytvořit příznivější trendy v dlouhodobém horizontu. Tento typ strategie je používán zejména v rámci středně velkých měst nebo pro malé mikroregiony, které čelí společným problémům rozvoje.

3.4.4 Financování rozvoje mikroregionů

Z hlediska strategického plánování je, dle Škrabala a kol. (2006), nutné disponovat finančními zdroji vedoucími k realizaci jednotlivých priorit a opatření, které následně povedou k naplnění rozvojových cílů mikroregionu. Pro úspěšné naplnění určitých rozvojových cílů je pro mikroregion důležité využívat nejen vlastní zdroje, ale i vnější finanční zdroje, které spočívají v míře zapojení veřejného, soukromého a neziskového sektoru do realizace strategie, a jeho následnému financování. Financování mikroregionu lze provádět dvěma způsoby. První způsob tvoří financování vnitřní, ve kterém se členové mikroregionu skládají do společného fondu, kterým je následně činnost mikroregionu financována. Výše příspěvků členů mikroregionu se nejběžnějším způsobem určuje jako součin počtu obyvatel a částky stanovené na základě rozhodnutí valné hromady. Další možnost spočívá v rozpočítání částky rovným dílem nebo určením částky podle výše výdajů stanovených v daném roce. Druhý způsob představují vnější finanční zdroje, které tvoří ve většině případů Programy obnovy venkova, dále příspěvky z krajského rozpočtu, nebo dotace prostřednictvím evropských a národních zdrojů.

Jak uvádí Galvasová et al. (2007), plánování předpokládaných finančních prostředků na rozvojové projekty je problematické, nejen z důvodu závislosti na dotačních prostředcích, ale i z důvodu, že svazky obcí obvykle nedisponují finančními fondy umožňujícími financování počáteční fáze projektů. Mikroregiony získávají dotace na rozvojové projekty především z krajských a národních zdrojů, zatímco fondy EU jsou využívány méně, z důvodu upřednostňování projektů většího rozsahu (princip koncentrace). Mikroregiony se tak zaměřují na menší projekty lokálního nebo mikroregionálního charakteru spolufinancované z krajských zdrojů.

Podle Khendriche Trhlínové (2014) je společné financování rozvoje mikroregionu výrazem horizontálního typu spolupráce na základě dobrovolnosti, ale i vertikálního typu spolupráce v případě uzavření partnerství mezi centrální obcí a spádovými okolními obcemi v zázemí tohoto spádového území.

3.4.5 Veřejné projednání, schvalování a aktualizace strategického plánu

Veřejné projednání

Veřejné projednání strategického plánu by mělo být organizováno až po ukončení analytických prací po formulování vize rozvoje mikroregionu. Samotné projednávání strategického plánu není a ani nesmí být formální. Veřejné projednání je důležité rozdělit na dva typy. První typ projednání tvoří dialog se zadavatelem a experty, a druhé se týká projednávání s širokou veřejností. (Perlín, Bičík, 2009)

Podle Škrabala a kol. (2006) spočívá hlavní cíl veřejných projednání v posílení vztahu mezi občany a jejich institucemi.

Schvalování

Vypracovaný strategický plán je schvalován jako program rozvoje v souladu se zákonem o obcích č 128/2000 Sb. (Zákony České republiky, 2000)

Předmětem schvalování strategického plánu jsou zejména jednotlivé strategie, programy a soubor opatření. Výsledný materiál, který bude předmětem schvalování, by měl vycházet z předloženého textu a měl by být upraven na základě veřejné diskuze. Strategický plán je tedy možné definitivně schválit až po ukončení diskuze nad jednotlivými body strategie a po zapracování výsledků veřejné diskuze. (Perlín, Bičík, 2009)

Aktualizace

I přes skutečnost, že jsou v textu strategického plánu uvedeny časové horizonty plnění, je důležité, strategický plán vnímat jako otevřený dokument a pravidelně se tak vracet k jeho textu. Aktualizace by měla být, na základě rozsahu strategického plánu a rozsahu předpokládaných změn, prováděna pravidelně každý rok. Obnovu aktualizace má na starosti pouze zastupitelstvo nebo orgán, který strategický plán schvaloval (valná hromada mikroregionu) a vychází přitom z místních podmínek, z dosavadních výsledků

i z aktuálního celospolečenského vývoje. Aktualizace je předmětem projednání na veřejné schůzi a až poté může být i na takové schůzi schválena. (Perlín, Bičík, 2009)

Jak uvádí Škrabal (2006), aktualizace strategického plánu by měla vždy reagovat na pozitivní i negativní trendy vývoje v mikroregionu, a být tak důležitým prvkem z hlediska udržení nastaveného rozvoje území.

3.4.6 Evaluace a monitoring

Monitoring

Jeden z požadavků Evropské unie v procesu strategického plánování spočívá v důrazu na efektivnost strategického plánování. Z tohoto důvodu musí dokumenty, připravované v rámci jednotlivých programů pro strukturální fondy, obsahovat jasně identifikovatelné ukazatele. Stanovení těchto ukazatelů by mělo být v takové míře, aby umožnily hodnotit jak počáteční, tak i konečný stav procesu strategického plánování. (Perlín, Bičík, 2009)

Evaluace

Ohodnocení strategického plánu lze označit jako evaluaci, která probíhá ve třech etapách. První hodnocení by mělo proběhnout před zahájením realizace jednotlivých strategických záměrů, druhé hodnocení by mělo proběhnout v průběhu řešení strategického plánu a poslední hodnocení by mělo proběhnout po ukončení cyklu strategického plánování. V Evropské unii tento cyklus trvá dohromady 6 let. Pro provedení evaluace je důležité co nejpřesněji definování dosažených výsledků strategickým plánem, dále kvantifikaci předpokládaných změn a určení ukazatelů, ve kterých dojde k pozitivním změnám. Právě tyto ukazatele je pak možné dlouhodobě hodnotit a monitorovat. Jako soubor ukazatelů mohou sloužit například ekonomické údaje vztahující se ke struktuře zaměstnanosti, údaje o využití ploch nebo údaje popisující ekologickou situaci. (Perlín, Bičík, 2009)

3.4.6.1 Indikátory rozvoje mikroregionu

Podle Škrabala a kol. (2006) jsou indikátory měřitelné ukazatele hodnotící stav a vývoj určitého jevu. Každý management mikroregionu si může zvolit své vlastní indikátory, reflektující jeho místní specifické podmínky, které tak budou lépe reagovat na stanovené priority a cíle. Takto vytvořené indikátory jsou vhodným nástrojem nejen pro hodnocení efektivity managementu mikroregionu, ale také poskytují možnost evaluace rozvoje v čase.

Jak uvádí Novák (2010), indikátor je jednoduchá kvantitativní informace měřená v čase, která umožňuje hodnotit minulé trendy a odhadnout ty budoucí, kterými bude daný mikroregion směřovat. Důležitou skupinu místních indikátorů udržitelného rozvoje tvoří programové indikátory. Ty zprostředkovávají informaci o plnění nastavených opatření ve strategickém plánu v závislosti na konkrétních prioritách a cílech. Přitom platí, že každý cíl musí být doplněn odpovídajícím indikátorem a každý indikátor musí souviset s určitým konkrétním cílem. Indikátory ve své konečné podobě poskytují zpětnou vazbu nejen politikům, úředníkům, ale i občanů, kterým dávají tak možnost srovnání daného mikroregionu s ostatními. Využívání indikátorů není v mikroregionech České republiky příliš častým jevem. Mnoho účastníků plánování nevěnuje pozornost zjištění, zda výsledky realizovaných aktivit vedou ke stanoveným cílům a opatřením. V souvislosti s tvorbou strategického plánu je proto nutné cíle kvantifikovat pomocí programových či specifických indikátorů a porovnat je s cílovými hodnotami. Aby bylo možné indikátory správně využívat, je zapotřebí cíle i opatření ve strategickém plánu jasně a konkrétně formulovat a dbát na jejich měřitelnost.

Podle Nováka a kol. (2011) mohou mikroregiony, v rámci svého řízení, využít různé typy hodnotících a monitorovacích indikátorů. Níže jsou uvedeny některé jednotlivé typy indikátorů:

- a) *Indikátory strategických plánů (programové indikátory)* - jedná se o nejvyužívanější typ indikátorů, které jsou obsaženy v koncepčních dokumentech a hodnotí jejich plnění. Udávají, zda je uvedený cíl ve strategii podrobně sledován a vyhodnocován.

- b) *Indikátory efektivity managementu* - zaměřují se na hodnocení managementu mikroregionu.
- c) *Indikátory rozvoje* - jejich cíl nespočívá jen v naplňování koncepce strategického plánu nebo sledování efektivity managementu, ale také posuzují směr, kterým se daný mikroregion vyvíjí.
- d) *Indikátorová sada "SIDEK"* - jedná se o sadu indikátorů dopadů ekonomické krize, jejichž cílem je pomocí vhodných nástrojů popsat vliv ekonomické krize na rozvoj venkovského prostoru. Tato studie je součástí vědecko-výzkumného projektu WD-29-07-1 "Benchmarking venkova - Zkvalitňování managementu mikroregionů jako nástroje pro řešení regionálních disparit". Výsledkem analýzy klíčových oblastí je "SIDEK" obsahující 16 samostatných indikátorů, pomocí kterých lze hodnotit míru ovlivnění kvality života obyvatel a řízení veřejné správy v jednotlivých klíčových oblastech mikroregionu.
- e) *Specifické indikátory* - tyto indikátory odráží určitou výjimečnost daného mikroregionu. Týkají se především klíčových témat, které považují obyvatelé mikroregionu za stěžejní pro kvalitu života a rozvoj v jejich mikroregionu. Sdružení TIMUR (Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj) od roku 2004 zorganizovalo akce pro veřejnost, které byly spojené s výběrem specifického tématu. Mezi nejčastější témata patřily: parkování, nezaměstnanost, dopravní situace a problematické soužití různých etnik.

3.4.7 Vazby mezi plánovacími dokumenty

3.4.7.1 Evropská úroveň

Evropa 2020

Evropa 2020 je desetiletá strategie Evropské unie, která byla zahájena v roce 2010 s cílem dosáhnout hospodářského růstu a větší zaměstnanosti, který by byl inteligentní,

udržitelný a inkluzivní. Strategie také dále zahrnuje pět cílů týkajících se zaměstnanosti, inovací, vzdělání, snižování chudoby a také otázek týkajících se změny klimatu a energetiky. K dosažení těchto pěti cílů má přispět sedm stěžejních iniciativ (inovace, digitální ekonomika, zaměstnanost, mládež, průmyslová politika, snižování chudoby a účinné využívání zdrojů). (Evropská komise, 2015)

3.4.7.2 Národní úroveň

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020

Základním koncepčním dokumentem v oblasti regionálního rozvoje je na národní úrovni Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020 (dále jen SRR). SRR je nástrojem, prostřednictvím kterého dochází k realizaci regionální politiky a koordinaci působení ostatních veřejných politik na regionální rozvoj. SRR také dále propojuje odvětvová hlediska s územními aspekty. Z časového hlediska jde o střednědobý dokument obsahující dlouhodobou i krátkodobou vizi regionálního rozvoje České republiky. Analýza, návrhová část a část implementační jsou členěny do prioritních oblastí vycházející z konceptu udržitelného rozvoje a z návaznosti na evropské strategické dokumenty: prioritní oblast regionální konkurenceschopnost vycházející z ekonomického pilíře, prioritní oblast územní soudržnost vycházející ze sociálního pilíře, prioritní oblast environmentální udržitelnost vycházející z environmentálního pilíře a prioritní oblast veřejná správa. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2013)

Národní program reforem ČR 2014

Jedná se o koncepční dokument národní hospodářské politiky, který je v souladu s ekonomickými prioritami Evropské unie stanovující plán klíčových opatření na podporu ekonomického růstu v ČR při dodržování zodpovědné fiskální politiky. (Úřad vlády České republiky, 2014)

Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020

Dohoda o partnerství je strategickým dokumentem, který vypracovává členský stát Evropské unie, stanovující cíle a priority pro efektivní využívání Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF), za účelem naplňování strategie Evropa 2020 na základě určených národních priorit. Důraz je kladen především na výsledky sledované prostřednictvím indikátorů a finančních ukazatelů, které jsou vyhodnocovány dle Evaluačního plánu v souladu s principem 3E. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2014)

Evropské strukturální a investiční fondy (ESIF)

Všech pět strukturálních a investičních fondů EU (ESIF) se řídí souborem předpisů s cílem propojit fondy se strategií Evropa 2020, zlepšit koordinaci, zajistit jednotné uplatňování a co nejjednodušší přístup k prostředkům z fondů. V dohodách o partnerství mezi Evropskou komisí a jednotlivými členskými zeměmi EU jsou určeny plány vnitrostátních orgánů, jakým způsobem budou využity finanční prostředky z evropských strukturálních a investičních fondů v období 2014–2020. Patří sem: Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond (ESF), Fond soudržnosti (FS), Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV), Evropský námořní a rybářský fond (EMFF). (Evropská komise, 2015)

3.4.7.3 Regionální úroveň

Strategie rozvoje kraje

Strategie rozvoje Jihomoravského kraje (dále jen SRJMK) je základním dlouhodobým koncepčním dokumentem kraje, který slouží ke koordinaci aktivit na podporu environmentálního, sociálního a ekonomického rozvoje. Hlavní cíl SRJMK spočívá především ve vymezení jasného rámce, který má napomoci efektivnějšímu a cílenějšímu rozhodování vedení kraje. (Portál Jihomoravského kraje, 2012)

Program rozvoje obce

Jak uvádí Holeček (2009), rozvoj obce lze označit jako dlouhodobý proces vyváženého a udržitelného zlepšování situace sídla a jeho okolí, který je podmíněn koncepčním a promyšleným přístupem k socioekonomickým jevům, které zde probíhají. Možnosti rozvoje obcí spočívají především v jejich ekonomických dispozicích (rozpočet), lidských zdrojích (vedení obce, občané, podnikatelé a neziskové organizace) a vytvoření vize rozvoje. To vše v součinnosti s širším prostředím, jako je poloha a dostupnost obce v komunikačních systémech, přírodní prostředí a územně-technická vybavenost, které tak společně ovlivňují podmínky rozvoje.

4 VLASTNÍ PRÁCE

Pro účel této diplomové práce byl vybrán mikroregion Rajhradsko. Jedná se o dobrovolný svazek pěti obcí, a to obcí Holasice, Opatovice, Popovice, Rajhrad a Rajhradice. Mikroregion byl založen za účelem všeobecné ochrany životního prostředí, rozvoje dopravní infrastruktury a občanské vybavenosti, rozvoje cestovního ruchu a cykloturistiky. (Regionální informační servis, 2014)

4.1 Smlouva o vytvoření DSO a předmět jeho činnosti

Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Rajhradsko byl založen smlouvou o vytvoření dobrovolného svazku obcí, uzavřenou dle § 46, odst. 2, písmeno b) a §§ 49 až 53 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění. Svazek obcí je právnickou osobou. Orgány mikroregionu jsou tvořeny valným shromážděním, revizní komisí, předsedou svazku a místopředsedou svazku. Statutárním zástupcem svazku je předseda svazku, v případě jeho zastupování místopředseda svazku. Do orgánu svazku mohou být voleni pouze zástupci členů svazku.

Předmětem činnosti svazku je ochrana a prosazování společných zájmů a spolupráce převážně v těchto oblastech (Mikroregion Rajhradsko, 2015):

- a) Všeobecná ochrana životního prostředí, ekologické stability a péče o krajinu a její kulturní hodnotu,
- b) rozvoj dopravní a technické infrastruktury a občanské vybavenosti,
- c) koordinace obecních územních plánů a strategického plánování rozvoje,
- d) vytváření podmínek pro rozvoj místního cestovního ruchu a souvisejících služeb, rozvoj cykloturistiky a propagování místní nabídky cestovního ruchu,
- e) podpora společenského života a péče o zachování místních lidových tradic,
- f) podpora školství včetně celoživotního vzdělávání,
- g) podpora kultury a sportu, rozšiřování nabídek volnočasových aktivit zejména pro děti a mládež,
- h) rozvoj sociálních služeb,

- i) podpora zdravotnictví a vytváření podmínek pro kvalitní zajištění zdravotní péče,
- j) podpora rozvoje podnikání,
- k) zabezpečování čistoty obcí, shromažďování a odvozu komunálních odpadů, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod.

4.2 Základní charakteristika a typologie mikroregionu

Dobrovolný svazek obcí mikroregionu Rajhradsko se nachází v Jihomoravském kraji v okrese Brno-venkov, 12 kilometrů jižně od města Brna v nivě řeky Svatky. Zde tvoří mikroregion seskupení pěti obcí: Holasice, Opatovice, Popovice, Rajhrad a Rajhradice. Vznikl 16. prosince 2003, nejprve jako sdružení obcí Rajhradu, Opatovic a Popovic, a v roce 2007 se připojily sousedící obce Holasice a Rajhradice. K 1. 1. 2014 má mikroregion přibližně 7 228 obyvatel a rozlohu 27,2 km². Hustota zalidnění s 266 obyvateli na 1 km² značně převyšuje republikové průměry. (Regionální informační servis, 2014)

Jak již bylo zmíněno v literární rešerši, typologii mikroregionů lze vytvořit dle určitých hledisek. Z hlediska poměru velikosti první a druhé obce se jedná o sdružení menších obcí obklopující spádové centrum, kde je jednoznačná velikostní převaha největší obce. Spádovým centrem, v rámci mikroregionu Rajhradsko, je jednoznačně město Rajhrad. Z dalšího hlediska, důvodu dobrovolné spolupráce, vznikl mikroregion Rajhradsko s cílem obecného rozvoje území specifikovaným ve strategickém plánu rozvoje daného území. Z hlediska právní formy se jedná o dobrovolný svazek obcí (mikroregiony sdružené ve formě dobrovolného svazku obcí dle Zákona o obcích 128/2000 Sb.) - dle § 46, 48, 49, 50, a to smluvním podpisem meziobecní spolupráce za účelem "širší" "víceúčelové" spolupráce.

V následující tabulce jsou uvedeny základní charakteristiky jednotlivých obcí a samotného mikroregionu. Jedná se o počet obyvatel k 1. 1. 2014, katastrální výměru a hustotu zalidnění v mikroregionu. Z celkového počtu obyvatel se jejich nejvyšší počet, v rámci mikroregionu Rajhradsko k 1. 1. 2014, nachází v obci Rajhrad (47 %), zatímco

nejmenší podíl obyvatel má obec Popovice (5 %). Obec Rajhrad také disponuje největší rozlohou (35 %) z celkové rozlohy mikroregionu, naopak obec Popovice se podílí na rozloze mikroregionu jen z 10 %. Hustota zalidnění mikroregionu představuje 266 obyvatel/km², což je přibližně dvakrát vyšší hustota zalidnění, než kterou představuje republikový průměr (133,3 obyvatel/km²). V rámci mikroregionu mají největší hustotu zalidnění obce Holasice a Rajhrad.

Tab. 1: Základní charakteristiky jednotlivých obcí a mikroregionu

Obec	Počet obyvatel (k 1. 1. 2014)	Katastrální výměra (km ²)	Hustota zalidnění (obyvatelé/km ²)
Holasice	1 074	3,53	304
Opatovice	1 056	6,15	172
Popovice	353	2,61	135
Rajhrad	3 428	9,48	362
Rajhradice	1 317	5,45	242
Mikroregion Rajhradsko	7 228	27,22	266

Zdroj: Mikroregion Rajhradsko, 2015, vlastní zpracování

4.3 Analytická část

V analytické části bude proveden podrobný popis mikroregionu Rajhradsko. Jak již bylo uvedeno v literární rešerši, v České republice je pro strategické plánování využívána expertní a komunitní metoda, nebo kombinace obou metod. Právě kombinace expertní a komunitní metody bude použita pro zpracování strategického plánu se zaměřením na aktuální problémy mikroregionu a řešení potřeb místních obyvatel.

4.3.1 Situační analýza

Pro větší přehlednost bude situační analýza rozdělena do třech pilířů regionálního rozvoje, a to pilíře environmentálního, sociálního a ekonomického. V rámci situační analýzy budou dále tyto pilíře regionálního rozvoje podrobněji popsány a rozebrány.

4.3.2 Environmentální pilíř

V rámci kapitoly Environmentální pilíř bude detailněji popsána poloha a přírodní podmínky území mikroregionu, životní prostředí, vymezen koeficient ekologické stability a využití krajiny.

4.3.2.1 Poloha a přírodní podmínky

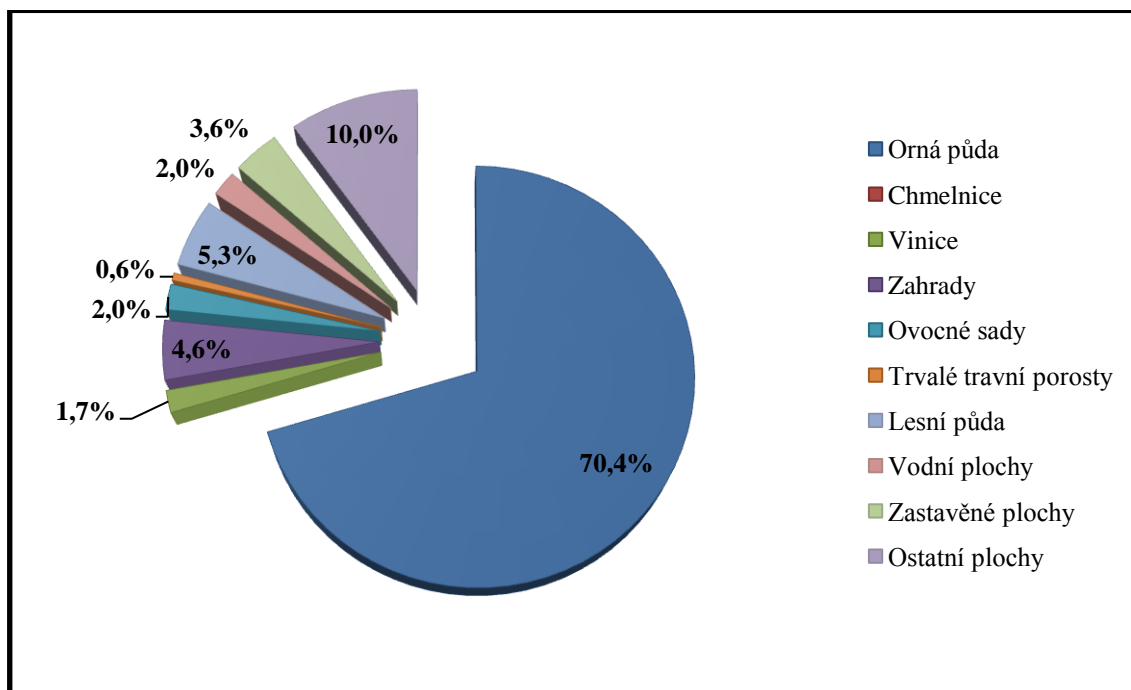
Jak už bylo zmíněno výše, mikroregion Rajhradsko se nachází 12 kilometrů jižně od města Brna v nivě řeky Svratky. Mikroregion leží na pomezí Bobravské vrchoviny a Dyjskosvrateckého úvalu ve výšce 184 až 250 metrů nad mořem. Jeho území je z větší části pokryto zemědělskými plochami. Severní část Rajhradska je zalesněna bažantnicí a menšími lesními útvary, v podobě hájů a porostů, se nachází okolo vodních toků po celém území mikroregionu. (Mikroregion Rajhradsko, 2015)

4.3.2.2 Životní prostředí

Mikroregion není zatížen žádnou ekologickou zátěží nebo velkými černými skládkami. Od roku 2012 se v měsíci květnu pořádá Jarní úklidová akce Rajhradu pod záštitou Českého svazu ochránců přírody v rámci celosvětové kampaně „Uklidme svět“ („Clean up the World“). Hlukem a prachem z dopravních prostředků jsou zatíženy, vzhledem k jejich průjezdnosti, zejména obce Holasice a Rajhrad. Na území mikroregionu jsou zemědělské plochy, v důsledku intenzivního zemědělství, ohroženy větrnou a vodní erozí. (Mikroregion Rajhradsko, 2015)

Z následujícího grafu vyplývá, že z celkové výměry mikroregionu tvoří orná půda 70,4 % plochy a 10 % území je tvořeno ostatními plochami. Území mikroregionu je dále tvořeno lesní půdou (5,3 %) a zahradami (4,6 %). Území dále tvoří zastavěná plocha (3,6 %) a po 2 % vodní plochy a ovocné sady. Zbytek území tvoří vinice (1,7 %) a trvalé travnaté porosty (0,6 %).

Graf 1: Využití území mikroregionu Rajhradsko

Zdroj: Český statistický úřad, 2014, vlastní zpracování

Koeficient ekologické stability (KES) je poměrové číslo, které stanovuje poměr ploch, tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků, podle následujícího vzorce (Metodická podpora regionálního rozvoje, 2015):

$$\text{KES} = \frac{\text{lesní půda} + \text{vodní plochy} + \text{trvale travní porosty} + \text{mokřady} + \text{sady} + \text{vinice}}{\text{orná půda} + \text{zastavěné plochy} + \text{ostatní plochy} + \text{chmelnice}}$$

Hodnota koeficientu ekologické stability 0,19 poukazuje na skutečnost, že území mikroregionu Rajhradsko je nadprůměrně využíváno, se zřetelným narušením přírodních struktur, kde základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy. Při posouzení samotných obcí mikroregionu se hodnoty většiny z nich (čtyř z pěti obcí) nachází v rozmezí $0,10 < \text{KES} < 0,30$, tedy ve stejném rozmezí jako samotný mikroregion. Jediná obec Popovice dosahuje hodnoty koeficientu stability 0,46, což poukazuje na území intenzivně využívané, zejména zemědělskou výrobou.

Tab. 2: Využití území mikroregionu Rajhradsko (v ha)

Obec/ Plocha	Orná půda	Chmelnice	Vinice	Zahrady	Ovocné sady	Trvalé travní porosty	Lesní půda	Vodní plochy	Zastavěné plochy	Ostatní plochy	Celková výměra	KES
Holasice	260,7	-	0,0	15,4	-	1,9	20,4	3,3	12,8	39,1	353,5	0,13
Opatovice	486,8	-	1,4	26,5	1,9	7,0	20,8	4,2	17,1	49,4	615,2	0,11
Popovice	152,7	-	-	7,7	2,9	0,2	60,5	11,1	5,2	22,1	262,4	0,46
Rajhrad	579,8	-	45,1	54,7	45,8	0,9	34,2	33,6	44,6	110,6	949,4	0,29
Rajhradice	438,7	-	0,0	20,6	3,3	5,5	7,9	1,3	18,0	50,5	545,9	0,08
Mikroregion Rajhradsko	1 919	-	46,5	124,9	53,9	15,5	143,8	53,5	97,7	271,7	2 726,4	0,19

Zdroj: Český statistický úřad, 2014, vlastní zpracování

Nejcennějším krajinným prvkem v katastru Holasic je staré koryto řeky Svratky, dlouhé téměř tři a půl kilometru. Mezi další významné krajinné prvky v katastru obce patří Holasický hliník, což je strž se sprašovými stěnami hostící suchomilné a teplomilné rostlinstvo. Na ploše téměř šesti a půl hektaru se rozkládá v nivě řeky Svratky Tůň Ludmila, která je v současnosti jednou z nejcennějších mokřadních lokalit v regionu. Tůň je domovem mnoha vzácných druhů obojživelníků (čolek velký, kuňka ohnivá, čolek obecný, rosnička zelená, blátnice skvrnitá, ropucha obecná, ropucha zelená, skokan štíhlý, skokan zelený a skokan skřehotavý), díky skutečnosti, že v ní byl ponechán přirozený vodní režim s mokřadními rostlinnými společenstvy (leknín bílý, plavín štítnatý, vadaňka žabí, rdest kadeřavý, rdest vzplývavý, šmel okoličnatý, kosatec žlutý, lakušník, zepar, masožravá bublinatka jižní nebo žebratka bahenní). Tůň se také stala stanovištěm pro různé druhy mokřadních ptáků (slíпку zelenonohou a moudliváčka lužního).

Obec Opatovice je charakteristická svými rybníky, které zdobí vrby, topoly a jasany, a které jsou významným krajinným prvkem. Mezi Svratkou a Dunávkou se nachází lokalita Přední líchy, což je soustava čtyř listnatých porostů na ploše více než šesti

hektarů, a lokalita Zadní líchy, tvořená téměř devítihektarovým lužním lesem v říční nivě opodál.

Jižně až jihovýchodně od zástavby obce, vybudovala obec Popovice vodní nádrž s mokřadem, který se nachází v ploché údolní nivě řeky Svratky, v povodí Vojkovického náhonu. Tento vodní a mokřadní biotop plní funkci biologickou i estetickou. Biologická funkce spočívá ve vzniku nové stojaté vodní plochy, která je v tomto území poměrně vzácná. Vodní nádrž také přispívá ke zlepšení biologické hodnoty území a zvyšuje druhovou diverzitu jižního okraje obce Popovice na rozhraní lužního a zemědělské krajiny. Za krajinnou zvláštnost v katastru Popovic lze považovat Svrateckou hráz o délce 200 metrů a soutok říčky Bobravy a Svratky s bujnou rostlinnou vegetací, kde lze pozorovat několik přírodních zajímavostí. Klidná hladina řeky Svratky v zimě totiž vlivem čistírny odpadních vod v Modřicích nezamrzá. V mrazivém počasí se sem tedy uchyluje velké množství vrubozobých ptáků (labuť, kachny divoké, poláci velcí), spatřit zde lze taky lysky černé, kormorány velké, volavky popelavé, slípky zelenonohé, ledňáčky říční, moudliváčky lužní nebo datly černé. Například nádrž Pastvisko, která byla založena za účelem rybářství, se nakonec stala velice zajímavým biotopem. Porost zde tvoří například topol černý, bez černý, rákos obecný a kostival lékařský. Příkré břehy se staly přirozeným hnízdištěm ledňáčka říčního.

Katastr Rajhradu zdobí mimořádně významné topoly bílé a duby letní nacházející se v Rajhradské bažantnici, která je izolovaným komplexem lužního lesa. Bažantnice je charakteristická různorodostí dřevin, kdy se střídají porosty jasenin s porosty březovými a borovými, až po stromy, které nejsou pro zdejší lokalitu typické (akáty a smrky). Velmi významným krajinným prvkem katastru obce je původní koryto řeky Svratky, které protéká u samotného Rajhradu. Stará řeka je lemována bujným břehovým porostem, kde se vyskytují typické vlhkomilné a mokřadné druhy trav a bylin, dále také množství ryb, obojživelníků (čolek obecný) i ptáků (strakapouda prostředního, lejska šedého či bělokrkého a slavíka obecného).

Významným krajinným prvkem v katastru obce Rajhradice jsou vodní plochy s mokřady. Mokřad Habřina představuje rozsáhlé biocentrum v této zemědělsky hojně

využívané krajíně, který je stanovištěm vodních rostlin a obojživelníků. Mokřad v Kantorkách u Rajhradíc byl založen v roce 2011 a jeho hlavní význam je krajínotvorný, ale také představuje aktivní formu zadržování vody v krajíně a zvyšuje tak biodiverzitu daného území. V okolí tohoto mokřadu bylo vytvořeno také biocentrum pro druhy suchozemských živočichů v kontextu krajiny chudé na jakékoliv cennější přírodní prvky. Břehy jsou osázeny vrbami, topoly, jasany, olšemi a jírovci. Na pravém břehu je lužní les, který slouží jako rozmnožiště obojživelníků a hnízdiště ptactva. Nově zbudovaný mokřad v lokalitě Blatiny je osázen vodomilnými rostlinami se zabydleným pestrým vodním živočištvem. (Mikroregion Rajhradsko, 2015)

4.3.3 Sociální pilíř

V rámci sociálního pilíře bude popsán vývoj obyvatelstva v letech 2005–2014 zahrnující část Obyvatelstvo, která pojednává o počtu obyvatel, celkovém přírůstku, věkovém a vzdělanostním složení obyvatel. Další část Osídlení bude věnována popisu bytové výstavby a bytového fondu v mikroregionu. Poslední část sociálního pilíře, Občanská vybavenost, se zabývá kulturou, rekreací, službami, technickou a dopravní infrastrukturou v mikroregionu.

4.3.3.1 Obyvatelstvo

V této části sociálního pilíře budou popsány jednotlivé charakteristiky obyvatelstva mikroregionu Rajhradsko pomocí tabulek a grafů, ve kterých budou zobrazeny údaje za jednotlivé obce i za celý mikroregion.

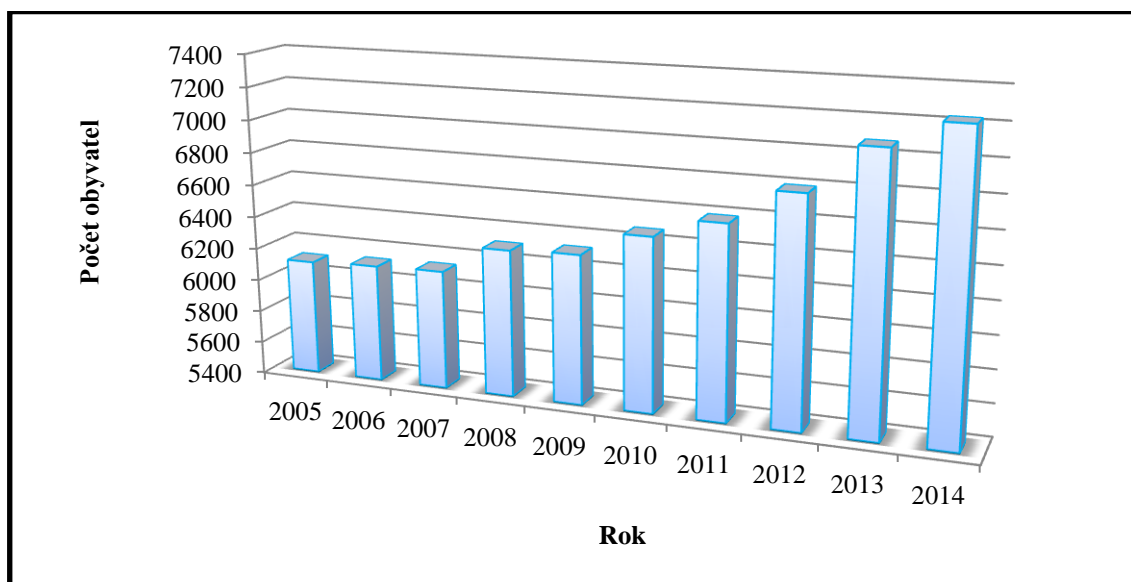
Následující tabulka zobrazuje počet obyvatel mikroregionu Rajhradsko v letech 2005–2014. Od roku 2011 má počet obyvatel ve všech obcích mikroregionu vzestupnou tendenci. Za sledované období počet obyvatel mikroregionu vzrostl o 15 %. V rámci obcí nejvíce vzrostl počet obyvatel v obci Rajhrad (o 21 %) a obci Holasice (o 18 %). Důvod zvyšování počtu obyvatel ve zmiňovaných dvou obcích souvisí především s výstavbou nových bytů a domů na území mikroregionu.

Tab. 3: Počet obyvatel mikroregionu Rajhradsko k 1.1.

Obec	Počet obyvatel k 1. 1.									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Holasice	883	881	889	901	897	903	900	950	1 026	1 074
Opatovice	968	976	972	982	987	974	975	999	1 033	1 056
Popovice	324	288	248	323	324	352	339	358	365	353
Rajhrad	2 722	2 775	2 824	2 870	2 904	3 012	3 102	3 193	3 335	3 428
Rajhradice	1 213	1 204	1 200	1 229	1 207	1 226	1 267	1 290	1 314	1 317
Mikroregion Rajhradsko	6 110	6 124	6 133	6 305	6 319	6 467	6 583	6 790	7 073	7 228

Zdroj: Český statistický úřad, 2014, vlastní zpracování

Graf 2: Počet obyvatel mikroregionu Rajhradsko k 1. 1.

Zdroj: Český statistický úřad, 2014, vlastní zpracování

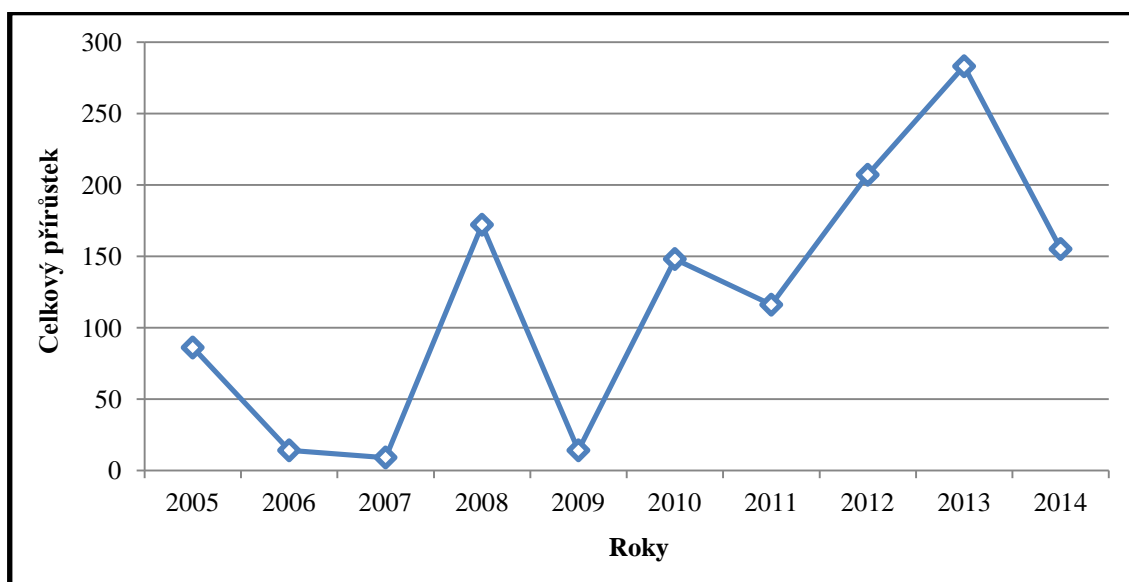
Přirozený přírůstek obyvatel je dán rozdílem počtu živě narozených dětí a počtu zemřelých obyvatel za stejné období a území. Z následující tabulky je patrné, že největší celkový přírůstek v rámci mikroregionu byl zaznamenán ve všech letech sledovaného období. Přírůstek za celé sledované období byl zapříčiněn zejména kladným migračním saldem, které udává rozdíl počtu přistěhovalých a vystěhovalých osob za stejné období a území. Nejvyšší migrační saldo bylo, v rámci mikroregionu, zaznamenáno v roce 2012 (283 obyvatel), kdy se polovina obyvatel z tohoto počtu přistěhovala do obce Rajhrad.

Tab. 4: Celkový přírůstek v mikroregionu Rajhradsko k 1.1.

Obec	Celkový přírůstek k 1. 1.									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Holasice	11	-2	8	12	-4	6	-3	50	76	48
Opatovice	6	8	-4	10	5	-13	1	24	34	23
Popovice	35	-36	-40	75	1	28	-13	19	7	-12
Rajhrad	25	53	49	46	34	108	90	91	142	93
Rajhradice	9	-9	-4	29	-22	19	41	23	24	3
Mikroregion Rajhradsko	86	14	9	172	14	148	116	207	283	155

Zdroj: Český statistický úřad, 2014, vlastní zpracování

Graf 3: Celkový přírůstek v mikroregionu Rajhradsko k 1. 1.

Zdroj: Český statistický úřad, 2014, vlastní zpracování

Index stáří vyjadřuje kolik obyvatel ve věku 65 let a více připadá na 100 dětí ve věku 0–14 let. Dosahuje-li index stáří hodnoty nižší než 100, je podíl dětské složky obyvatel vyšší než podíl starších osob a naopak. Z následující tabulky vyplývá, že nejpříznivější situace dle indexu stáří je v obci Holasice, kde obyvatelé ve věkovém složení 0–14 let převažují nad obyvateli ve věku 65 a více let. Jedinou obcí mikroregionu, kde převažuje věková složka 65 a víc let nad složkou dětskou, je obec Opatovice (104,7 obyvatel

ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let). Index stáří za celý mikroregion je 93,0, což znamená, že v mikroregionu je 93 obyvatel starší 65 let na 100 dětí.

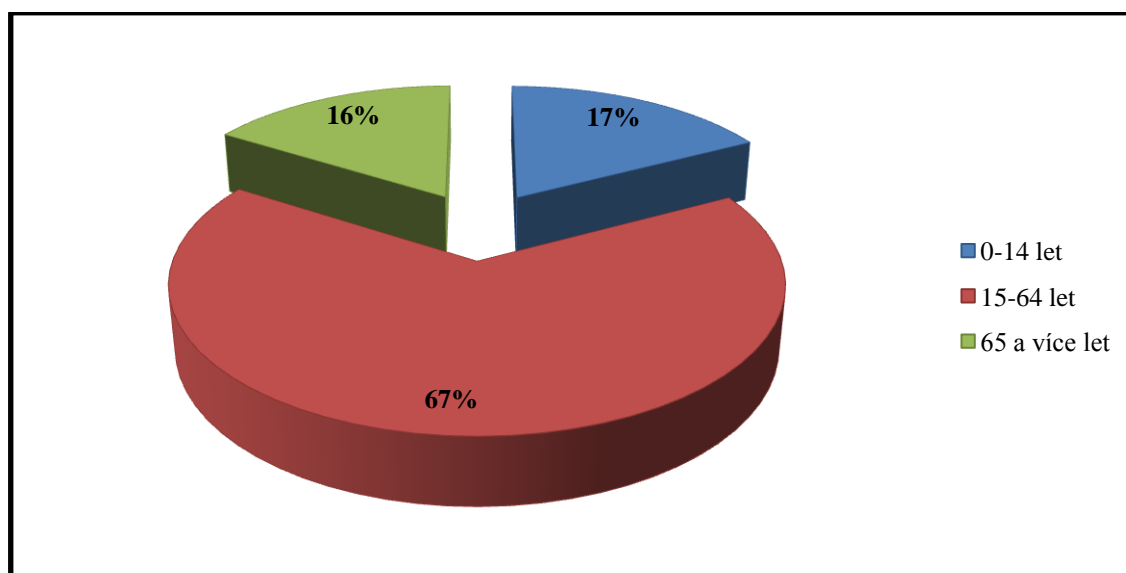
Tab. 5: Věkové složení a index stáří v mikroregionu Rajhradsko

Obec/ Věková struktura obyvatel	Počet obyvatel k 1. 1. 2014			Index stáří
	0–14 let	15–64 let	65 a více let	
Holasice	202	732	140	69,3
Opatovice	171	706	179	104,7
Popovice	71	217	65	91,5
Rajhrad	600	2 229	599	99,8
Rajhradice	210	924	183	87,1
Mikroregion Rajhradsko	1 254	4 808	1 166	93,0

Zdroj: Český statistický úřad, 2014, vlastní zpracování

Z následujícího grafu je patrné, že v mikroregionu Rajhradsko převažuje k 1. 1. 2014 věkové složení obyvatelstva v rozmezí 15–64 let (67 %), věkové složky 0–14 let a starší nad 65 let a více se pohybují přibližně na stejné úrovni, i když o 1 % mírně převažuje složka dětská.

Graf 4: Věkové složení a index stáří v mikroregionu Rajhradsko k 1. 1. 2014

Zdroj: Český statistický úřad, 2014, vlastní zpracování

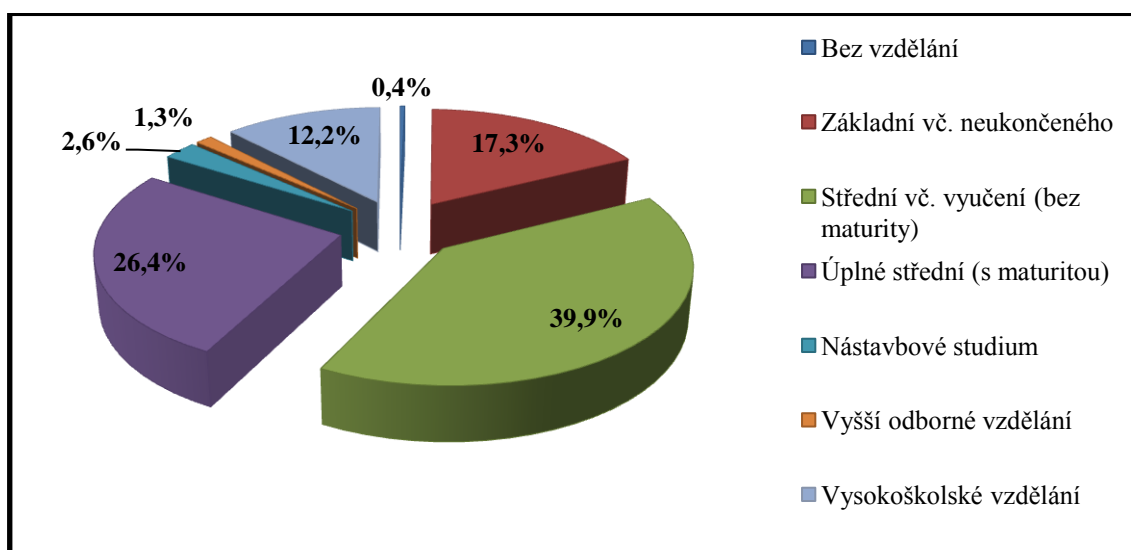
Následující tabulka a graf zobrazují vzdělanostní strukturu obyvatelstva mikroregionu Rajhradsko ve věku 15 a více let. Podíl obyvatel mikroregionu bez vzdělání představuje půl procenta z celkového počtu obyvatel. Obyvatel se základním vzděláním je v mikroregionu přibližně 17 %. V obcích Holasice (46 %), Opatovice (46 %) a Rajhradice (45 %) má necelá polovina obyvatelstva nad 15 let věku středoškolské vzdělání bez maturity. Ve zbylých obcích je to 37 % a méně. Střední školu s maturitou má v mikroregionu dokončeno 26 % obyvatel, z toho nejvíce v obci Rajhrad (56 %) a nejméně v obci Popovice (5 %). Podíl obyvatelstva s vyšším odborným vzděláním mírně přesahuje jedno procento, zatímco podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel se v mikroregionu pohybuje kolem 12 %, což je přibližně na stejné úrovni jako celorepublikový průměr (12,5 %). Nejvíce vysokoškolsky vzdělaných obyvatel se nachází v největší obci Rajhrad (63 %) a naopak nejméně jich je v obci Holasice (7 %).

Tab. 6: Vzdělanostní složení obyvatel mikroregionu k 26. 3. 2011

Obec/ Nejvyšší ukončené vzdělání	Bez vzdělání	Základní vč. neukončeného	Střední vč. vyučení (bez maturity)	Úplně střední (s maturitou)	Nástavbové studium	Vyšší odborné vzdělání	Vysokoškolské vzdělání
Holasice	-	30	189	130	15	6	43
Opatovice	4	179	377	188	17	5	56
Popovice	-	40	92	64	5	3	48
Rajhrad	13	432	955	766	80	49	401
Rajhradice	2	222	471	232	18	4	89
Mikroregion Rajhradsko	19	903	2 084	1 380	135	67	637

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2011, 2011, vlastní zpracování

Graf 5: Vzdělanostní složení obyvatel mikroregionu k 26. 3. 2011

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2011, 2011, vlastní zpracování

4.3.3.2 Osídlení

V mikroregionu je k roku 2011, jak je zobrazeno v následující tabulce, postaveno celkem 1 922 domů, z toho jich je 91 % obydlených. Z celkového počtu domů v mikroregionu se nejvíce neobydlených domů nachází v obcích Opatovice (12 %) a Popovice (12 %). Naopak nejmenší podíl neobydlených domů je v obci Rajhradice (8%). Z celkového počtu domů v mikroregionu se z 96 % jedná o rodinné domy.

Tab. 7: Bytová výstavba v mikroregionu Rajhradsko k 26. 3. 2011

Obec/ Domovní fond	Domy celkem	z toho		Obydlené domy	Neobydlené domy
		Rodinné domy	Bytové domy		
Holasice	293	291	2	267	26
Opatovice	339	337	2	299	40
Popovice	113	112	1	100	13
Rajhrad	763	701	62	705	68
Rajhradice	414	413	1	380	34
Mikroregion Rajhradsko	1 922	1 854	68	1 751	181

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2011, 2011, vlastní zpracování

V následující tabulce je zobrazena bytová výstavba v mikroregionu k 1. 1. daného roku. Během sledovaného období bylo postaveno celkem 323 bytů, z toho 38 % v obci Rajhrad. V posledních letech prochází obec Holasice prudkým rozvojem podpořeným stavbou rodinných domů. I když je obec Holasice až na třetím místě v počtu obyvatel mezi obcemi mikroregionu, tak i přesto je zde, od roku 2011, nejvíce dokončených bytů (44 %) v rámci celého mikroregionu. Největší obec Rajhrad je až na druhém místě s 26 % dokončených bytů od roku 2011, což ale nemění nic na skutečnosti, že se z Rajhradu stává moderní město, které se rozvíjí díky výstavbě bytových a rodinných domů.

Tab. 8: Dokončené byty v mikroregionu k 1. 1.

Obec	Dokončené byty k 1. 1.										Celkem
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Holasice	2	5	-	2	-	-	2	25	32	18	86
Opatovice	2	2	3	2	-	4	4	3	9	7	36
Popovice	5	2	-	1	3	4	-	10	5	2	32
Rajhrad	16	11	9	6	3	7	27	12	19	13	123
Rajhradice	8	1	1	5	2	2	11	6	5	5	46
Mikroregion Rajhradsko	33	21	13	16	8	17	44	56	70	45	323

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2001, 2011, vlastní zpracování

4.3.3.3 Občanská vybavenost

Většina obcí v mikroregionu Rajhradsko disponuje mateřskými školami a základními školami prvního stupně. Druhý stupeň základní školy a střední školy nalezneme jen v obci Rajhrad. Nejbližší střední školy, gymnázia, umělecké školy či vysoké školy se nacházejí přímo v Brně. Nejbližší gymnázium se nachází v obci Židlochovice.

Zdravotní péče je poskytována především v obci Rajhrad, kde se nachází zdravotní středisko. Ordinují zde dva praktičtí lékaři pro dospělé, dva praktičtí lékaři pro děti a dorost, tři stomatologové a jeden gynekolog. Nachází se zde taky lékárna. V obci Rajhrad se také nachází sociální poradna a dům pro seniory. Domov Matky Rosy je účelovým zařízením Kongregace sester Těšitelek BSJ, které mají v Rajhradě svoji

komunitu. Důvodem k jeho založení bylo využití stávajících prostor kláštera, poptávka po službě a přání řeholních sester pomáhat potřebným. Ubytování je zde poskytováno ve 33 pokojích jednolůžkových, dvou pokojích dvoulůžkových a jednom pokoji třílůžkovém. (Domov Matky Rosy - Domov pro seniory, 2015) V oblasti péče o starší občany, lze sociální služby v mikroregionu považovat za dostačující.

Obchody s potravinami disponují všechny obce mikroregionu. Stravovacím zařízením nebo pohostinstvím disponuje každá z obcí mikroregionu. Jen v obcích Rajhrad a Rajhradice se nachází tři, resp. jedno ubytovací zařízení. Návštěvníci mikroregionu mohou navštívit v obci Rajhrad muzeum. Knihovna se nachází ve většině obcí mikroregionu. Ve všech obcích se nachází hřiště a tělocvična. Kulturní zařízení se nachází v obcích Opatovice a Rajhrad. Obec Rajhrad také disponuje střediskem pro volnočasové aktivity dětí a mládeže. Je zde občanské sdružení Kalamajka, TJ Sokol Rajhrad - oddíly: zdravotní cvičení, věrná garda, aerobic, cvičení s dětmi, florbal, historický šerm, nohejbal, outdoorový oddíl, stolní tenis, šachy, tenis, volejbal, sálová kopaná, oddíl všestrannosti, turistika, posilovna. Nachází se zde taky Klub vodáků V.O.R. Rajhrad, Rajhradský fotbalový klub RAFK, o. s. a Záchraná stanice pro dravé ptáky. (Město Rajhrad, 2006)

Tab. 9: **Občanská vybavenost obcí mikroregionu Rajhradsko**

Občanská vybavenost/ Obec	Holasice	Opatovice	Popovice	Rajhrad	Rajhradice
Domov pro seniory				√	
Hřiště	√	√	√	√	√
Knihovna	√	√		√	√
Kulturní zařízení		√		√	
Lékárna				√	
Mateřská škola	√	√		√	√
Muzeum				√	
Obchod	√	√	√	√	√
Peněžnictví a pojišťovnictví				√	
Obvodní oddělení policie ČR				√	
Pošta				√	
Sociální poradna				√	
Stravování a pohostinství	√	√	√	√	√

Sřředisko pro volnočasové aktivity dětí a mládeže				√	
Sřřední škola				√	
Tělocvična	√	√	√	√	√
Ubytovací zařízení				√	
Zdravotnické zařízení				√	
ZŠ - nižší stupeň (1.- 5. ročník)	√	√			√
ZŠ - vyšší stupeň (1.- 9. ročník)				√	

Zdroj: Regionální informační servis, 2014, Český statistický úřad, 2014, vlastní zpracování

4.3.3.4 Doprava a technická infrastruktura

Na území mikroregionu se nachází silnice první, druhé i třetí třídy a železniční trať. V následujících tabulkách je uveden seznam všech silnic, autobusových a vlakových linek na daném území. Autobusová doprava v mikroregionu funguje v rámci Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje.

Tab. 10: Silnice I., II. a III. třídy na území mikroregionu Rajhradsko

Silnice I. třídy	
I/52	Rajhrad - Mikulov
Silnice II. třídy	
II/425	Rajhrad - Lanžhot/Kúty
Silnice III. Třídy	
III/15270	Starý Lískovec - Ostopovice - Střelice
III/15273	Ostopovice - Moravany
III/41610	Otmarov - Rajhradice
III/41614	Rebešovice - Rajhradice - Opatovice
III/41617	Rajhrad - Rajhradice

Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2012, vlastní zpracování

Tab. 11: Vlakové a autobusové linky na území mikroregionu Rajhradsko

Vlakové linky	
S3	Tišnov - Brno - Popovice - Rajhrad - Vranovice - Šakvice - Břeclav
Autobusové linky	
505	Brno - Rajhrad - Holasice - Vojkovice Židlochovice
509	Měnin - Otmarov - Rajhradice - Rebešovice - Brno
514	Rajhrad - Rajhradice - Opatovice - Blučina - Židlochovice

Zdroj: Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje, 2015, vlastní zpracování

Ve všech obcích mikroregionu se nachází veřejný vodovod, kanalizace, čistírny odpadních vod a plynofikace. V obci Holasice se navíc nachází sbor dobrovolných hasičů a v obci Rajhrad pošta i Obvodní oddělení policie ČR. V rámci odpadového hospodářství svoz komunálního odpadu zajišťuje společnost A.S.A., spol. s.r.o.

4.3.3.5 Cestovní ruch

Mikroregion Rajhradsko disponuje hustou sítí značených i neznačených cyklotras, které ocení především rodiny s malými dětmi a senioři. Nejvýznamnější cyklotrasa, která mikroregion protíná od severu k jihu, je cyklostezka Greenways č. 4 Brno-Vídeň (přes Rajhradice a Opatovice), která je napojená na moravské vinařské stezky. Dalšími významnými cyklotrasami jsou například stezka č. 404 Slavkov-Moravský Krumlov (přes Rajhradice a Rajhrad) a č. 5172 Židlochovice-Moravský Krumlov (přes Holasice). Návštěvníci mikroregionu mohou obdivovat nejen architektonické památky, ale také významné krajinné prvky.

Nejvýznamnější kulturní události jsou pravidelně pořádány v Benediktinském opatství v Rajhradě a v dalších institucích, sídlících v jeho areálu: v Památníku písemnictví na Moravě, Farním centru v Rajhradě a Státním okresním archivu Brno-venkov. I v ostatních obcích mikroregionu probíhá velké množství kulturních a sportovních akcí, jako tenisové turnaje, rybářské závody, fotbalové zápasy, akce pro děti, motorkářské sjezdy, venkovské bály a maškarní plesy. V obcích se nachází sportoviště, fotbalová hřiště a tenisové kurty, které se v zimě mění na veřejná kluziště.

Benedikinský klášter v Rajhradě je nositelem vysoké kultury a vzdělanosti v mikroregionu. V Opatském chrámu sv. Petra a Pavla se pořádají koncerty vážné hudby, v Památníku písemnictví na Moravě výstavy, vědecké konference a studují se zde umělecké předměty. Farní centrum Rajhrad pořádá ve svých klášterních prostorách vernisáže současných umělců a v adventním čase výstavu betlémů. Rajhradská farnost, do které náleží všechny obce mikroregionu, má svůj Rajhradský pěvecký sbor, jehož koncerty mají vysokou uměleckou úroveň. Další zajímavostí mikroregionu bývá rekonstrukce historické bitvy z období třicetileté války, kterou za benediktinským klášterem jednou za dva roky pořádá Moravská šermířská skupina Asmodeus. Každoročně se v Rajhradě také koná Petropavelská pouť a Občanské sdružení Kalamajka zde každým rokem v sobotu, po Mezinárodním dni dětí, pořádá Pohádkové lesy. V obci Rajhradice jsou místní občané členy mnoha aktivních spolků, jakými jsou například Myslivecké sdružení Svatka, Tělovýchovná jednota Rajhradice, Občanské sdružení Rajhradická pohoda a Včelařská stanice Rajhradice. V obci se pravidelně slaví Stanislavské a Babské hody a hody sv. Scholastiky. V obci Opatovice se pravidelně pořádají rybářské závody. V obci Holasice se zase pořádají hodové zábavy, oslavy osvobození za účasti vojenských historických spolků, divadelní představení, pyžamové a maškarní bály, hasičské dny, dny dětí a například mikulášské besídky. Nachází se zde také vyhlášené letiště Klubu leteckých modelářů a broková střelnice. Obec Popovice má mnoho společenských aktivit, mezi které patří pořádání dětských dnů, maškarní bály, tradiční rybářské závody, pálení čarodějnic, veřejné domácí zabíjačky a krojované hodové zábavy. Sportovní klub Popovice organizuje tenisové turnaje, turnaj v nohejbale, turnaje ve stolním tenisu či závody v házení šípkami. (Mikroregion Rajhradsko, 2015)

Tab. 12: Kulturní památky v mikroregionu Rajhradsko

Obec	Památky	Obec	Památky	
Holasice	Kamenný kříž	Rajhrad	Benediktinský klášter	
	Kaple sv. Václava		Farní kostel Povýšení sv. Kříže	
	Pomník padlým vojákům		Klášter sester Těšitelek BSJ	
Opatovice	Filiální kostel sv. Karla Boromejského		Památník generála Kozyra	
	Hřbitůvek		Pitrův most	
	Smírčí kameny		Rajhradský mlýn "Strumen"	
	Štátule		Socha T. G. Masaryka	
Popovice	Kamenný kříž		Rajhradice	Kaple sv. Scholastiky
	Pomník padlým v 1. světové válce			Klášterní sýpka
	Zvonice	Loučská zvonice		

Zdroj: Mikroregion Rajhradsko, 2015, vlastní zpracování

4.3.4 Ekonomický pilíř

Tato kapitola bude rozdělena na část Ekonomická základna a zaměstnanost, ve které budou popsány ekonomické subjekty v mikroregionu Rajhradsko, občané vyjíždějící do zaměstnání, uvedena míra nezaměstnanosti za určité období, podíl nezaměstnaných uchazečů a volná místa. V další části Rozpočty obcí mikroregionu budou popsány příjmy, výdaje a schodek či přebytek obecních rozpočtů k 1. 1. 2014.

4.3.4.1 Ekonomická základna a zaměstnanost

V mikroregionu Rajhradsko se nachází celkem 1 561 ekonomických subjektů, z toho 90 % tvoří fyzické osoby a 15 % osoby právnické. Nejvíce ekonomických subjektů se nachází v obci Rajhrad. Z následující tabulky je evidentní, že nejvíce živnostníků se nachází v nejlidnatější obci, Rajhradě, a počet zemědělských podnikatelů je přibližně stejný ve všech obcích, kromě obce Popovice, kde se nachází pouze jeden zemědělský subjekt.

Tab. 13: Ekonomické subjekty v mikroregionu Rajhradsko k 1. 1. 2014

Obec	Ekonomické subjekty celkem	v tom			
		PO	FO	z toho	
				Živnostníci	Zemědělství podnikatelé
Holasice	213	30	183	150	4
Opatovice	229	16	213	183	6
Popovice	73	8	65	56	1
Rajhrad	755	89	666	513	6
Rajhradice	291	20	271	231	6
Mikroregion Rajhradsko	1 561	163	1 398	1 133	23

Zdroj: Český statistický úřad, 2014, vlastní zpracování

Následující tabulka znázorňuje vyjížděku do zaměstnání v mikroregionu Rajhradsko k 26. 3. 2011. Celkový počet vyjíždějících je 1 636, přičemž mohou do zaměstnání dojíždět v rámci obce, do jiné obce okresu, do jiného okresu kraje, do jiného kraje nebo do zahraničí. Až 66 % obyvatel mikroregionu vyjíždí do zaměstnání do jiného okresu Jihomoravského kraje.

Tab. 14: Vyjíždějící do zaměstnání v mikroregionu Rajhradsko k 26. 3. 2011

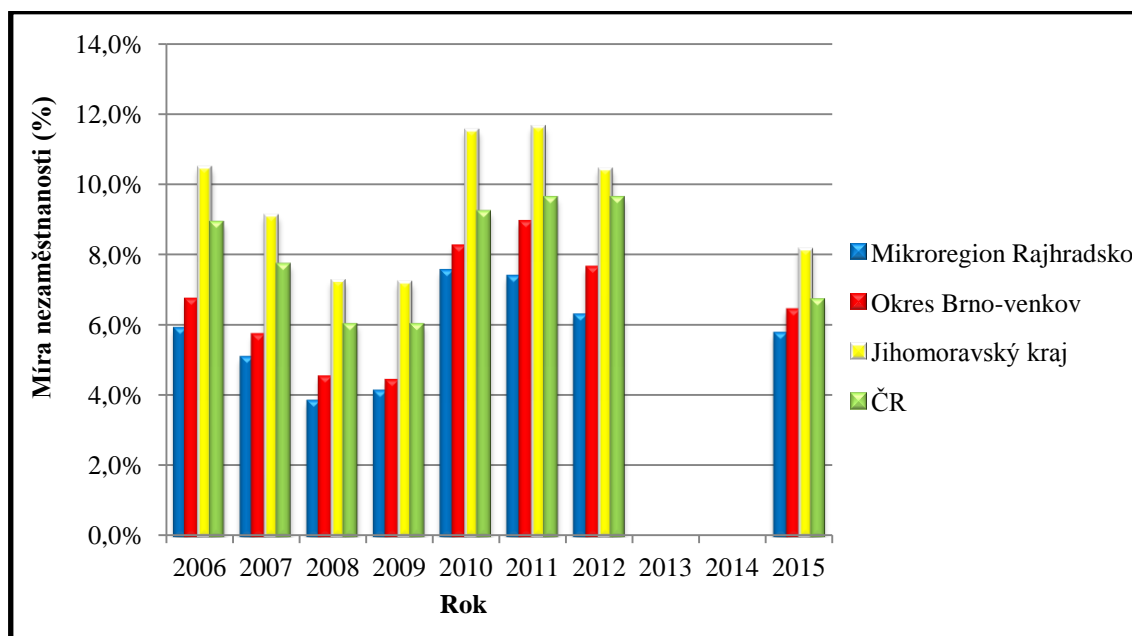
Obec	Vyjíždějící do zaměstnání	v tom:				
		v rámci obce	do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí
Holasice	200	9	71	114	5	1
Opatovice	210	8	55	139	1	7
Popovice	73	5	4	62	1	1
Rajhrad	832	107	140	556	21	8
Rajhradice	321	24	69	213	15	-
Mikroregion Rajhradsko	1 636	153	339	1 084	43	17

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2011, 2011, vlastní zpracování

Z následujícího grafu lze vyčíst, že v mikroregionu Rajhradsko je míra nezaměstnanosti v každém sledovaném roce nižší, jak ve srovnání s okresem Brno-venkov, tak i s Jihomoravským krajem, i ve srovnání s Českou republikou. K 1. 1. 2015 dosahovala míra nezaměstnanosti v mikroregionu Rajhradsko úrovně 5,7 %, což bylo

méně než v okrese Brno-venkov (6,4 %), Jihomoravském kraji (8,1 %) i v rámci České republiky (6,7 %). Obec s nejnižší mírou nezaměstnanosti k 1. 1. 2015 byla obec Rajhrad se 4,7 %.

Graf 6: Míra nezaměstnanosti k 1. 1.

Zdroj: Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí, 2015, vlastní zpracování

Od ledna 2013 přechází Ministerstvo práce a sociálních věcí na nový ukazatel registrované nezaměstnanosti v České republice pod názvem Podíl nezaměstnaných osob, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel stejného věku. Tento ukazatel nahrazuje doposud zveřejňovanou míru registrované nezaměstnanosti, která poměřuje všechny dosažitelné uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám. (Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí, 2015)

V celém mikroregionu dosahuje podíl nezaměstnaných uchazečů 5,4 %, což je méně než v okrese Brno-venkov (6,3 %), Jihomoravském kraji (8,3 %) i v rámci České republiky (7,5 %). Největší podíl nezaměstnaných uchazečů se nachází v obci Opatovice, kde tento ukazatel dosahuje 7,1 %. K 1. 3. 2015 jsou volná místa dostupná

v obcích Holasice, Opatovice, Rajhrad a Rajhradice, a to v celkovém počtu 126. Z těchto 126 volných míst je 116 volných v obci Rajhrad.

Tab. 15: Podíl nezaměstnaných uchazečů a volná místa v mikroregionu Rajhradsko k 1. 3. 2015

Obec	Dosažitelní uchazeči 15-64	Obyvatelstvo 15-64	Podíl nezaměstnaných uchazečů	Volná místa
Holasice	37	732	5,1%	2
Opatovice	50	706	7,1%	1
Popovice	8	217	3,7%	0
Rajhrad	104	2 229	4,7%	116
Rajhradice	60	924	6,5%	7
Mikroregion Rajhradsko	259	4 808	5,4%	126
Brno-venkov	8 953	141 028	6,3%	1 224
Jihomoravský kraj	64 581	782 621	8,3%	5 964
ČR	530 528	7 044 373	7,5%	68 707

Zdroj: Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí, 2015, vlastní zpracování

4.3.4.2 Rozpočty obcí a mikroregionu

V následujících tabulkách jsou zobrazeny příjmy a výdaje obcí mikroregionu Rajhradsko k 1. 1. 2014. Ve všech obcích mikroregionu převyšují příjmy nad výdaji a žádná z obcí tedy nezaznamenala schodek rozpočtu. Nejvyšších příjmů z obcí mikroregionu dosáhly obce Opatovice a Holasice, nejméně pak Popovice.

Tab. 16: Příjmy a výdaje obecních rozpočtů k 1. 1. 2014

Obec	Příjmy (tis. Kč)	Výdaje (tis. Kč)	Saldo (tis. Kč)
Holasice	11 600,0	9 460,0	2 140,0
Opatovice	12 913,2	10 303,6	2 609,6
Popovice	4 041,0	2 651,5	1 389,5
Rajhrad	58 159,4	56 944,9	1 214,5
Rajhradice	15 473,2	13 734,9	1 738,3

Zdroj: Rozpočet obce, 2015, vlastní zpracování

Největší část celkových příjmů k 1. 1. 2014 tvoří daňové příjmy v obcích Popovice (86 %), Rajhradice (82 %), Holasice (81 %) a Opatovice (75 %). Mezi obcemi v mikroregionu tvořily nedaňové příjmy největší část příjmu v obci Opatovice (17 %). Dotace se nejvíce podílely na celkovém příjmu k 1. 1. 2014 v obci Rajhrad (25 %). Kapitálové příjmy tvořily nejmenší část z celkových příjmů obcí a jejich největší podíl zaznamenala obec Opatovice (3 %).

Tab. 17: Příjmy obecních rozpočtů k 1. 1. 2014

Obec	Daňové	Nedaňové	Kapitálové	Dotace	Celkem
Holasice	9 441,8	1 261,5	14,3	882,5	11 600,1
Opatovice	9 626,1	2 133,2	364,4	789,4	12 913,1
Popovice	3 478,3	457,4	7,3	98,1	4 041,1
Rajhrad	37 397,2	6 183,1	34,0	14 545,1	58 159,4
Rajhradice	12 759,2	2 239,1	159,8	315,1	15 473,2

Zdroj: Rozpočet obce, 2015, vlastní zpracování

Nejvíce finančních prostředků bylo v mikroregionu Rajhradsko k 1. 1. 2014 uvolněno do oblasti vzdělávání (30,6 mil. Kč), veřejné správy (21,3 mil. Kč) a průmyslu (12,9 mil. Kč). U každé z obcí představovaly největší části výdajů do jiné oblasti. V obci Holasice lze zaznamenat největší výdaje do oblastí veřejné správy (26 %) a průmyslu (24 %) z celkových výdajů obce. V obci Opatovice to byly především výdaje do oblasti vzdělávání (28 %), veřejné správy (25 %) a průmyslu (22 %). Největší část výdajů v obci Popovice představovaly výdaje do oblasti veřejné správy (40 %) a průmyslu (31 %). V obci Rajhrad k 1. 1. 2014 představovala největší část z celkových výdajů do oblasti vzdělávání (42 %) a veřejné správy (20 %). Největší část výdajů v obci Rajhradice představovaly výdaje do veřejné správy (30 %) a průmyslu (22 %).

Tab. 18: Výdaje obecních rozpočtů k 1. 1. 2014 v tis. Kč

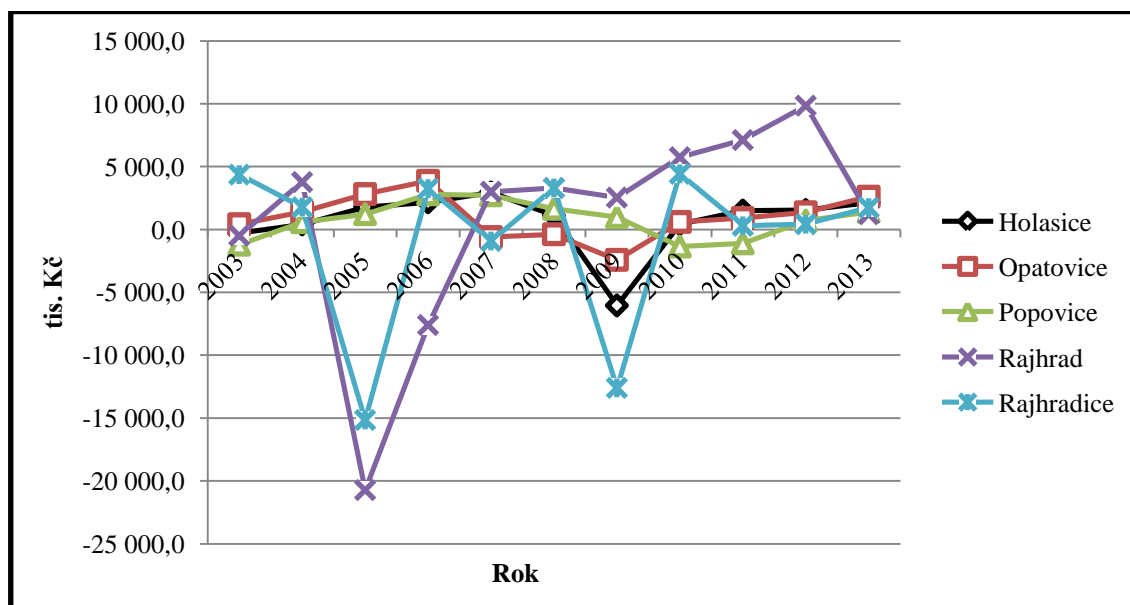
Obec	Zemědělství a lesy	Průmysl	Vzdělávání	Kultura, církev a sdělovací prostředky	Tělovýchova a zájmová činnost	Zdravotnictví	Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	Ochrana ŽP	Sociální věci	Bezpečnost	Veřejná správa	Celkem
Holasice	0	2 224	1 394	472	74	10	1 190	1 124	46	444	2 483	9 460
Opatovice	0	2 309	2 836	495	109	28	765	1 151	20	29	2 561	10 304
Popovice	20	825	0	104	42	3	179	411	0	7	1 060	2 652
Rajhrad	0	4 597	23 879	6 006	3 281	53	2 970	4 876	60	100	11 123	56 945
Rajhradice	40	3 010	2 511	521	149	15	1 288	2 070	0	40	4 091	13 735

Zdroj: Rozpočet obce, 2015, vlastní zpracování

Následující graf zachycuje schodek a přebytek rozpočtů jednotlivých obcí mikroregionu Rajhradsko během let 2003–2013. Největších výkyvů ve sledovaném období lze zpozorovat především u obcí Rajhrad a Rajhradice. V roce 2005 město Rajhrad získalo dotaci v celkové výši 19,5 mil. Kč, daňové příjmy představovaly částku 21,7 mil. Kč, nedaňové příjmy 5,3 mil. Kč a zbývající část tvořily kapitálové příjmy. Celkové příjmy tedy za rok 2005 představovaly 48,2 mil. Kč, ale celkové výdaje představovaly částku 68,9 mil. Kč, a proto obec zaznamenala tak velký schodek rozpočtu (20,7 mil. Kč). Největší část z těchto výdajů byla vynaložena na opravy pozemních komunikací (31,1 mil. Kč). Naopak v roce 2012 obec Rajhrad zaznamenala přebytek rozpočtu ve výši 9,9 mil. Kč. Celkové příjmy ve výši 43,8 mil. Kč byly tvořeny především daňovými příjmy (27,5 mil. Kč), dále nedaňovými příjmy (7,9 mil. Kč) a dotacemi (6,7 mil. Kč). Celkové výdaje představovaly částku 33,9 mil. Kč, kdy největší část výdajů byla vynaložena do veřejné správy (10,7 mil. Kč) a do vzdělání (9,6 mil. Kč).

Obec Rajhradice v roce 2005, stejně jako již zmíněná obec Rajhrad, zaznamenala schodek rozpočtu ve výši 15,2 mil. Kč. Tento schodek byl představován celkovými výdaji ve výši 51,2 mil. Kč. Největší část těchto výdajů připadlo na odvádění a čištění odpadních vod (47,5 mil. Kč). Příjmy obce v roce 2005 dosahovaly 36,1 mil. Kč. Největší část těchto příjmů tvořily dotace (26,4 mil. Kč) a daňové příjmy (8,9 mil. Kč). Další schodek rozpočtu ve výši 12,6 mil. Kč zaznamenala obec Rajhradice v roce 2009. Celkové výdaje činily 24,7 mil. Kč, z nichž největší část představovaly výdaje do komunálních služeb a územního rozvoje (14,3 mil. Kč). Příjmy obce za rok 2009 činily 12,1 mil. Kč a největší část z nich představovaly příjmy daňové (9,3 mil. Kč).

Graf 7: Schodek/přebytek rozpočtů jednotlivých obcí k 1. 1.

Zdroj: Rozpočet obce, 2015, vlastní zpracování

Provoz Mikroregionu Rajhradsko zabezpečují svými dotacemi členské obce Rajhrad, Rajhradice, Holasice, Popovice, Opatovice, a to ve výši 15 Kč na osobu. Na využití poradenství a vytvoření bezpečného silničního přechodu byla mikroregionu v roce 2008 poskytnuta dotace ve výši 248 tis. Kč a v roce 2009 ve výši 234 tis. Kč. V roce 2009 získal mikroregion dotaci z ROP NUTS 2 Jihovýchod pro projekt "Podpora cestovního ruchu v Mikroregionu Rajhradsko" - Rozvoje služeb cestovního ruchu. Projekt byl financován v období 12/2008–6/2009 a výše poskytnuté dotace činila

921,4 tis. Kč, z toho podíl ze státního rozpočtu činil 74,7 tis. Kč a 846,7 tis. Kč ze strukturálního fondu ERDF. V roce 2010 byla mikroregionu poskytnuta dotace na realizaci biotechnických opatření vedoucích k obnově břehového porostu VKP Mlýnský náhon. Rozpočet projektu činil přibližně 1,1 mil. Kč, z toho příspěvek z Evropského fondu pro regionální rozvoj představoval 1,0 mil. Kč, dále finanční prostředky ze Státního fondu životního prostředí (59,5 tis. Kč) a poradenství Jihomoravského kraje (30 tis. Kč). V roce 2011 byla mikroregionu poskytnuta dotace ve výši 186 tis. Kč za účelem doplnění zeleně v mikroregionu. V roce 2012 pořídil mikroregion, v rámci akce Poznáváme Rajhradsko, majetek za 935,1 mil. Kč sestávající z ukazatelů, laviček, sestav stolů a naučných tabulí po celé naučné stezce. Mobiliář naučné stezky byl pořízen z dotace Evropského fondu pro regionální rozvoj (85 %), vlastní zdroje činily zbylých 15 %. V roce 2013 nebyly mikroregionu Rajhradsko poskytnuty žádné dotace. Mikroregion obdrží plánovanou dotaci po monitoringu Revitalizace zeleně v obci Opatovice. Doposud byla provedena dosadba zeleně, ale úhrady všech faktur ještě nebyly provedeny z důvodu nedostatku finančních prostředků na účtu mikroregionu. (Mikroregion Rajhradsko, 2015)

Z následující tabulky lze vypožorovat, že od roku 2010 výdaje mikroregionu Rajhradsko převyšují jeho příjmy, což vede ke stále se snižujícímu stavu finančních prostředků na běžném účtu.

Tab. 19: Rozpočet mikroregionu Rajhradsko v tis. Kč k 1. 1.

Položka	2009	2010	2011	2012	2013
Příjmy	2 101,4	1 211,9	459,3	966,8	102,1
Výdaje	1 130,6	1 462,9	528,6	1 158,9	409,4
Saldo příjmů a výdajů	970,8	-251	-69,3	-192,1	-307,3
Stav finančních prostředků na běžném účtu	996,4	700,7	631,4	439,3	132,0

Zdroj: Mikroregion Rajhradsko, 2015, vlastní zpracování

4.4 Související dokumenty a širší vztahy mikroregionu

V současnosti mikroregion Rajhradsko nedisponuje aktualizovaným strategickým plánem. V roce 2004, v době vzniku mikroregionu, byl vytvořen strategický plán, který byl v roce 2007, po přistoupení obcí Holasice a Rajhradice, aktualizován pro období 2008–2012. Tento plán však nebyl doposud aktualizován a nereaguje tedy na současný vývoj mikroregionu. Všechny obce v mikroregionu mají vypracovány územní plán pro své území.

Obce mikroregionu Rajhradsko jsou členy i dalších svazků či spolků. Všechny obce spadají pod Region Židlochovicko, který tvoří 24 obcí. Předmětem činnosti Regionu Židlochovicko je zejména sladění zájmů a činností samospráv členů svazku a jejich následná ochrana a prosazování v oblastech jim společných. Cílem je vytváření podmínek pro systematický komplexní rozvoj regionu s využitím místních hmotných a lidských zdrojů dle strategických rozvojových dokumentů svazku. (Region Židlochovicko, 2004) Všechny obce jsou také členy občanského sdružení MAS Podbrněnsko. Místní akční skupina Podbrněnsko je dobrovolným, nevládním, neziskovým sdružením občanů a právnických osob, které je založeno na principech metody LEADER. Celkem je zde zapojeno 33 obcí. Hlavním cílem sdružení je podpora členů a ostatních subjektů v území Podbrněnska v konkrétních projektech a aktivitách, které vedou k trvale udržitelnému všestrannému rozvoji území. (MAS Podbrněnsko, 2015) Obce Opatovice a Rajhradice jsou členy dobrovolného svazku obcí Cyklistická stezka Brno-Vídeň. Celkově je členem tohoto svazku 22 obcí či měst. Cíl tohoto svazku spočívá především v podpoře cestovního ruchu. (Cyklistická stezka Brno-Vídeň, 2015)

Mikroregion Rajhradsko ve své severní části sousedí s městem Brnem. V září 2014 byla projednána aktualizovaná verze Strategie pro Brno, která je strukturována do pěti priorit: image města a vnitřní/vnější vztahy, místní ekonomický rozvoj, kvalita života, výzkum, vývoj, inovace a vzdělání, doprava a infrastruktura. Jako pilíře strategie byly vybrány: Místní ekonomický rozvoj; kvalita života; výzkum, vývoj, inovace a vzdělání. (Brno, 2014) Na západě mikroregionu sousedí s Dobrovolným sdružením obcí Region Cezava, které se skládá ze 14 obcí. Cílem je vytváření podmínek pro systematický komplexní rozvoj území svazku dle strategických rozvojových

dokumentů svazku. (Region Cezava, 2015) Na jihu a východě sousedí Rajhradsko s Regionem Židlochovicko, o kterém bylo pojednáno již dříve.

4.5 Aktéři regionálního rozvoje mikroregionu

Za aktéry regionálního rozvoje, které na území mikroregionu Rajhradsko působí, lze považovat zejména členské obce, kulturní instituce, neziskové organizace, občany, obecní úřady, podnikatelské subjekty, spolky, školská zařízení, vedení mikroregionu, zájmová sdružení, zdravotní a sociální zařízení.

4.6 SWOT analýza

Součástí analytické části práce je SWOT analýza, která je sestavena na základě informací získaných ze situační analýzy. Rozšířená SWOT analýza je pokročilejší metodou, která slouží k vytvoření opatření pro eliminaci nepříznivých vlivů či podporu příznivých tendencí, a která identifikuje čtyři východiska pro formulaci rozvojových opatření. Vytvořená SWOT analýza je sestavená pro celý mikroregion a pro účely této práce byla zvolena strategie WO (mini–maxi) zaměřující se na překonání slabých stránek využitím naskytnutých příležitostí. Dále byly vytyčeny konkrétní oblasti pro vytvoření SWOT analýzy: oblast environmentální (vyznačena zelenou barvou), oblast sociální (vyznačena oranžovou barvou) a oblast ekonomická (vyznačena červenou barvou).

Tab. 20: SWOT analýza mikroregionu Rajhradsko

	Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)
	sběrné nádoby	zhoršená kvalita prostředí
	žádná ekologická zátěž	větrná a vodní eroze
	dobrá dostupnost do Brna	nedostatek míst pro volnočasové aktivity a rekreaci obyvatel
	udržování kulturních a lidových tradic	zvýšená intenzita dopravy
	kladný celkový přírůstek obyvatelstva	dojíždění za prací mimo mikroregion
	nízká nezaměstnanost	chybí turistické informační centrum
	vysoký počet ekonomicky aktivních obyvatel	nedostatečná infrastruktura pro návštěvníky a turisty
	zajištění technické infrastruktury	nízká propagace mikroregionu
Příležitosti (O)	Strategie maxi–maxi (SO)	Strategie mini–maxi (WO)
využití místních zdrojů	využití rozvojových ploch pro rozvoj podnikání	podpora rozvoje občanské společnosti a posílení kulturně–společenského dění
nevyužité plochy pro bydlení		
zvyšování kvality místních škol		
blízkost krajského města	podpora podnikání	zajištění kvality vzdělání
podpora cestovního ruchu	využití potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu	využití potenciálu mikroregionu pro cestovní ruch
propagace mikroregionu	zajištění dalšího rozvoje mikroregionu pomocí výhodné polohy	zlepšení fungování svazku
rostoucí zájem o bydlení		
spolupráce s jinými mikroregiony		
Hrozby (T)	Strategie maxi–mini (ST)	Strategie mini–mini (WT)
nárůst znečištění ovzduší	koordinovaný rozvoj cestovního ruchu	rozvoj obecní infrastruktury a zvýšení atraktivity mikroregionu jako místa pro kvalitní život
nedostatečné uspokojení potřeb obyvatelstva		
nedostatek prostředků na rozvojové projekty	opatření pro prevenci odlivu občanů a negativních jevů spojených s migrací obyvatelstva	zajištění adekvátního zázemí pro všechny věkové skupiny
odchod mladých obyvatel		
konkurence v podobě ostatních mikroregionů	prevence stárnutí obyvatelstva	zlepšení úrovně služeb pro občany
nízká spolupráce obcí v otázkách dalšího rozvoje	podpora rozvoje podnikatelského prostředí	zvýšení ekonomické úrovně mikroregionu a finančních prostředků potřebných na jeho rozvoj
pokles zájmů turistů		
vysoké náklady na údržbu dopravní a technické infrastruktury		

Zdroj: vlastní zpracování

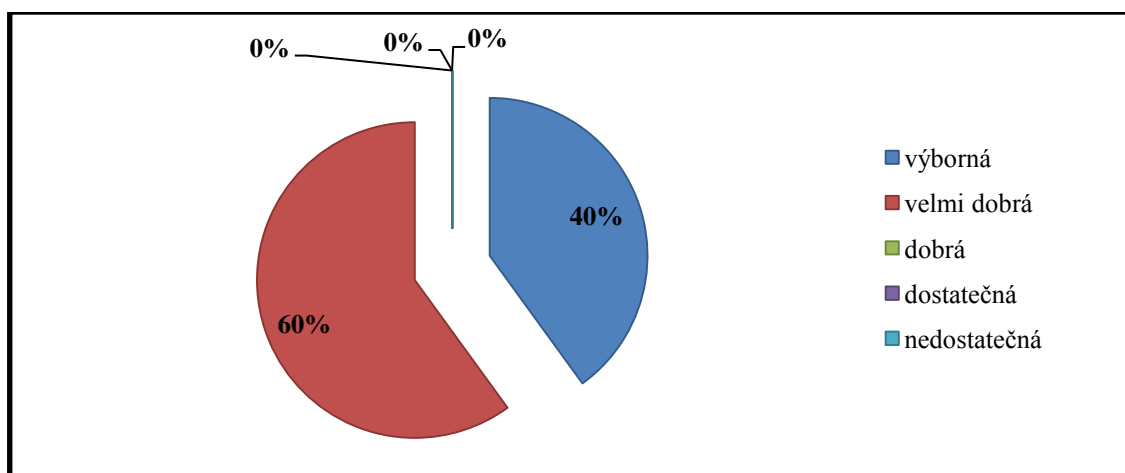
5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

V měsíci dubnu bylo provedeno dotazníkové šetření s jednotlivými zastupiteli obcí mikroregionu Rajhradsko. V rámci mikroregionu Rajhradsko byli osloveni čtyři starostové a jedna starostka členských obcí. Celkem bylo rozesláno 5 dotazníků. Návratnost dotazníků byla vysoká, a to 100 %. Dotazník byl vytvořen pomocí programu Microsoft Word, vytisknut a odeslán doporučeně poštou na adresu zástupců jednotlivých obcí, společně s průvodním dopisem. Znění celého dotazníku se nachází v příloze D. V dotazníku bylo použito celkem 15 uzavřených otázek. Výsledky, u kterých bylo možné označit pouze jednu odpověď, jsou zobrazeny pomocí výsečového grafu. Výsledky, u kterých bylo možné označit více odpovědí, je použit sloupcový graf. V následující části budou vyhodnoceny jednotlivé otázky.

Otázka č. 1: Jak byste ohodnotil/a spolupráci s ostatními obcemi v rámci mikroregionu Rajhradsko?

První otázka směřovala na spolupráci členských obcí mikroregionu Rajhradsko. Jak je evidentní i z následujícího grafu, ani jeden ze zastupitelů členských obcí nepovažuje spolupráci za nedostatečnou, naopak spolupráci obcí v rámci mikroregionu si jednotliví zastupitelé pochvalují, a podle jejich názoru je na velmi dobré až výborné úrovni.

Graf 8: Spolupráce obcí v rámci mikroregionu Rajhradsko

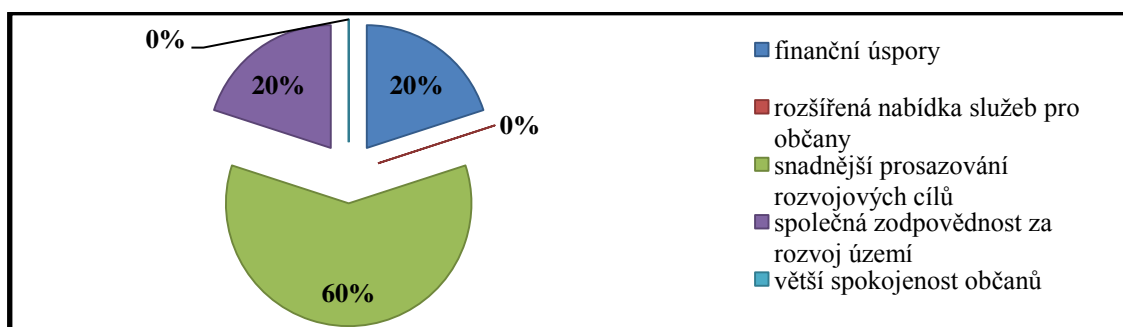

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 2: V čem vidíte největší výhodu meziobecní spolupráce v rámci mikroregionu Rajhradsko?

Pro většinu zastupitelů spočívá největší výhoda meziobecní spolupráce ve snadnějším prosazování rozvojových cílů. Ostatní zastupitelé vidí naopak největší výhodu ve finančních úsporách a společné zodpovědnosti za rozvoj území.

Graf 9: Výhody meziobecní spolupráce v rámci mikroregionu Rajhradsko

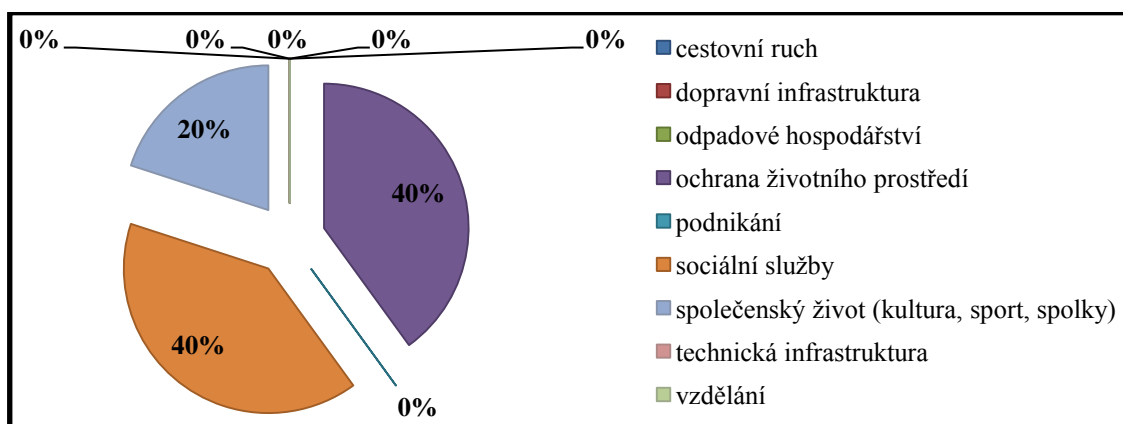

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 3: Na kterou oblast rozvoje se vaše meziobecní spolupráce, v rámci mikroregionu Rajhradsko, především zaměřuje?

Zastupitelé se přiklání k tomu, že se jejich spolupráce zaměřuje zejména na oblast ochrany životního prostředí a sociálních služeb. V menší míře pak na společenský život.

Graf 10: Zaměření meziobecní spolupráce

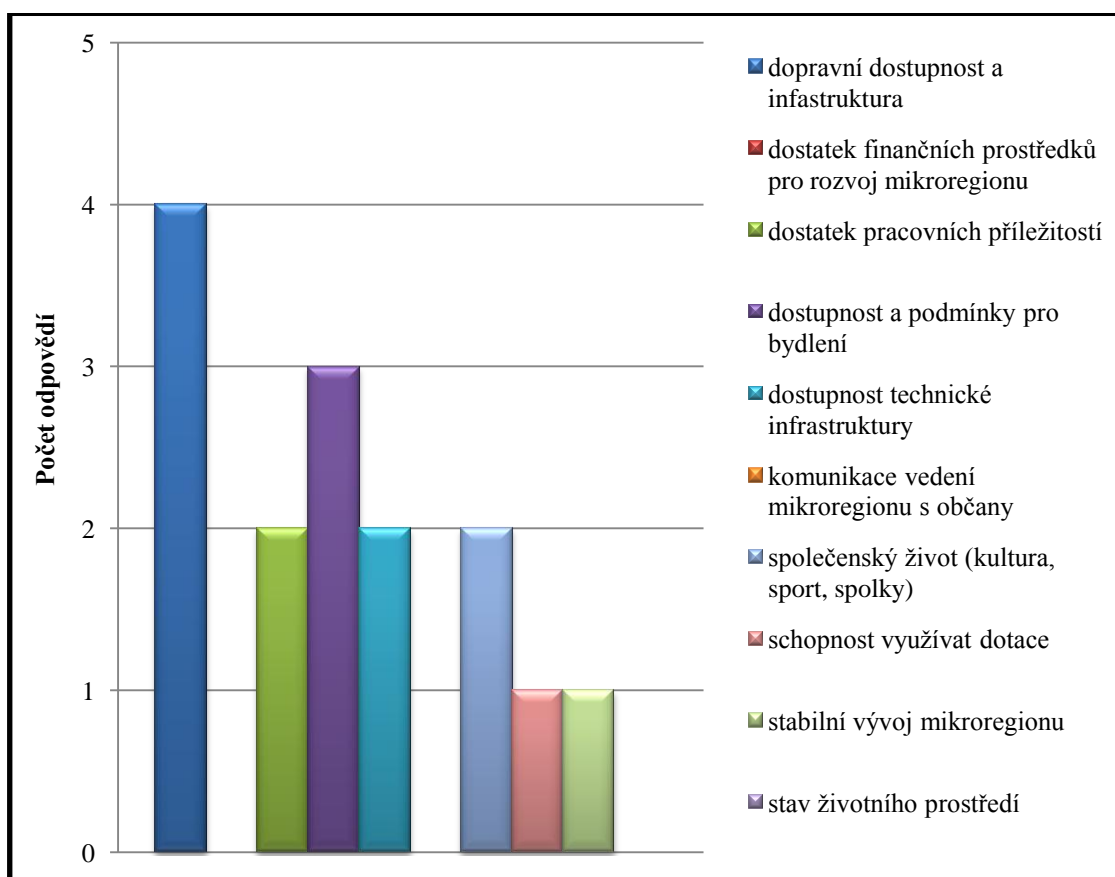

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 4: Co považujete za 3 nejsilnější stránky mikroregionu Rajhradsko?

Většina zastupitelů považuje za nejsilnější stránku mikroregionu Rajhradsko jeho dopravní dostupnost a infrastrukturu. Dále většina zastupitelů vidí jednu z nejsilnějších stránek mikroregionu v dostupnosti a podmínkách pro bydlení. Na dalších silných stránkách se už všichni zastupitelé většinově neshodli, ale většina z nich za další nejsilnější stránky mikroregionu považuje dostatek pracovních příležitostí, dostupnost technické infrastruktury, společenský život, schopnost využívat dotace a stabilní vývoj mikroregionu.

Graf 11: Nejsilnější stránky mikroregionu Rajhradsko

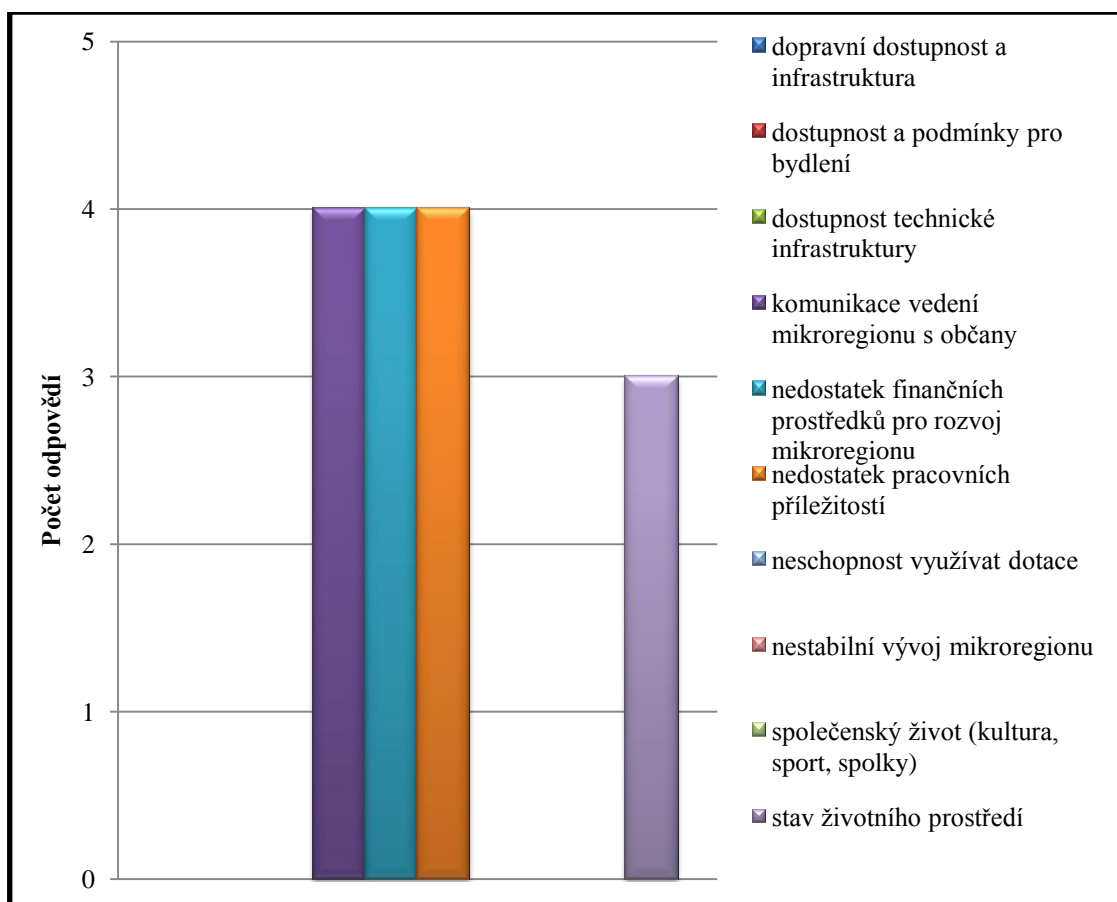

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 5: Co naopak podle Vás patří mezi 3 nejslabší stránky mikroregionu Rajhradsko?

Za nejslabší stránky mikroregionu považuje většina zastupitelů nedostatek finančních prostředků pro rozvoj mikroregionu, dále komunikaci vedení mikroregionu s občany a nedostatek pracovních příležitostí v území. Jako jednu z dalších nejslabších stránek mikroregionu označili zastupitelé stav životního prostředí. Na skutečnosti, že mikroregion nedisponuje dostatkem finančních prostředků a komunikace vedení mikroregionu s občany není na nejlepší úrovni, bude brán zřetel při návrhu projektů v akčním plánu.

Graf 12: Nejslabší stránky mikroregionu Rajhradsko

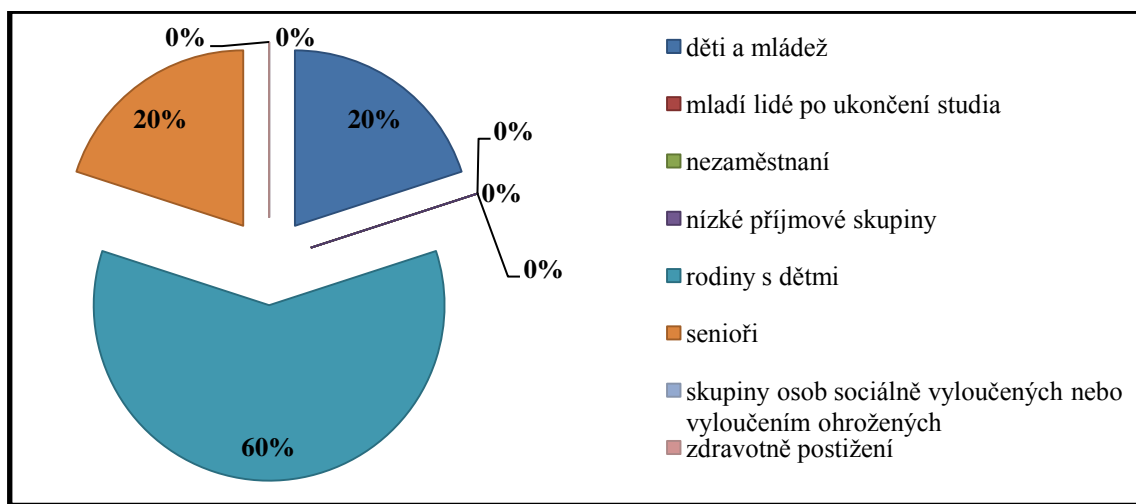

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 6: Na jakou skupinu občanů se v současné době zaměřují aktivity mikroregionu?

Dle vyjádření zastupitelů jednotlivých členských obcí se v současnosti aktivity mikroregionu zaměřují především na rodiny s dětmi a v menší míře pak na seniory, děti a mládež.

Graf 13: Zaměření aktivit mikroregionu na konkrétní skupiny občanů

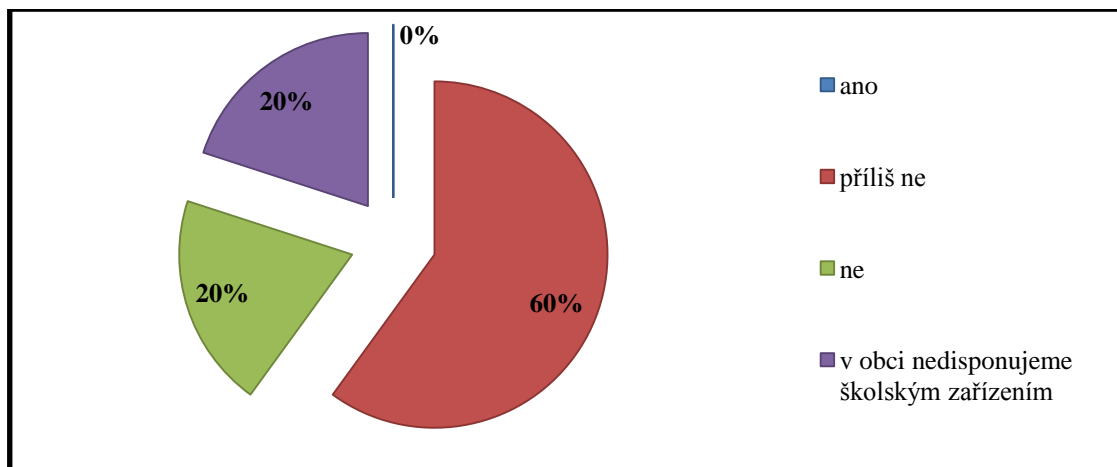

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 7: Jsou mateřské, základní a střední školy v mikroregionu kapacitně dostačující?

Za kapacitně nedostačující, považuje většina zastupitelů, všechna školská zařízení na všech úrovních v rámci mikroregionu Rajhradsko. V obci Popovice se dokonce ani žádná mateřská nebo základní škola nevyskytuje. Tato skutečnost je dána především výstavbou nových domovních a bytových jednotek, které byly vybudovány v rámci mikroregionu pro rodiny s dětmi. A právě tyto přistěhované rodiny mají zájem umístit své děti do místních škol, které jsou ovšem kapacitně nevyhovující.

Graf 14: Dostatečnost kapacity místních školských zařízení

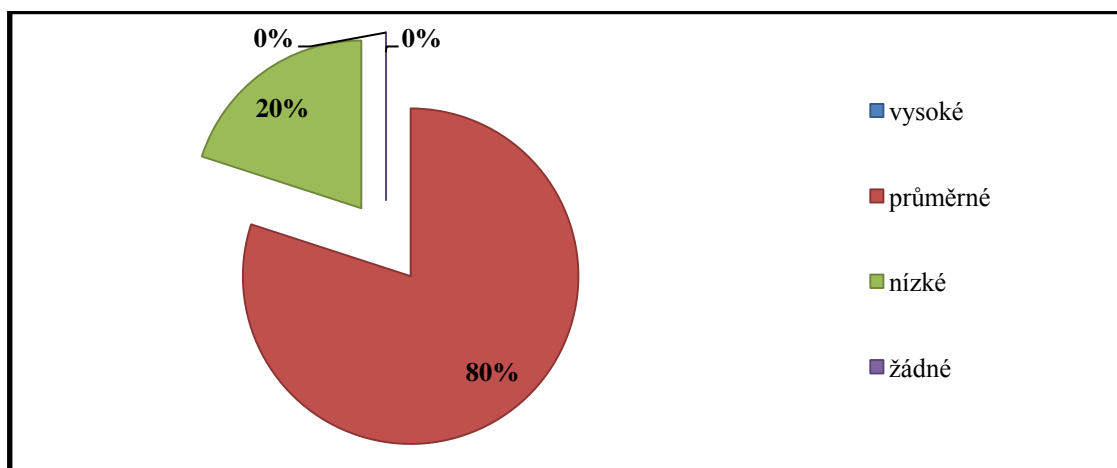

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 8: Jaké jsou možnosti získání práce pro vysokoškolské obyvatelstvo v mikroregionu Rajhradsko?

Jak lze vidět v následujícím grafu, možnosti získání práce pro obyvatele s vysokoškolským vzděláním, dle zastupitelů jednotlivých obcí, jsou v mikroregionu průměrné až nízké. To je dáno především skutečností, že další kariérní kroky obyvatel mikroregionu s vysokoškolským vzděláním vedou především do města Brna.

Graf 15: Možnosti získání práce pro obyvatele s vysokoškolským vzděláním

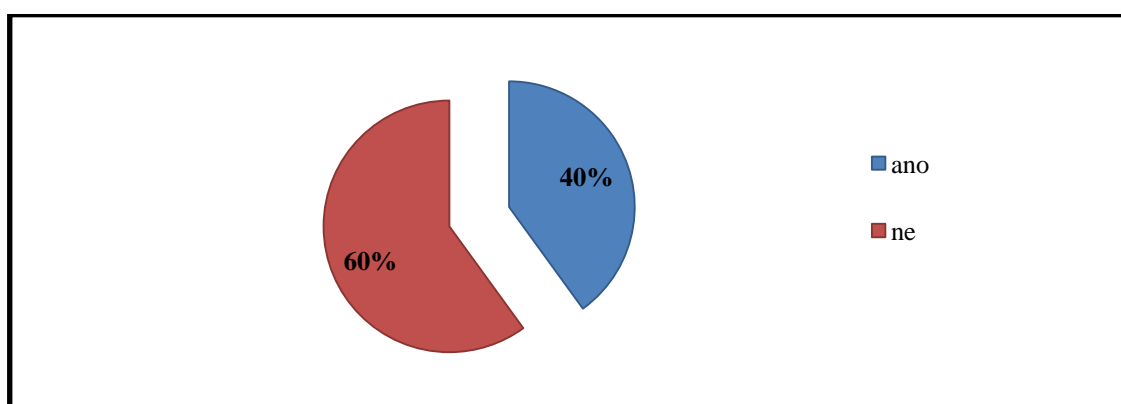

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 9: Je dle Vašeho názoru věnována dostatečná pozornost pořádání kulturním a společenským akcím, které posilují sounáležitost občanů s územím mikroregionu?

Více než polovina zastupitelů jednotlivých obcí mikroregionu považuje za nedostatečnou pozornost, která je věnována aktivitám, které posilují sounáležitost občanů s územím mikroregionu. Tato skutečnost bude brána v potaz při sestavování konkrétních projektů, v rámci akčního plánu.

Graf 16: Sounáležitost obyvatel s mikroregionem

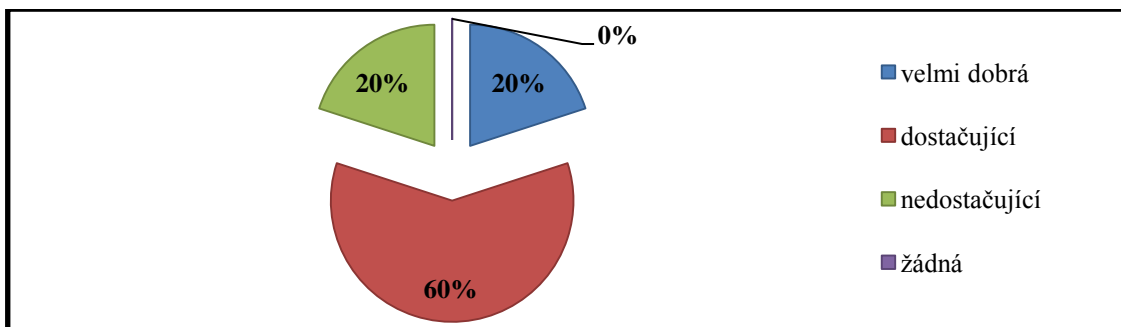

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 10: Je nabídka možností sportovního vyžití, v rámci mikroregionu Rajhradsko, dostačující?

Možnosti sportovního využití v mikroregionu jsou považovány většinou zastupitelů za dostačující. Ovšem jeden ze zastupitelů je považuje za nedostačující. Ve spojení se zvyšujícím se počtem obyvatel a tedy zvyšujícími se nároky na občanskou vybavenost, bude potřeba, aby mikroregion disponoval velmi dobrou nabídkou možností sportovního vyžití. Tato skutečnost bude dále zohledněna v akčním plánu.

Graf 17: Nabídka sportovního vyžití

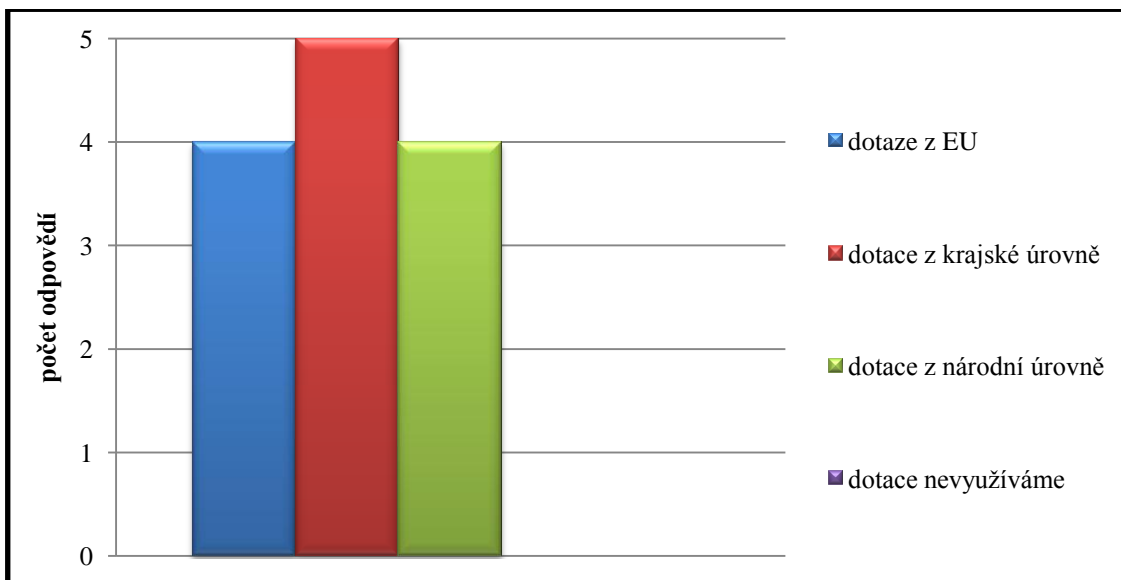

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 11: Jaké možnosti získání dotace především využíváte nebo jste v minulosti využili pro financování aktivit mikroregionu Rajhradsko?

Z odpovědí zastupitelů je jednoznačné, že mikroregion využívá možností získání dotací jak z EU, ta i z krajské a národní úrovně. Nejvíce pak z krajské úrovně. Tato skutečnost bude dále zohledněna v konkrétních projektech akčního plánu.

Graf 18: Možnosti získání dotace

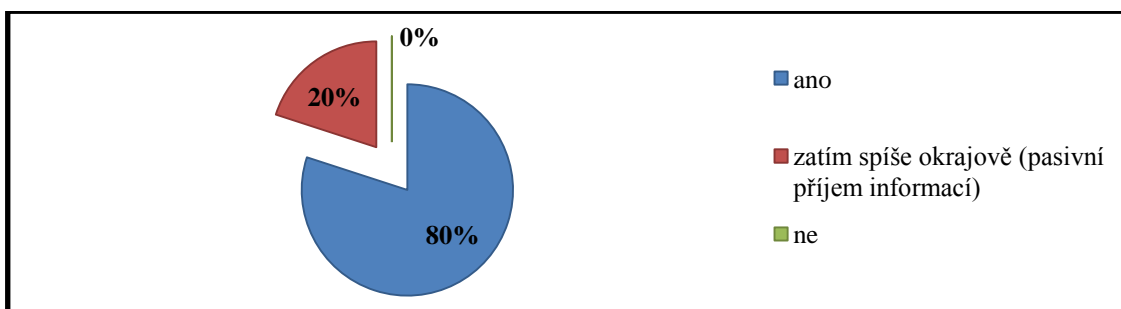

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 12: Sledujete dotační možnosti podpory projektů mikroregionů pro období 2014–2020?

Většina ze zastupitelů obcí sleduje možnosti pro podporu potenciálních projektů prostřednictvím dotací. Tato skutečnost koresponduje z předcházející otázkou, ve které zastupitelé potvrdili, že aktivně využívají možností využití dotací z různých úrovní.

Graf 19: Sledování dotačních možností

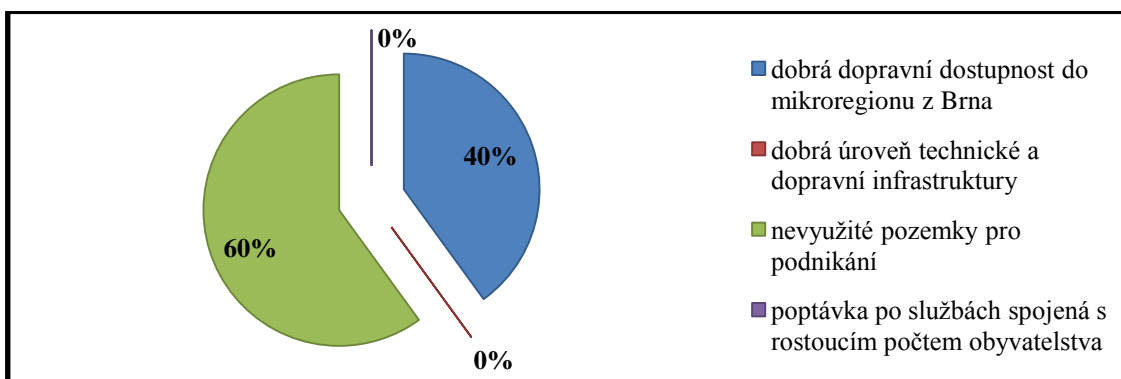

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 13: Který z uvedených faktorů by dle Vás mohl přilákat potenciální investory do mikroregionu Rajhradsko?

Následující graf dokládá názory zastupitelů týkající se faktoru, který by mohl přilákat potenciální investory do mikroregionu. Hlavní potenciál vidí zastupitelé v nevyužitých pozemcích pro podnikání a dobré dopravní dostupnosti mikroregionu do Brna.

Graf 20: Faktory pro přilákání investorů

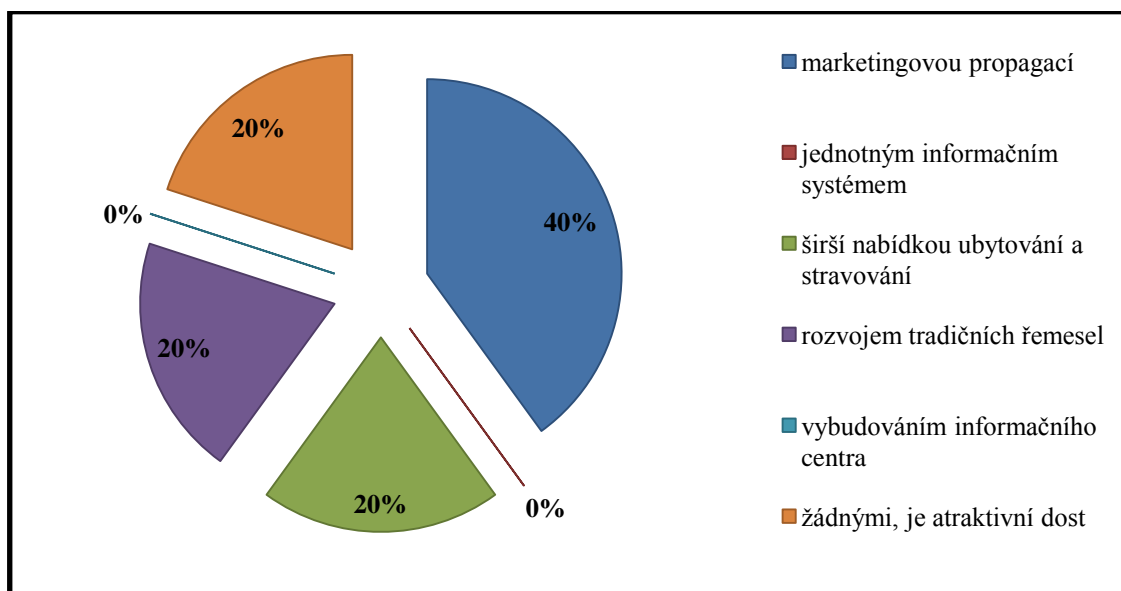

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 14: Jakým opatřením by se dle Vás stal mikroregion atraktivnější pro turisty?

Jak lze vidět v následujícím grafu, každý ze zastupitelů vidí možnost, jak zvýšit atraktivnost mikroregionu, v odlišných opatřeních. Dva z pěti zastupitelů považují za takové opatření marketingovou propagaci. Podle dalších zastupitelů by mělo opatření spočívat v rozvoji tradičních řemesel nebo širší nabídkou ubytování a stravování na území mikroregionu. Naopak jeden ze zastupitelů považuje mikroregion za již dost atraktivní, takže není potřeba dalších opatření.

Graf 21: Opatření vedoucí k zatraktivnění mikroregionu

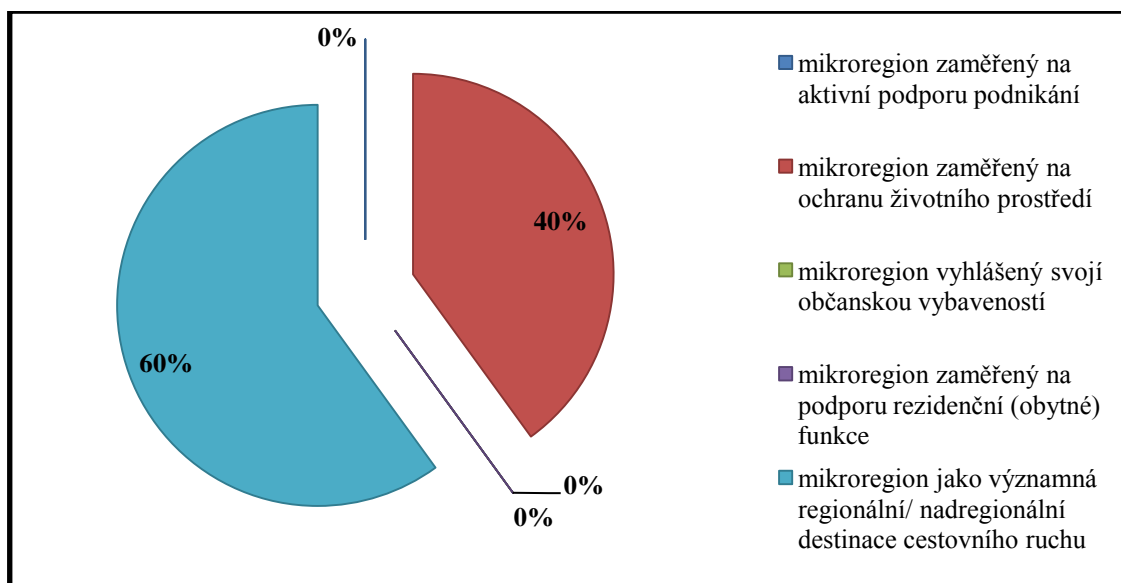

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 15: Na kterou oblast rozvoje by dle Vás měl být mikroregion Rajhradsko do budoucna zaměřen?

Jak vyplynulo z odpovědí z dotazníků, mikroregion se do budoucna zaměří především na oblast rozvoje, která mu pomůže stát se významnou regionální či nadregionální destinací cestovního ruchu nebo se zaměří spíše na ochranu životního prostředí.

Graf 22: Zaměření mikroregionu na oblast rozvoje

Zdroj: vlastní zpracování

6 NÁVRHOVÁ ČÁST

Tato část diplomové práce je zaměřena na návrh strategického plánu mikroregionu Rajhradsko. Vytvoření strategického plánu vychází s již provedené situační analýzy a na ní navazující SWOT analýzy, z názorů zastupitelů jednotlivých obcí mikroregionu a nakonec taky na základě vlastních zkušeností s místními podmínkami a sesbíranými informacemi.

Na základě Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020 patří správní obvod obce s rozšířenou působností Židlochovice, do kterého patří členské obce mikroregionu Rajhradsko, mezi závislé konkurenceschopné mikroregiony, ve kterých je třeba optimalizovat propustnost hlavních dopravních tepen do jádra, na které jsou dané mikroregiony závislé. Také je třeba dbát na udržitelnost kvality života, v těchto oblastech, z důvodu velkého tlaku na využití orné půdy pro stavební účely. Mikroregion v současnosti disponuje zastaralým strategickým plánem, který byl naposledy aktualizován v roce 2012. Na základě této skutečnosti byl vytvořen Strategický plán mikroregionu Rajhradsko pro období 2016–2026. Ve strategickém plánu je stanovena vize mikroregionu, čtyři cíle rozvoje, priority, opatření a aktivity, které naplňují stanovená opatření. V závěrečné části práce je vytvořen akční plán.

6.1 Vize mikroregionu Rajhradsko

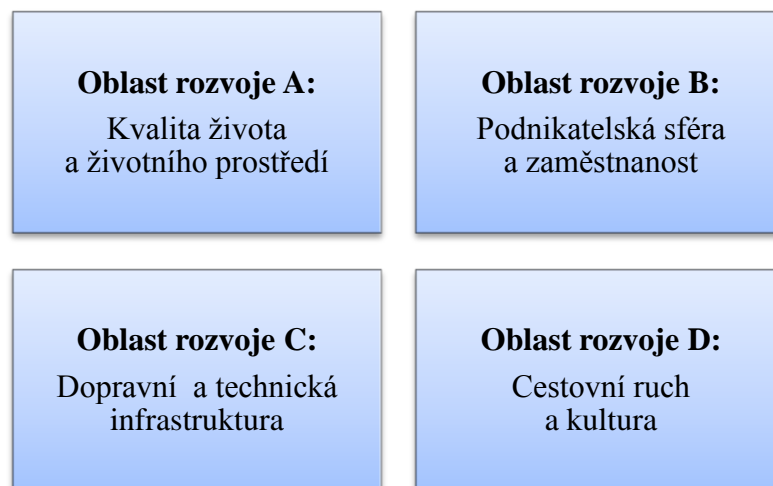
Jak již bylo uvedeno v literární rešerši, vize by měla být zcela konkrétní a určit cílový stav, kterého chce mikroregion v určitém časovém horizontu dosáhnout. Následující vize je tedy určením cílového stavu, kterého chce mikroregion Rajhradsko dosáhnout v roce 2026.

Atraktivní mikroregion, který dosahuje trvale udržitelného rozvoje prostřednictvím využívání svého potenciálu v oblastech cestovního ruchu a podnikání, udržující vysokou kvalitu životního prostředí a fungující infrastrukturu, a vytvářející tak kvalitní život pro své obyvatele, který v konečném důsledku povede ke zvýšení konkurenceschopnosti samotného mikroregionu.

6.1.1 Oblasti rozvoje

Do oblastí rozvoje patří jednotlivé oblasti pokrývající komplexně celou problematiku mikroregionu, většinou kopírující oblasti použité ve SWOT analýze. V rámci strategického plánu Rajhradsko byly stanoveny čtyři oblasti rozvoje.

Obr. 1: Oblasti rozvoje mikroregionu Rajhradsko

Zdroj: vlastní zpracování

6.2 Stanovení priorit, opatření a aktivit

Pro každou oblast rozvoje mikroregionu Rajhradsko je stanoveno několik priorit, které vymezují určité klíčové směry rozvoje společné většině obcí mikroregionu, a na které následně navazující opatření. K realizaci opatření vede každé uskutečnění dílčích aktivit, jejichž seznam je uspořádán v zásobníku projektů umístěnému v příloze E. Celkově je v zásobníku stanoveno 30 rozvojových aktivit, z nichž osm je podrobněji

popsáno přímo v akčním plánu. U každého z vybraných projektů je popsána charakteristika každého z projektů a určen jejich potenciální přínos, dále je určen zodpovědný subjekt za jejich realizaci, časový rámec samotných realizací a dále také určeny cílové skupiny, které se budou na projektu podílet. V akčním plánu je také, v rámci jednotlivých projektů, uvedena jejich předpokládaná finanční náročnost a navrženy potenciální zdroje jejich financování.

Oblast rozvoje A: Kvalita života a životního prostředí

Postupný rozvoj mikroregionu je dán zejména zvyšováním kvality života a životního prostředí v území. Tato oblast rozvoje je důležitá především z hlediska spokojenosti obyvatel s životem v mikroregionu. Následující aktivity jsou vytvořeny na základě názorů zastupitelů jednotlivých obcí a jejich realizace následně povede k samotnému zvýšení kvality života a životního prostředí v mikroregionu Rajhradsko. V akčním plánu budou stanoveny dvě rozvojové aktivity zaměřené na zlepšení občanské vybavenosti a služeb. Jedná se o aktivní komunikaci vedení mikroregionu s občany a výstavbu víceúčelového hřiště. I přesto, že se v mikroregionu nenachází žádný velký zdroj znečištění, nelze tuto skutečnost podceňovat. Proto budou stanoveny dvě rozvojové aktivity, které tak přispějí k udržení vysoké kvality životního prostředí v území a splnění cílů trvale udržitelného rozvoje. Jedná se především o odstranění nelegálních skládek v mikroregionu a podporu recyklace odpadů. Cílem této podpory je vytvořit motivující program zaměřený na ekologickou výchovu, která povede k omezování produkce komunálního odpadu, jeho separaci a následné recyklaci.

Priorita A1: Kvalita života obyvatelstva.

Opatření: Zlepšení občanské vybavenosti a služeb.

Aktivity naplňující opatření

- *Aktivní komunikace vedení mikroregionu s občany.*
- *Modernizace a údržba již existujících kulturních a sportovních zařízení.*

- *Navýšení kapacity mateřských a základních škol.*
- *Spolupráce s okolními mikroregiony.*
- *Výstavba víceúčelového hřiště.*

Priorita A2: Životní prostředí.

Opatření: Zvýšení kvality životního prostředí.

Aktivity naplňující opatření

- *Odstranění nelegálních skládek v mikroregionu.*
- *Ochrana významných krajinných prvků.*
- *Podpora recyklace odpadů.*
- *Vybudování protierozních a protipovodňových opatření.*

Oblast rozvoje B: Podnikatelská sféra a zaměstnanost

Tato oblast rozvoje je zaměřena především na vytvoření atraktivního zázemí pro potenciální podnikatelské subjekty. Tyto podnikatelské subjekty pak následně mohou pomoci snížit nejen nezaměstnanost v území, ale také snížit počet obyvatel vyjíždějících za zaměstnáním mimo mikroregion. V současnosti by se měl mikroregion zaměřit na přilákání nových investorů do území a podporu místních podnikatelů. Přilákání nových investorů do území lze vytvořením příznivých podmínek pro jejich podnikatelské záměry a nabídnutím volných ploch, určených k podnikání, prostřednictvím vytvořeného internetového poradenství pro podnikatele. Podpora podnikatelských aktivit místních podnikatelských subjektů by měla spočívat zejména v zavedení farmářských trhů. Mikroregion by měl dále podpořit revitalizaci nevyužívaných objektů v území. I když je v mikroregionu nízká míra nezaměstnanosti, nelze tuto skutečnost podceňovat. Vedení mikroregionu by se mělo zaměřit na podporu nezaměstnaných osob nabídkou vzdělávacích a rekvalifikačních kurzů. Dále zvýšit nabídku pracovních příležitostí pro vysokoškolské obyvatelstvo a předejít tak možnosti, že tito vzdělaní lidé půjdou hledat práci mimo mikroregion. Mikroregion by se měl také zaměřit na podporu matek s dětmi.

Priorita B1: Podnikatelské prostředí.

Opatření: Rozvoj podnikatelského prostředí.

Aktivity naplňující opatření

- *Podpora podnikatelských aktivit zavedením farmářských trhů.*
- *Podpora revitalizace nevyužívaných objektů a ploch.*
- *Poradenství pro podnikatele.*
- *Propagace a nabídka nových ploch pro rozvoj podnikání.*
- *Spolupráce s organizacemi podporujícími rozvoj podnikatelského prostředí (CzechInvest).*

Priorita B2: Zaměstnanost.

Opatření: Podpora zaměstnanosti a lidských zdrojů.

Aktivity naplňující opatření

- *Iniciace nabídky pracovních příležitostí pro matky s dětmi.*
- *Podpora nezaměstnaných formou vzdělávacích a rekvalifikačních kurzů.*
- *Zvýšení nabídky pracovních příležitostí pro vysokoškolské obyvatelstvo.*

Oblast rozvoje C: Dopravní a technická infrastruktura

Kvalitní dopravní infrastruktura je jedním z dalších předpokladů rozvoje mikroregionu, která souvisí s bezpečností obyvatel a se spokojeností návštěvníků v území. Z tohoto důvodu byla navržena rozvojová aktivita, oprava a údržba dopravních komunikací a chodníků, která přispěje ke zkvalitnění dopravní infrastruktury v území, ale také ke zvýšení, již zmíněné, bezpečnosti místních obyvatel a potenciálních návštěvníků mikroregionu. Členské obce mikroregionu disponují veřejným vodovodem, kanalizací, čistírnou odpadních vod a plynofikací. Vybavení technickou infrastrukturou je v mikroregionu na dobré úrovni.

Priorita C1: Dopravní infrastruktura.

Opatření: Zlepšení kvality dopravní infrastruktury.

Aktivita naplňující opatření

- *Oprava a údržba dopravních komunikací a chodníků.*
- *Vybudování doprovodné infrastruktury zvýšením počtu parkovacích míst a odpočívadel.*
- *Vybudování nových chodníků.*

Priorita C2: Dopravní obslužnost

Opatření: Zlepšení kvality dopravní obslužnosti a bezpečnosti.

Aktivita naplňující opatření

- *Zajištění větší bezpečnosti dopravy.*
- *Zvýšení četnosti autobusových spojů o víkendech.*

Priorita C3: Technická infrastruktura

Opatření: Zlepšení kvality technické infrastruktury

Aktivita naplňující opatření

- *Rekonstrukce zastaralých kanalizačních systémů.*
- *Zasiťování ploch určených pro podnikatelské účely.*

Oblast rozvoje D: Cestovní ruch a kultura

K podpoře rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu, jak uvedli sami zastupitelé členských obcí, je potřebná aktivní marketingová propagace. Ta by měla spočívat zejména v úpravě oficiálních internetových stránek mikroregionu do přehlednější formy, v informování o chystaných akcích v mikroregionu, ve spolupráci s informačními portály zaměřenými na oblast cestovního ruchu a ve využití

již stávajících projektů v území. Mezi tyto stávající projekty v mikroregionu patří moderní vinařství Rajhradské klášterní (Rajhradské klášterní, 2014) a Střední zahradnická škola Rajhrad, která nabízí možnost využít některou z nabídek celoživotní vzdělávání. (Střední zahradnická škola Rajhrad, 2015) Přestože mikroregion nabízí bohatý kulturní život, měl by se i tak nadále rozvíjet a udržovat, a to zejména pořádáním nových společenských akcí (cyklistické závody, hudební festivaly) a podporou místních tradic. V oblasti kultury je potřeba, aby se mikroregion zaměřil na rekonstrukci místních památek.

Priorita D1: Cestovní ruch.

Opatření: Rozvoj kulturních, rekreačních a sportovních aktivit.

Aktivity naplňující opatření

- *Podpora aktivit zachovávající místní tradice a zvyky.*
- *Podpora rozvoje hipoturistiky, agroturistiky, ekoturistiky.*
- *Pořádání nových sportovních a kulturních akcí v rámci mikroregionu (cyklistické závody, hudební festivaly).*

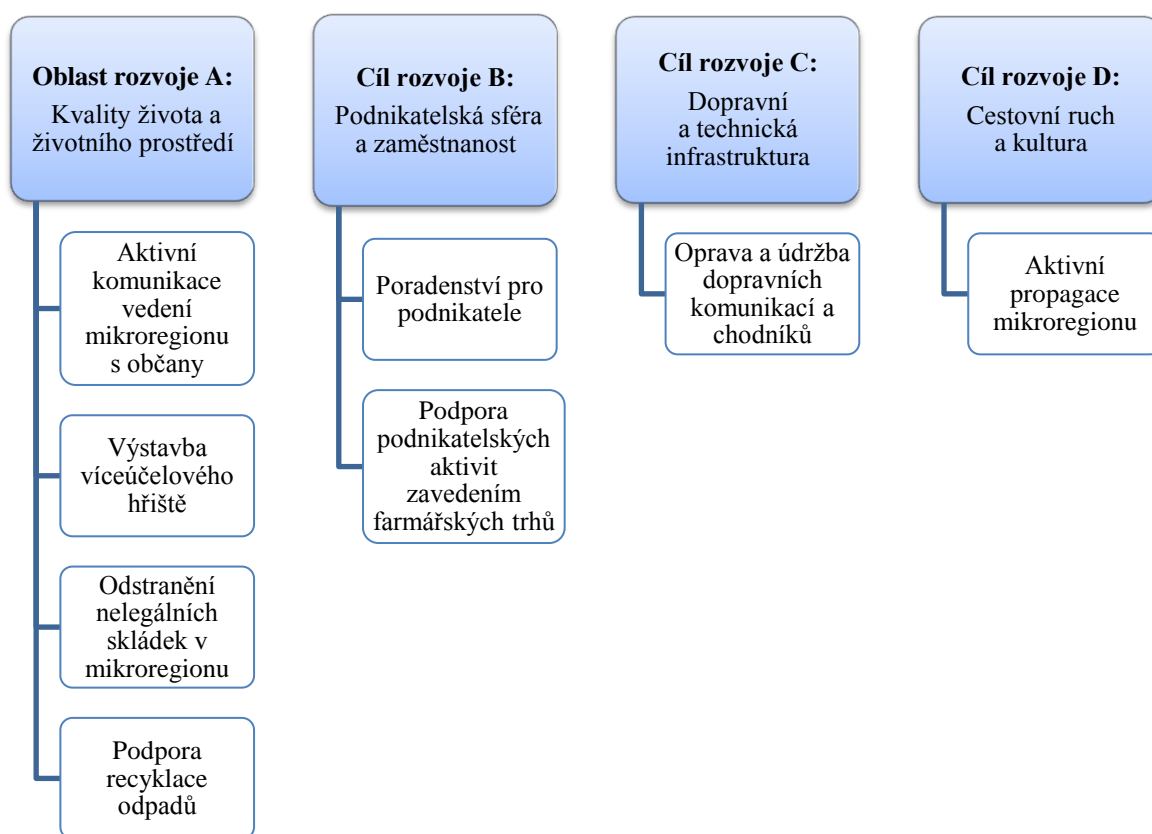
Opatření: Zlepšení propagace mikroregionu.

Aktivity naplňující opatření

- *Aktivní propagace mikroregionu.*
- *Obnova a rekonstrukce památek.*
- *Spolupráce s turistickými informačními portály (kudyznudy.cz, turistika.cz, vyletnik.cz).*

7 IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

V rámci implementační části je navržen zásobník projektů, který je umístěn v příloze E, a ve kterém je navrženo 30 rozvojových aktivit na období 2016–2026. Z těchto konkrétních aktivit je vybráno osm projektů, které byly vybrány s ohledem na rozpočtové možnosti mikroregionu Rajhradsko. Vzhledem k omezeným finančním možnostem mikroregionu, kdy předpokládané příjmy mikroregionu pro tento rok 2015 představují přibližně 109 tis. Kč, budou z důvodu možné proveditelnosti vybrány projekty, které jsou finančně méně náročné, a u kterých tedy existuje možnost, že by mohlo dojít k jejich budoucí realizaci.

7.1 Akční plán

Tabulka 21: Rozvojový projekt: *Aktivní komunikace vedení mikroregionu s občany*

Priorita A1	Kvalita života obyvatel
Opatření	Zlepšení občanské vybavenosti a služeb
Rozvojový projekt	<i>Aktivní komunikace vedení mikroregionu s občany</i>
<p>Popis projektu:</p> <p>Z dotazníkového šetření vyplynulo, že zastupitelé jednotlivých obcí považují za jednu z nejslabších stránek mikroregionu, komunikaci vedení mikroregionu s občany. Z tohoto důvodu budou navrženy možnosti, které povedou ke zlepšení komunikace mezi vedením mikroregionu a jeho občany. Je potřeba, aby se vedení mikroregionu zaměřilo zejména na zavedení zpravodaje, na vytváření pravidelných besed s občany a na podporu zájmových činností obyvatel. Zpravodaj by poskytoval informace o aktivitách mikroregionu a dodával by se v tištěné podobě do každého domu či bytu jednou za 4 měsíce. Zpravodaj by byl dostupný také na příslušném obecním úřadě. Tisk zpravodaje by měla na starost vybraná externí firma a distribuci by zajišťovala Česká pošta. Besedy s občany by byly organizovány vedením mikroregionu jednou za 3 měsíce a výsledky těchto schůzí by byly následně publikovány v již zmíněném zpravodaji. Podpora zájmových činností obyvatel mikroregionu by spočívala v pořádání většího počtu kulturních a společenských akcí, tedy aktivit zachovávající místní tradice a zvyky.</p>	
<p>Přínos projektu:</p> <p>Mikroregion dosáhne zlepšení v komunikaci mezi jeho vedením a občany. Zvýší se také informovanost místních obyvatel o činnostech samotného mikroregionu. Tištěný zpravodaj ocení zejména starší obyvatelé mikroregionu, kteří nedisponují přístupem k internetu.</p>	
Odpovědnost za realizaci	OÚ jednotlivých obcí mikroregionu
Subjekty spolupodílející se na realizaci	Česká pošta, tiskařská firma
Cílová skupina	Obyvatelé mikroregionu Rajhradsko
Časový plán realizace	2016–2017
Předpokládaná finanční náročnost	50 tis. Kč (závisí na propracovanosti zpravodaje)
Potenciální zdroje financování	rozpočet mikroregionu

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 22: Rozvojový projekt: *Výstavba víceúčelového hřiště*

Priorita A1	Kvalita života obyvatel
Opatření	Zlepšení občanské vybavenosti a služeb
Rozvojový projekt	<i>Výstavba víceúčelového hřiště</i>
Popis projektu:	
<p>Výstavbou víceúčelového hřiště selepší občanská vybavenost v území, neboť samotný mikroregion takovým hřištěm nedisponuje. Součástí tohoto víceúčelového hřiště budou houpačky, skluzavky, prostor pro míčové hry, místa pro posezení, pískoviště a další hrací aktivity. Toto víceúčelové hřiště bude určené pro děti předškolního a školního věku. Dále se v jeho prostoru bude nacházet zeleň, lavičky k posezení, odpadkové koše a stojany na kola. Samozřejmostí bude, že každá z vybudovaných hracích aktivit musí splňovat bezpečnostní normy Evropské unie. Celý tento prostor bude oplocen a zabezpečen.</p>	
Přínos projektu:	
<p>Výstavbou víceúčelového hřiště dojde k lepšímu využívání volného času rodin s dětmi a tedy ke zvýšení občanské vybavenosti mikroregionu. Hřiště dále mohou využít také děti z místních škol. Vybudování víceúčelového hřiště může mikroregion využít k propagaci aktivit, které v rámci mikroregionu mohou turisté vyzkoušet.</p>	
Odpovědnost za realizaci	Komise pro výstavbu a rozvoj Rajhrad
Subjekty spolupodílející se na realizaci	OÚ jednotlivých obcí mikroregionu, firma realizující výstavbu víceúčelového hřiště
Cílová skupina	Obyvatelé mikroregionu Rajhradsko (především rodiny s dětmi), MŠ a ZŠ, turisté
Časový plán realizace	2017–2018
Předpokládaná finanční náročnost	800 tis. Kč
Potenciální zdroje financování	Integrovaný regionální operační program Prioritní osa 3: Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů rozpočet mikroregionu

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 23: Rozvojový projekt: *Odstranění nelegálních skládek v mikroregionu*

Priorita A2	Životní prostředí
Opatření	Zvýšení kvality životního prostředí
Rozvojový projekt	<i>Odstranění nelegálních skládek v mikroregionu</i>
Popis projektu:	
<p>Pro zvýšení kvality životního prostředí v území je zapotřebí vyvinout maximálního úsilí při řešení problému, který představují nelegální skládky. V mikroregionu dochází k výskytu nelegálních skládek, které tak představují riziko nejen pro člověka a jeho zdraví, ale také riziko pro okolní půdu, vodní zdroje, okolní přírodu a v ní živočichy a rostliny žijící, resp. rostoucí.</p>	
Přínos projektu:	
<p>Odstranění nelegálních skládek povede ke zlepšení stavu životního prostředí v mikroregionu, ochraně okolních půd, vodních zdrojů a tedy i lidského zdraví.</p>	
Odpovědnost za realizaci	Komise pro životní prostředí a zeleň Rajhrad
Subjekty spolupodílející se na realizaci	OÚ jednotlivých obcí mikroregionu, Agentura ochrany přírody a krajiny, Český svaz ochránců přírody, Ministerstvo životního prostředí, Státní fond životního prostředí, ASA, s.r.o.
Cílová skupina	Obyvatelé mikroregionu Rajhradsko
Časový plán realizace	2016–2017
Předpokládaná finanční náročnost	Likvidace jedné tuny odpadu se pohybuje v průměru kolem částky 850 Kč bez DPH (SAKO Brno, 2013)
Potenciální zdroje financování	Operační program 5: Životní prostředí Prioritní osa 5.3 Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika rozpočet mikroregionu

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 24: Rozvojový projekt: *Podpora recyklace odpadů*

Priorita A2	Životní prostředí
Opatření	Zvýšení kvality životního prostředí
Rozvojový projekt	<i>Podpora recyklace odpadů</i>
Popis projektu:	
<p>Jak vyplývá z odpovědí zastupitelů jednotlivých obcí, mikroregion se v současnosti zaměřuje zejména na ochranu životního prostředí. Aktivita podporující ochranu životního prostředí v mikroregionu souvisí především s vedením obyvatel k minimalizaci množství odpadů, k jeho třídění, podpoře recyklace a zavádění programů ekologické výchovy.</p>	
Přínos projektu:	
<p>Omezování negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí v rámci mikroregionu povede k minimalizaci ekologických rizik, ke zvýšení povědomí o zásadách trvale udržitelného rozvoje, snížení produkce odpadů a zvýšení efektivity odpadového hospodářství.</p>	
Odpovědnost za realizaci	Komise pro životní prostředí a zeleň Rajhrad
Subjekty spolupodílející se na realizaci	ÓÚ jednotlivých obcí mikroregionu, Agentura ochrany přírody a krajiny, Český svaz ochránců přírody, Ministerstvo životního prostředí, Státní fond životního prostředí ASA, s.r.o.
Cílová skupina	Obyvatelé mikroregionu Rajhradsko
Časový plán realizace	2016–2017
Předpokládaná finanční náročnost	10 tis. Kč (závisí na propracovanosti jednotlivých programů ekologické výchovy)
Potenciální zdroje financování	Operační program 5: Životní prostředí Prioritní osa 5.4 Ochrana a péče o krajinu rozpočet mikroregionu

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 25: Rozvojový projekt: *Poradenství pro podnikatele*

Priorita B1	Podnikatelské prostředí
Opatření	Rozvoj podnikatelského prostředí
Rozvojový projekt	<i>Poradenství pro podnikatele</i>
Popis projektu:	
<p>V současnosti se v mikroregionu nachází dostačující množství stravovacích a ubytovacích zařízení, obchodů a dalších služeb. Přesto je zde dostatečný potenciál pro rozvoj podnikání zejména v oblasti cestovního ruchu (např. služby pro cykloturisty). Motivovat potenciální podnikatelské subjekty k založení podnikatelské činnosti na území mikroregionu lze prostřednictvím poradenských služeb. Tyto poradenské služby by byly představovány internetovým poradenským centrem, které by bylo součástí oficiálních internetových stránek samotného mikroregionu. Do tohoto poradenského centra by potenciální podnikatelské subjekty mohly psát své dotazy související se založením nebo provozováním vlastního podnikání v území. Poradenské služby by také zahrnovaly poskytování informací o možnostech získání dotačních prostředků z Evropské unie. Zodpovídání dotazů a poskytování informací by měl na starosti pověřený pracovník. Jak vyplynulo z výsledků dotazníkového šetření, podle názorů zastupitelů jednotlivých obcí by mohly potenciální investory do mikroregionu přilákat nevyužité pozemky určené pro podnikatelské účely. Mikroregion by měl tedy vytvořit databázi, která by byla dostupná na oficiálních stránkách mikroregionu, a která by zahrnovala seznam všech dostupných a nevyužívaných pozemků pro podnikání obsahující i základní informace o příslušném pozemku (poloha, velikost, vlastnické vztahy, aj.).</p>	
Přínos projektu:	
<p>Pomocí vytvoření tohoto projektu by se mikroregionu Rajhradsko podařilo zlepšit podnikatelské zázemí v oblasti malého a středního podnikání, ve kterém by se podnikatelům zjednodušil přístup k informacím souvisejícím s možnostmi podnikání v území.</p>	
Odpovědnost za realizaci	OÚ jednotlivých obcí mikroregionu
Subjekty spolupodílející se na realizaci	Vybraná firma, která vytvoří stránky poradenského centra a databáze pozemků
Cílová skupina	Potenciální investoři
Časový plán realizace	2016–2017
Předpokládaná finanční náročnost	30 tis. Kč (v závislosti na propracovanosti projektu)

Potenciální zdroje financování	Operační program 1: Podnikatelská sféra a zaměstnanost Prioritní osa 1.2 Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních firem rozpočet mikroregionu
---------------------------------------	--

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 26: Rozvojový projekt: *Podpora podnikatelských aktivit zavedením farmářských trhů*

Priorita B1	Podnikatelské prostředí
Opatření	Rozvoj podnikatelského prostředí
Rozvojový projekt	<i>Podpora podnikatelských aktivit zavedením farmářských trhů</i>

Popis projektu:

Jak vyplynulo z dotazníkového šetření, zastupitelé obcí považují za opatření, kterým by se stal mikroregion atraktivnější, rozvoj tradičních řemesel. Prostřednictvím zavedení farmářských trhů dojde k podpoře malých podnikatelů ze samotného mikroregionu, od kterých budou moci si potenciální zájemci nakoupit produkty vysoké kvality. Mezi tyto produkty patří zejména čerstvé ovoce a zelenina nebo i výrobky vlastnoručně vyrobené. Aby tato podpora měla co největší účinek, je potřeba, aby mikroregion tyto trhy propagoval nejen na svých internetových stránkách, ale také ve zpravodaji a místních stravovacích a ubytovacích zařízeních, kde na možnost navštívení farmářských trhů mohou narazit i návštěvníci mikroregionu. Dále je potřeba, aby mikroregion zařídil vhodné místo pro konání těchto trhů. Plnění a dodržování legislativních požadavků pro farmářské trhy stanovuje Státní zemědělská a potravinářská inspekce a kontroluje městská policie.

Přínos projektu:

Vytvoření zázemí pro zavedení farmářských trhů povede především k podpoře malých podnikatelů, kteří se soustředí na pěstování potravin nebo výrobu vlastnoručně dělaných výrobků. Zavedením těchto trhů pak mikroregion vytvoří zcela novou nabídku služeb pro místní obyvatele či dokonce turisty. Ti budou mít tak možnost využít nabídky kvalitních potravin a výrobků přímo od producentů, resp. výrobců.

Odpovědnost za realizaci	OÚ jednotlivých obcí mikroregionu
Subjekty spolupodílející se na realizaci	Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Městská policie
Cílová skupina	Místní podnikatelské subjekty, obyvatelé a návštěvníci mikroregionu
Časový plán realizace	2016–2017
Předpokládaná finanční náročnost	Není určena. Záleží na samotném mikroregionu, zda-li bude za pronájem plochy, určené ke konání farmářských trhů, požadovat symbolickou částku, nebo tyto subjekty podpoří pronájmem plochy zcela zadarmo.

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 27: Rozvojový projekt: *Oprava a údržba dopravních komunikací a chodníků*

Priorita C1	Dopravní infrastruktura
Opatření	Zlepšení kvality dopravní infrastruktury
Rozvojový projekt	<i>Oprava a údržba dopravních komunikací a chodníků</i>
Popis projektu:	
Počet dopravních komunikací a chodníků je v mikroregionu dostatečný. Větší problém ovšem představuje jejich technický stav, který v některých částech obcí nevyhovuje současným potřebám a má tak vliv na bezpečnost místních obyvatel, ale i řidičů, kteří mikroregionem projíždí. Další problém představuje také nedostatek parkovacích míst pro návštěvníky mikroregionu.	
Přínos projektu:	
Zkvalitnění dopravních komunikací a chodníků je jedním z klíčových předpokladů pro další rozvoj mikroregionu, který povede ke zvýšení kvality a bezpečnosti obyvatel a zvýšení atraktivity pro potenciální návštěvníky.	

Odpovědnost za realizaci	Komise pro výstavbu a rozvoj města Rajhrad
Subjekty spolupodílející se na realizaci	Firma zodpovědná za opravu a údržbu pozemních komunikací a chodníků, OÚ jednotlivých obcí mikroregionu
Cílová skupina	Obyvatelé mikroregionu, turisté
Časový plán realizace	2016–2026
Předpokládaná finanční náročnost	1,5–2 mil. Kč
Potenciální zdroje financování	Integrovaný regionální operační program Prioritní osa 1: Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony Tematický cíl 7. Modernizace dopravní infrastruktury a ekologická doprava Rozpočet mikroregionu

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 28: Rozvojový projekt: *Aktivní propagace mikroregionu*

Priorita D2	Podpora cestovního ruchu a kultury
Opatření	Zlepšení propagace mikroregionu
Rozvojový projekt	<i>Aktivní propagace mikroregionu</i>
Popis projektu:	
<p>Jak vyplynulo z dotazníkového šetření, většina ze zastupitelů členských obcí se shodla, že opatřením, které by učinilo mikroregion atraktivnější pro turisty, je jeho marketingová propagace. Ta se dá využít především v rámci propagace cestovního ruchu v mikroregionu. V současnosti je marketingová propagace mikroregionu na špatné úrovni. Důkazem toho jsou především samotné oficiální webové stránky mikroregionu, které působí dosti nepřehledně, neudržovaně a evidentně nedochází ani k pravidelným aktualizacím nebo doplňování informací o společenských akcích v mikroregionu. Právě informovanost o konání společenských akcích v mikroregionu by mohla být jedna z možností, jak přilákat nové návštěvníky a udržet si ty stávající. Aktivní propagaci mikroregionu Rajhradsko lze dosáhnout konkrétními kroky. Tím nejdůležitějším krokem je přepracovat samotné oficiální stránky</p>	

mikroregionu do pravidelně aktualizované a přehledné formy. Dále doplnit informace na oficiálních stránkách o konání společenských akcí v mikroregionu, o cyklotrasách v území a subjektech, zainteresovaných v oblasti cestovního ruchu. Zvýšit povědomí o mikroregionu lze také prostřednictvím turistických portálů, jakými jsou například vyletnik.cz, kudyznudy.cz apod. Na těchto turistických portálech by byly umístěny informace o samotném mikroregionu a akcích v něm pořádaných. Další možností je umístit propagační materiály mikroregionu ve stravovacích a ubytovacích zařízeních, obchodech a dalších místech, kde je předpoklad vysoké návštěvnosti turistů. K propagaci lze také využít již stávající úspěšné subjekty v mikroregionu. Nachází se zde Rajhradské klášterní s.r.o., což je vyhlášené vinařství s dlouholetou tradicí. Dále se zde nachází Střední zahradnická škola, která nabízí jednodenní semináře a zajímavá školení pro veřejnost. Ovšem ani o jednom, z těchto stávajících projektů v území, není žádná zmínka na oficiálních stránkách mikroregionu.

Přínos projektu:

Aktivní propagací dosáhne mikroregion většího zájmu ze strany turistů, kteří tak budou mít dostatečné informace o území a akcích v něm konaných.

Odpovědnost za realizaci	OÚ jednotlivých obcí mikroregionu
Subjekty spolupodílející se na realizaci	Turistické informační portály, podnikatelské subjekty zaměřené na cestovní ruch v mikroregionu
Cílová skupina	Turisté
Časový plán realizace	2016–2017
Předpokládaná finanční náročnost	40 tis. Kč
Potenciální zdroje financování	Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje 2014–2020 rozpočet mikroregionu

Zdroj: vlastní zpracování

8 DOPORUČENÍ

V současnosti mikroregion Rajhradsko nedisponuje aktuálním strategickým plánem. Proto byl zpracován tento strategický plán na období 2016–2026, který reaguje na aktuální vývoj v mikroregionu a slouží k jeho rozvoji. Většina rozvojových aktivit v akčním plánu je navržena s ohledem na omezené finanční možnosti mikroregionu. Tyto rozvojové aktivity jsou méně finančně náročné, proto jejich přibližná doba realizace je odhadována mezi lety 2016–2017. Realizací rozvojových aktivit, uvedených v akčním plánu, dojde k zatraktivnění mikroregionu nejen pro místní obyvatele, ale také pro potenciální podnikatelské subjekty a návštěvníky mikroregionu. Naplňování jednotlivých aktivit je nutné zajistit pomocí monitorování indikátorů rozvoje, jejichž cíl nespočívá jen v naplňování koncepce strategického plánu nebo sledování efektivity managementu, ale také posuzují směr, kterým se daný mikroregion vyvíjí. Vedení mikroregionu se musí také dále zaměřit na každoroční aktualizaci strategického plánu.

K financování navržených rozvojových aktivit může mikroregion využít vlastních finančních prostředků, které jsou ovšem dosti omezené, nebo se zaměřit na získání prostředků z Evropské unie, národní nebo krajské úrovně. Jak vyplývá z činnosti mikroregionu Rajhradsko a názorů zastupitelů členských obcí, vedení mikroregionu je aktivní ve využívání dotačních možností, a sami zastupitelé se informují o potenciálních možnostech získání dotací pro rozvojové projekty v území. I přes tuto skutečnost lze zastupitelům jednotlivých obcí doporučit, aby aktivně rozvíjeli své znalosti v oblasti možností získání finančních prostředků, a to účastí na vzdělávacích seminářích nebo konferencích, které se danou problematikou zabývají. V současnosti je pro mikroregion Rajhradsko typický růst počtu obyvatel. Proto je potřeba, aby vedení mikroregionu zajistilo svým obyvatelům odpovídající občanskou vybavenost a pokračovalo ve finanční podpoře rozvoje kulturního života v území. V oblasti ekonomické, by se měl mikroregion zaměřit zejména na přilákání nových investorů do území a podporovat stávající podnikatele.

9 ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo vytvoření strategického plánu mikroregionu Rajhradsko. První krok spočíval ve zpracování literární rešerše, která byla zaměřena zejména na teoretický postup pro následné vytvoření strategického plánu. V literární rešerši byly vymezeny čtyři základní pojmy, a to regionální rozvoj jako proces zvýšení kvality života v území, mikroregion jako dobrovolný svazek obcí s cílem společného rozvoje území, strategické plánování jako proces zahrnující výběr činností a cílů potřebných k jejich dosažení a strategický plán jako klíčový nástroj strategického řízení. Tyto pojmy byly následně podrobně rozebrány. V praktické části práce byla provedena situační analýza, která byla rozdělena na environmentální, sociální a ekonomické podmínky v území. Na základě situační analýzy byla vytvořena SWOT analýza určující silné a slabé stránky mikroregionu, jeho příležitosti a hrozby. V rámci rozšířené SWOT analýzy byla zvolena strategie zaměřující se na překonání slabých stránek využitím naskytnutých příležitostí. Na základě vytvořené SWOT analýzy byl vypracován dotazník, který obsahoval 15 otázek a byl určen pro zastupitele jednotlivých obcí mikroregionu Rajhradsko. V rámci dotazníkového šetření vyjádřili, zastupitelé členských obcí, svůj názor k otázkám samotného fungování mikroregionu, meziobecní spolupráci, občanské vybavenosti, nejsilnějším a nejslabším stránkám, současnému a budoucímu zaměření mikroregionu. Závěrečná, implementační, část byla zpracována v návaznosti na provedenou situační analýzu, SWOT analýzu a výsledky dotazníkového šetření. Tato část zahrnovala stanovení vize mikroregionu pro období 2016–2026 a oblastí rozvoje kladoucích důraz na kvalitu života a životní prostředí, podnikatelskou sféru a zaměstnanost, dopravní a technickou infrastrukturu, podporu cestovního ruchu a kultury. Dále byly navrženy konkrétní opatření naplňující priority a oblasti rozvoje, které v konečném důsledku pomohou k rozvoji samotného mikroregionu, zvýšení kvality života jeho obyvatel a spokojenosti návštěvníků a podnikatelských subjektů v území. Tyto opatření byly navrženy s ohledem k omezeným finančním prostředkům mikroregionu, tudíž jsou finančně méně náročná a zaměřená zejména na zvýšení kvality života a životního prostředí v mikroregionu, a dále také na rozvoj cestovního ruchu v území.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

GALVASOVÁ, I. et al.: *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, 140 s. ISBN 80-251-20-9.

HANZELKOVÁ, A.: *Strategický marketing: teorie pro praxi*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009, xix, 170 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-120-8.

HOLEČEK, J.: *Obec a její rozvoj v širších souvislostech*. Vyd. 1. Brno: GaREP, 2009, 74 s. ISBN 978-809-0430-822.

CHOBOTOVÁ, M.: *Tvorba strategie mikroregionu a její uplatnění v mikroregionu "Javornicko"*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2004, 126 s. ISBN 80-724-8286-6.

KHALIFIPOUR, H., SOFFIANAIAN, A., FAKHERAN, S.: *Application of SWOT Analysis in Strategic Environmental Planning: A Case study of Isfahan/ Iran*. International Conference on Applied Life Sciences (ICALS2012), 10-12 September, 2012, Turkey. INTECH Open Access Publisher. ISBN 9535107259.

KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Z.: *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. Praha: Auditorium, 2014, 233 s. ISBN 9788087284445.

LABOUNKOVÁ, V., PŮČEK, M.: *Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů*. Vyd. 1. Brno: Ústav územního rozvoje, 2009, 47 s. ISBN 978-808-7318-027.

MINAŘÍK, B., BORŮVKOVÁ, J. a VYSTRČIL, M.: *Analýzy v regionálním rozvoji*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2013, 234 s., [8] s. obr. příl. ISBN 978-80-7431-129-1.

NOVÁK, J.: *Indikátory místní udržitelnosti v ČR: (zrcadlo místní udržitelnosti): zkušenosti a praxe TIMUR*. Praha: Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2010, 36 s. ISBN 978-80-904490-5-3.

NOVÁK, J., GREMLICA, T. a KUPČÍKOVÁ, L.: *Sada indikátorů dopadu ekonomické krize (SIDEK) v prostředí mikroregionů*. Praha: Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2011, 71 s. ISBN 978-80-87549-01-8.

ŠKRABAL, I.: *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006, 182 s. ISBN 8086902390.

WOKOUN, R. a kolektiv: *Regionální rozvoj: (výhodiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008, 475 s. ISBN 978-807-2016-990.

Internetové zdroje

BINEK, J., GALVASOVÁ, I., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, K. a HOLEČEK, J.: *Přístupy k posílení spolupráce a synergie ve venkovských mikroregionech* [online].

2012, 18 s. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z:

<http://www.regionálnírozvoj.cz/tl_files/soubory/Synergie/metodika_Synergie.pdf>.

Brno: *Strategie pro Brno* [online]. 2014 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z:

<<https://www.brno.cz/sprava-mesta/dokumenty-mesta/koncepcni-dokumenty/strategie-pro-brno/#c4460353>>.

Cyklistická stezka Brno–Vídeň: *Základní informace* [online]. 2015 [cit. 2015-03-16].

Dostupné z: <<http://www.brnoviden.cz/O-nas/Zakladni-informace.aspx>>.

Český statistický úřad [online]. 2014 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z:

<<http://www.czso.cz/>>.

Domov Matky Rosy - Domov pro seniory: *Základní informace o zařízení* [online]. 2015

[cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.domaro.cz/>>.

Evropská komise [online]. 2015 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/index_cs.htm>.

HRUŠKA, V.: *České strategické plánování rozvoje venkova v politickém a plánovacím diskurzu*. Urbanismus a územní rozvoj [online]. 2011, XIV, 3/2011, s. 7-12 [cit. 2015-

01-20]. Dostupné z: <[http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-](http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2011/2011-03/02_ceske.pdf)

<[knihovna/casopis/2011/2011-03/02_ceske.pdf](http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2011/2011-03/02_ceske.pdf)>.

Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje [online]. 2015 [cit. 2015-03-16].

Dostupné z: <<http://www.idsjmk.cz/>>.

Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí [online]. 2015 [cit. 2015-03-16].

Dostupné z: <<http://portal.mpsv.cz>>.

JARZABKOWSKI, P. and BALOGUN, J.: *The Practice and Process of Delivering Integration through Strategic Planning*. Journal of Management Studies [online]. 2009, vol. 46, issue 8, s. 1255-1288 [cit. 2015-02-27]. DOI: 10.1111/j.1467-6486.2009.00853.x.

Mapový server CRR - Centrum pro regionální rozvoj ČR: *Mikroregiony* [online]. 2015 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z:

<http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/mikro/index.php?interface=tmv&Theme=mikroregiony&Values=756&lg=#c=3617000%252C5437807&z=5&l=ajax_mikro,ajax_mikro_plochy&p=&hs=1&>.

MAS Podbrněnsko: *Činnost* [online]. 2015 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.podbrnensko.cz/o-mas/cinnost>>.

Město Rajhrad: *Spolky a sdružení ve městě* [online]. 2006 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.rajhrad.cz/view.php?cisloclanku=2006050007>>.

Metodická podpora regionálního rozvoje [online]. 2015 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/148.html>>.

Mikroregion Rajhradsko. [online]. 2015 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.mikroregion-rajhradsko.cz/cz/view.php?cisloclanku=2009010016>>.

Ministerstvo pro místní rozvoj: *Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020* [online]. 2014 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/40d6c28a-df6f-411d-99c4efbc0b9a07a8/Dohoda_o_partnerstvi.pdf>.

Ministerstvo pro místní rozvoj: *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020* [online]. 2013 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf>>.

PERLÍN, R., BÍČÍK, I.: *Strategický plán mikroregionu: metodická příručka pro zájemce o strategické plánování ve venkovských mikroregionech a obcích*. [online]. 2006, 76 s. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://www.neolokator.cz/wp-content/uploads/2012/12/Perlin___strategicky_plan_mikroregionu_2_.pdf>.

Portál Jihomoravského kraje: *Aktualizace strategické vize Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020* [online]. 2012 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=175435&TypeID=2>>.

PŮČEK, M.: *Strategické versus územní plánování*. Urbanismus a územní rozvoj [online]. 2009, XII, 1–2/2009, 7 s. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/publikace/uur/2009/2009-01-02/02_strategicke.pdf>.

Rajhradské klášterní: *Historie vinařství v Rajhradě* [online]. 2014 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.rajhradsk eklasterni.cz/vinarstvi/historie-vinarstvi-v-rajhrade/>>.

Region Cezava: *Vítáme Vás* [online]. 2015 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.region-cezava.cz/index.php?>>.

Region Židlochovicko: *DSO Židlochovicko* [online]. 2004 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.zidlochovicko.cz/zidlochovicko>>.

Regionální informační servis [online]. 2014 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.risy.cz/cs>>.

Rozpočet obce [online]. 2015 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.rozpocetobce.cz>>.

Ředitelství silnic a dálnic ČR [online]. c2012 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.rsd.cz/>>.

ŘEHOŘ, P.: *Strategický plán rozvoje obcí*. *Auspicia*: recenzovaný časopis pro otázky společenských věd: a reviewed magazine for questions of social sciences [online]. 2010, 150 s. [cit. 2015-01-20]. ISSN 12144967. Dostupné z: <<http://vsers.cz/wp-content/uploads/2012/10/Auspicia-1-2010.pdf>>.

SAKO Brno: *Ceník za odstranění odpadu* [online]. 2013 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.sako.cz/stranka/cz/261/cenik/>>.

Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Český statistický úřad [online]. 2011 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.czso.cz/csu/sldb>>.

Střední zahradnická škola Rajhrad: *Centrum celoživotního vzdělávání* [online]. 2015 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.skolarajhrad.cz/cz/centrum-celozivotniho-vzdelavani>>.

SYNKOVÁ, L.: *Dokumenty regionálního rozvoje krajů*. Urbanismus a územní rozvoj [online]. 2009, XII, 1–2/2009, 15 s. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://test.uur.cz/images/publikace/uur/2009/2009-01-02/04_dokumenty.pdf>.

Úřad vlády České republiky: *Národní program reforem České republiky 2014* [online]. 2014 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/aktualne/NPR-2014.pdf>>.

Ústav územního rozvoje: *Monitoring mikroregionů a jejich rozvojových dokumentů* [online]. 2013 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <<http://www.uur.cz/default.asp?ID=1923>>.

WANG, Kung-Jeng a HONG, Wan-Chung. *Competitive advantage analysis and strategy formulation of airport city development — The case of Taiwan*. *Transport Policy* [online]. 2011, vol. 18, issue 1, s. 276-288 [cit. 2015-03-16]. DOI: 10.1016/j.tranpol.2010.08.011.

Zákony České republiky: *Úplné znění zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)*. [online]. 2000 [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <<http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-%28obecni-zrizeni%29.html>>.

SEZNAM GRAFŮ, OBRÁZKŮ, TABULEK A PŘÍLOH

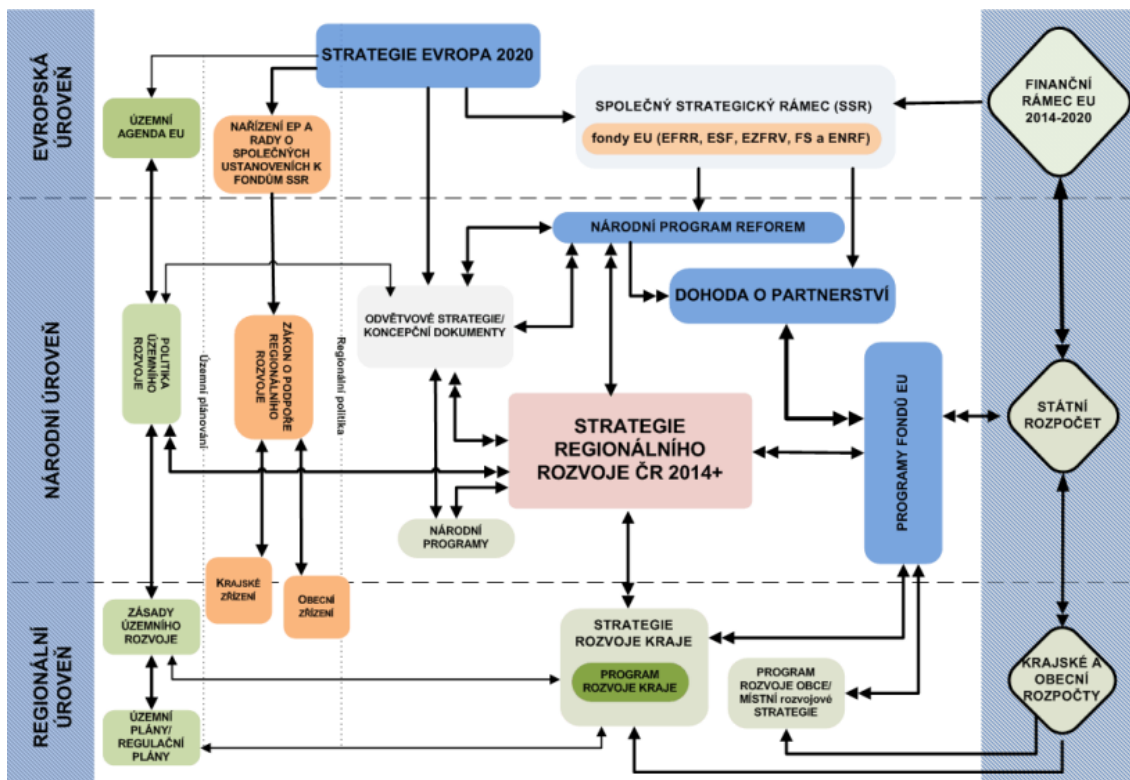
Graf 1: Využití území mikroregionu Rajhradsko	42
Graf 2: Počet obyvatel mikroregionu Rajhradsko k 1. 1.	46
Graf 3: Celkový přírůstek v mikroregionu Rajhradsko k 1. 1.	47
Graf 4: Věkové složení a index stáří v mikroregionu Rajhradsko k 1. 1. 2014.....	48
Graf 5: Vzdělanostní složení obyvatel mikroregionu k 26. 3. 2011	50
Graf 6: Míra nezaměstnanosti k 1. 1.	58
Graf 7: Schodek/přebytek rozpočtů jednotlivých obcí k 1. 1.	62
Graf 8: Spolupráce obcí v rámci mikroregionu Rajhradsko	67
Graf 9: Výhody meziobecní spolupráce v rámci mikroregionu Rajhradsko	68
Graf 10: Zaměření meziobecní spolupráce	68
Graf 11: Nejsilnější stránky mikroregionu Rajhradsko	69
Graf 12: Nejslabší stránky mikroregionu Rajhradsko	70
Graf 13: Zaměření aktivit mikroregionu na konkrétní skupiny občanů	71
Graf 14: Dostatečnost kapacity místních školských zařízení	72
Graf 15: Možnosti získání práce pro obyvatele s vysokoškolským vzděláním	72
Graf 16: Sounáležitost obyvatel s mikroregionem	73
Graf 17: Nabídka sportovního vyžití	74
Graf 18: Možnosti získání dotace	74
Graf 19: Sledování dotačních možností.....	75
Graf 20: Faktory pro přilákání investorů	75
Graf 21: Opatření vedoucí k zatraktivnění mikroregionu.....	76
Graf 22: Zaměření mikroregionu na oblast rozvoje.....	77
Obr. 1: Oblasti rozvoje mikroregionu Rajhradsko.....	79
Tab. 1: Základní charakteristiky jednotlivých obcí a mikroregionu.....	40
Tab. 2: Využití území mikroregionu Rajhradsko (v ha).....	43
Tab. 3: Počet obyvatel mikroregionu Rajhradsko k 1.1.	46
Tab. 4: Celkový přírůstek v mikroregionu Rajhradsko k 1.1.	47
Tab. 5: Věkové složení a index stáří v mikroregionu Rajhradsko.....	48
Tab. 6: Vzdělanostní složení obyvatel mikroregionu k 26. 3. 2011	49
Tab. 7: Bytová výstavba v mikroregionu Rajhradsko k 26. 3. 2011	50
Tab. 8: Dokončené byty v mikroregionu k 1. 1.	51
Tab. 9: Občanská vybavenost obcí mikroregionu Rajhradsko	52
Tab. 10: Silnice I., II. a III. třídy na území mikroregionu Rajhradsko	53
Tab. 11: Vlakové a autobusové linky na území mikroregionu Rajhradsko.....	54

Tab. 12: Kulturní památky v mikroregionu Rajhradsko.....	56
Tab. 13: Ekonomické subjekty v mikroregionu Rajhradsko k 1. 1. 2014	57
Tab. 14: Vyjíždějící do zaměstnání v mikroregionu Rajhradsko k 26. 3. 2011	57
Tab. 15: Podíl nezaměstnaných uchazečů a volná místa v mikroregionu Rajhradsko k 1. 3. 2015	59
Tab. 16: Příjmy a výdaje obecních rozpočtů k 1. 1. 2014	59
Tab. 17: Příjmy obecních rozpočtů k 1. 1. 2014.....	60
Tab. 18: Výdaje obecních rozpočtů k 1. 1. 2014 v tis. Kč.....	61
Tab. 19: Rozpočet mikroregionu Rajhradsko v tis. Kč k 1. 1.....	63
Tab. 20: SWOT analýza mikroregionu Rajhradsko.....	66
Tabulka 21: Rozvojový projekt: <i>Aktivní komunikace vedení mikroregionu s občany</i> ...	86
Tabulka 22: Rozvojový projekt: <i>Výstavba víceúčelového hřiště</i>	87
Tabulka 23: Rozvojový projekt: <i>Odstranění nelegálních skládek v mikroregionu</i>	88
Tabulka 24: Rozvojový projekt: <i>Podpora recyklace odpadů</i>	89
Tabulka 25: Rozvojový projekt: <i>Poradenství pro podnikatele</i>	90
Tabulka 26: Rozvojový projekt: <i>Podpora podnikatelských aktivit zavedením farmářských trhů</i>	91
Tabulka 27: Rozvojový projekt: <i>Oprava a údržba dopravních komunikací a chodníků</i> 92	
Tabulka 28: Rozvojový projekt: <i>Aktivní propagace mikroregionu</i>	93

Příloha A: Vazby mezi plánovacími dokumenty v České republice na evropské, národní a regionální úrovni	105
Příloha B: Mapa mikroregionu Rajhradsko	105
Příloha C: Mapa mikroregionu Rajhradsko v rámci Jihomoravského kraje.....	106
Příloha D: Dotazník	107
Příloha E: Zásobník rozvojových projektů	112

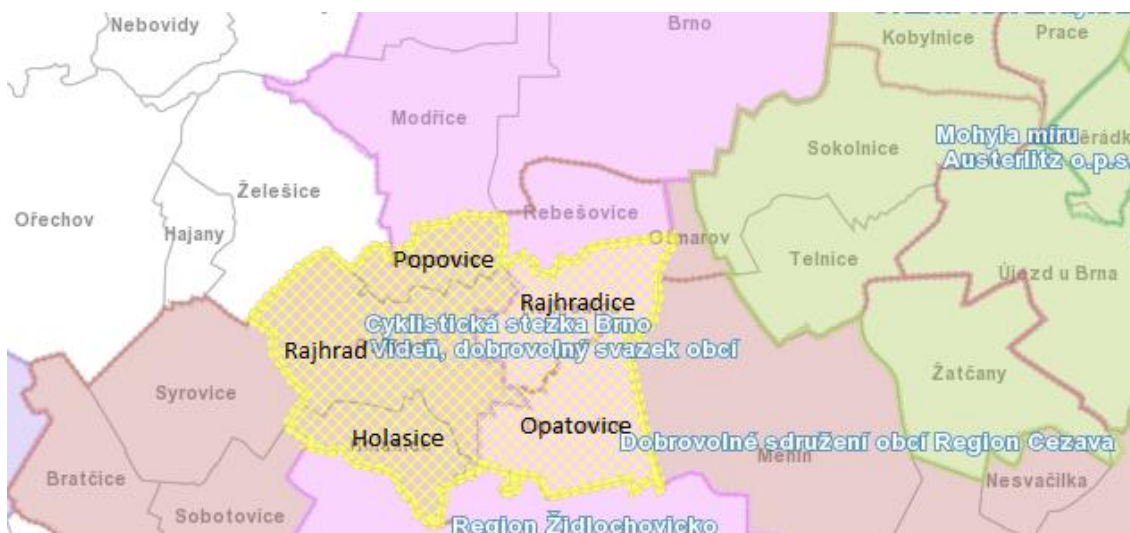
PŘÍLOHY

Příloha A: Vazby mezi plánovacími dokumenty v České republice na evropské, národní a regionální úrovni

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2013

Příloha B: Mapa mikroregionu Rajhradsko

Zdroj: Mapový server CRR - Centrum pro regionální rozvoj ČR, 2015

Příloha C: Mapa mikroregionu Rajhradsko v rámci Jihomoravského kraje

Zdroj: Mapový server CRR - Centrum pro regionální rozvoj ČR, 2015

Příloha D: Dotazník

DOTAZNÍK

Vážená paní starostko/ vážený pane starosto,

před sebou máte dotazník, který je součástí mé diplomové práce na téma *Strategický plán mikroregionu Rajhradsko*. Vaše obec patří do zkoumaného území, proto se na Vás obracím s prosbou o vyplnění dotazníku, kdy Vaše odpovědi budou následně zohledněny při sestavování strategického plánu mikroregionu.

Vyplněný dotazník prosím zašlete do 22. dubna 2015 na adresu uvedenou na obálce. Pokud Vás výsledek práce bude zajímat, neváhejte mne kontaktovat na konci června 2015 prostřednictvím této emailové adresy: michal.urbic@gmail.com.

Dotazník má celkem 15 otázek, jejichž vyplnění Vám nezabere více než 10 minut. Pokud není dáno jinak, vyznačte prosím jen jednu Vámi vybranou odpověď. Předem Vám děkuji za Váš čas a ochotu při vyplňování dotazníku.

S pozdravem,

Bc. Michal Urbíč, student 2. ročníku navazujícího studia Mendelovy univerzity v Brně, Fakulty regionálního rozvoje a mezinárodních studií.

1. Jak byste ohodnotil/a spolupráci s ostatními obcemi v rámci mikroregionu Rajhradsko?

- a) výborná
- b) velmi dobrá
- c) dobrá
- d) dostatečná
- e) nedostatečná

2. V čem vidíte největší výhodu meziobecní spolupráce v rámci mikroregionu Rajhradsko?

- a) finanční úspory
- b) rozšířená nabídka služeb pro občany
- c) snadnější prosazování rozvojových cílů
- d) společná zodpovědnost za rozvoj území
- e) větší spokojenost občanů

3. Na kterou oblast rozvoje se vaše meziobecní spolupráce, v rámci mikroregionu Rajhradsko, především zaměřuje?

- a) cestovní ruch
- b) dopravní infrastruktura
- c) odpadové hospodářství
- d) ochrana životního prostředí
- e) podnikání
- f) sociální služby
- g) společenský život (kultura, sport, spolky)
- h) technická infrastruktura
- i) vzdělání

4. Co považujete za 3 nejsilnější stránky mikroregionu Rajhradsko?

- a) dopravní dostupnost a infrastrukturu
- b) dostatek finančních prostředků pro rozvoj mikroregionu
- c) dostatek pracovních příležitostí
- d) dostupnost a podmínky pro bydlení
- e) dostupnost technické infrastruktury
- f) komunikace vedení mikroregionu s občany
- g) společenský život (kultura, sport, spolky)
- h) schopnost využívat dotace
- i) stabilní vývoj mikroregionu
- j) stav životního prostředí

5. Co naopak podle Vás patří mezi 3 nejslabší stránky mikroregionu Rajhradsko?

- a) dopravní dostupnost a infrastruktura
- b) dostupnost a podmínky pro bydlení
- c) dostupnost technické infrastruktury
- d) komunikace vedení mikroregionu s občany
- e) nedostatek finančních prostředků pro rozvoj mikroregionu
- f) nedostatek pracovních příležitostí
- g) neschopnost využívat dotace
- h) nestabilní vývoj obce
- i) společenský život (kultura, sport, spolky)
- j) stav životního prostředí

6. Na jakou skupinu občanů se v současné době zaměřují aktivity mikroregionu?

- a) děti a mládež
- b) mladí lidé po ukončení studia
- c) nezaměstnaní
- d) nízké příjmové skupiny
- e) rodiny s dětmi
- f) senioři
- g) skupiny osob sociálně vyloučených nebo vyloučením ohrožených
- h) zdravotně postižení

7. Jsou mateřské, základní a střední školy v mikroregionu kapacitně dostačující?

- a) ano
- b) příliš ne
- c) ne
- d) v obci nedisponujeme školským zařízením

8. Jaké jsou možnosti získání práce pro vysokoškolské obyvatelstvo v mikroregionu Rajhradsko?

- a) vysoké
- b) průměrné
- c) nízké
- d) žádné

9. Je dle Vašeho názoru věnována dostatečná pozornost pořádání kulturním a společenským akcím, které posilují sounáležitost občanů s územím mikroregionu?

- a) ano
- b) ne

10. Je nabídka možností sportovního vyžití, v rámci mikroregionu Rajhradsko, dostačující?

- a) velmi dobrá
- b) dostačující
- c) nedostačující
- d) žádné

11. Jaké možnosti získání dotace především využíváte nebo jste v minulosti využili pro financování aktivit mikroregionu Rajhradsko?

- a) dotace z EU
- b) dotace z krajské úrovně
- c) dotace z národní úrovně
- d) dotace nevyužíváme

12. Sledujete dotační možnosti podpory projektů mikroregionů pro období 2014–2020?

- a) ano
- b) zatím spíše okrajově (pasivní přijímání informací)
- c) ne

13. Který z níže uvedených faktorů by dle Vašeho názoru mohl přilákat potenciální investory do mikroregionu Rajhradsko?

- a) dobrá dopravní dostupnost do mikroregionu z Brna
- b) dobrý úroveň technické a dopravní infrastruktury
- c) nevyužité pozemky pro podnikání
- d) poptávka po službách spojená s rostoucím počtem obyvatelstva

14. Jakým opatřením by se dle Vás stal mikroregion atraktivnější pro turisty?

- a) marketingovou propagací
- b) jednotným informačním systémem
- c) širší nabídkou služeb ubytování a stravování
- d) rozvojem tradičních řemesel
- e) vybudováním informačního centra

15. Na kterou oblast rozvoje by se dle Vašeho názoru měl mikroregion Rajhradsko do budoucna zaměřit?

- a) mikroregion zaměřený na aktivní podporu podnikání
- b) mikroregion zaměřený na ochranu životního prostředí
- c) mikroregion vyhlášený svojí občanskou vybaveností
- d) mikroregion zaměřený na podporu residenční (obytné) funkce
- e) mikroregion jako významná regionální či nadregionální destinace cestovního ruchu

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha E: Zásobník rozvojových projektů

Číslo	Rozvojový projekt	Odhadovaná doba realizace
1	Aktivní komunikace vedení mikroregionu s občany	2016–2017
2	Modernizace a údržba již existujících kulturních a sportovních zařízení	2017–2018
3	Navýšení kapacity mateřských a základních škol	2017–2019
4	Spolupráce s okolními mikroregiony	2017–2018
5	Výstavba víceúčelového hřiště	2017–2018
6	Odstranění nelegálních skládek v mikroregionu	2016–2017
7	Ochrana významných krajinných prvků	2017–2018
8	Podpora recyklace odpadů	2016–2017
9	Vybudování protierozních a protipovodňových opatření	2018–2021
10	Podpora podnikatelských aktivit zavedením farmářských trhů	2016–2017
11	Podpora revitalizace nevyužívaných objektů a ploch	2020–2023
12	Poradenství pro podnikatele	2016–2017
13	Propagace a nabídka nových ploch pro rozvoj podnikání	2017–2018
14	Spolupráce s organizacemi podporujícími rozvoj podnikatelského prostředí	2017–2018
15	Iniciace nabídky pracovních příležitostí pro matky s dětmi	2017–2019
16	Podpora nezaměstnaných formou vzdělávacích a rekvalifikačních kurzů	2017–2019
17	Zvýšení nabídky pracovních příležitostí pro vysokoškolské obyvatelstvo	2017–2020
18	Oprava a údržba dopravních komunikací a chodníků	2016–2026
19	Vybudování doprovodné infrastruktury zvýšením počtu parkovacích míst a odpočívadel	2021–2026
20	Vybudování nových chodníků	2021–2026
21	Zajištění větší bezpečnosti dopravy	2016–2026
22	Zvýšení četnosti autobusových spojů o víkendech	2017–2018
23	Rekonstrukce zastaralých kanalizačních systémů	2021–2026
24	Zasíťování ploch určených pro podnikatelské účely	2017–2019
25	Podpora aktivit zachovávající místní tradice a zvyky	2016–2018
26	Podpora rozvoje hipoturistiky, agroturistiky a ekoturistiky	2017–2018
27	Pořádání nových sportovních a kulturních akcí v rámci mikroregionu	2017–2018
28	Aktivní propagace mikroregionu	2016–2017
29	Obnova a rekonstrukce památek	2017–2020
30	Spolupráce s turistickými informačními portály	2016–2017

Zdroj: vlastní zpracování